

Statenstuk 895

Actieprogramma jeugdzorg 2002

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Cultuur en Welzijn op 21 november 2001

B-stuk

Behandeld door mevrouw R. Glastra, telefoonnummer (0592) 365721
Portefeuillehouder: mevrouw G. de Vries-Leggedoor

Inleiding

Uw staten zijn wettelijk verplicht om jaarlijks een beleidsplan, een jaarplan en een jaarverslag jeugdzorg vast te stellen. Hieraan wordt voldaan met het vaststellen van het concept-Actieprogramma jeugdzorg 2002 waarin beleidsplan, jaarplan en jaarverslag zijn samengevoegd.

Het concept-Actieprogramma 2002 is de uitwerking van de Regiovisie jeugdzorg 1999-2002 "Door de bomen het bos", waarmee u op 26 mei 1999 hebt ingestemd.

Advies

1. Vaststellen van het concept-Actieprogramma jeugdzorg 2002.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Met het vaststellen van dit conceptactieprogramma worden planning en financiering in de jeugdzorg voor het jaar 2002 vastgelegd.

Argumenten

1.1. Invulling van de provinciale verantwoordelijkheid.

Invulling geven aan de provinciale verantwoordelijkheid voor de planning en financiering van de jeugdhulpverlening en aan de regierol van de totale jeugdzorg. Concretisering vindt plaats door:

- concretisering actiepunten 2002 en de daaraan gekoppelde verantwoordelijke uitvoerders;
- bestedingsplan voor het jaar 2002;
- verantwoording van eerder geformuleerde beleidsvoornemens en actiepunten 2001.

1.2. Er dient gewerkt te worden conform de P&C-cyclus.

Conform de P&C-cyclus moet u het actieprogramma voor 2002 vaststellen.

1.3. De inspraakprocedure is afgerond.

Het hele jaar wordt intensief contact onderhouden met diverse betrokkenen en belanghebbenden. Zij hebben de bouwstenen aangereikt voor het conceptactieprogramma.

Wij hebben op 15 mei 2001 besloten het conceptactieprogramma voor inspraak aan te bieden aan belanghebbenden en geïnteresseerden. Op basis van deze commentaren is het conceptactieprogramma op een beperkt aantal punten bijgesteld.

Het concept-Actieprogramma 2002 is geactualiseerd.

Uitvoering

Tijdsplanning

N.v.t.

Financiën

Totale kosten	f	36.280.343,--/€	16.463.303,--
Externe kosten	f	36.225.343,--/€	16.438.345,--
Kosten voor de provincie	f	55.000,--/€	24.958,--

Uit het budget: krediet Jeugdhulpverlening; doelstelling 38801 in de begroting 2002.

De hier weergegeven voorlopige cijfers wijken bij zowel de baten als de lasten evenveel af van de desbetreffende cijfers in de begroting 2002. Het netto-effect is evenwel nihil.

Op basis van de binnenkort te ontvangen definitieve cijfers zal de begroting 2002 bij wijziging worden aangepast, zowel de totalen als de verdeling binnen de doelstelling 38801 gegeven specificatie.

Monitoring en evaluatie

In het (concept)actieprogramma 2003.

Extern betrokkenen

Belanghebbenden en andere betrokkenen zijn in de gelegenheid gesteld schriftelijk en mondeling te reageren op het conceptactieprogramma 2002.

Communicatie

- Alle organisaties en instellingen die (schriftelijk) gereageerd hebben op het concept-actieprogramma 2002 krijgen de inspraaknotitie en de aangepaste versie van het concept-actieprogramma 2002 toegezonden.
- Na vaststelling door u zullen alle betrokkenen en belangstellenden de definitieve versie toegezonden krijgen.

Bijlagen

1. Inspraaknotitie concept-Actieprogramma jeugdzorg 2002.
2. Actieprogramma jeugdzorg 2002.

Ter inzage in de leeskamer

1. Reactie Werkmaatschappij Ontwikkeling Jeugdzorg Drenthe (WOJD).
2. Reactie Instituut voor Volksgezondheid en Maatschappelijke Ontwikkeling (IVOM).
3. Reactie Ministerie van Justitie; Raad voor de Kinderbescherming Vestiging Assen.
4. Reactie Zorgtoewijzingsorgaan Drenthe (ZTO).
5. Reactie Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs (CAD).
6. Reactie Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).
7. Verslag hoorzitting Leger des Heils, Centrum voor Maatschappelijke Opvang "De Breehof".

Assen, 29 oktober 2001

Kenmerk: 43/6.2/2001008134

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter
J.Th. Imholz, wnd. griffier

ga.coll.

INSPRAAKNOTITIE CONCEPTACTIEPROGRAMMA JEUGDZORG 2002

De volgende instellingen/organisaties hebben schriftelijk gereageerd op het Conceptactieprogramma jeugdzorg 2002:

1. Werkmaatschappij Ontwikkeling Jeugdzorg Drenthe (WOJD)
2. Instituut voor Volksgezondheid en Maatschappelijke Ontwikkeling (IVOM)
3. Ministerie van Justitie; Raad voor de Kinderbescherming Vestiging Assen
4. Zorgtoewijzingsorgaan Drenthe (ZTO)
5. Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs (CAD)
6. Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)

Alle organisaties/instellingen die gereageerd hebben, zijn in de gelegenheid gesteld hun reactie mondeling toe te lichten.

De reacties hebben op sommige onderdelen geleid tot bijstelling van het actieprogramma.

De ingediende schriftelijke reacties worden hierna samengevat en van commentaar voorzien.

ALGEMENE REACTIES

a. WOJD

De WOJD ondersteunt nadrukkelijk de constatering in de inleiding dat meer provinciale middelen nodig zijn om antwoord te geven op alle vernieuwingen die op ons afkomen.

b. ZTO

Het ZTO vindt dat het conceptactieprogramma goed aansluit op de komende ontwikkelingen met betrekking tot de Wet op de jeugdzorg, met name waar het de versterking van de positie van de cliënt betreft.

c. IVOM

Om het integratieproces voor seksespecifieke benadering bij instellingen te bewerkstelligen, pleit het IVOM voor het opnemen van seksespecifiteit als aandachtspunt bij meerdere actiepunten in het actieprogramma.

d. CAD

Het CAD heeft veel waardering voor het conceptactieprogramma en op enkele onderdelen kritische opmerkingen.

Een algemene kritische opmerking is dat het actieprogramma geen aandacht besteedt aan verslaving en preventie.

Beschouwing

Ad a en b.

Wij nemen de reacties voor kennisgeving aan.

Ad c.

Wij onderschrijven de opvatting van het IVOM dat in het gehele traject van jeugdzorg aandacht nodig is voor seksespecifiteit. Juist om te benadrukken dat seksespecifieke hulpverlening niet gebonden is aan een aspect binnen de zorg maar er een integraal onderdeel van behoort te zijn, staat seksespecifieke benadering genoemd in de tekst op de gebieden van kwaliteit van zorg.

Hiermee wordt het integrale karakter benadrukt en voorkomen wij onzorgvuldigheid bij een opsomming van onderdelen.

Ad d.

Wij gaan daar in de tekst niet expliciet op in, omdat verslavingszorg tot het beleidsterrein van de gemeenten behoort. Impliciet krijgt dit onderdeel wel aandacht door het belang dat wij aan preventie en laagdrempelige toegangen hechten. Hierbij zien wij het CAD als een van de belangrijke samenwerkingspartners zoals wij ook in onze regiovisie hebben aangegeven. Zo maakt het CAD bijvoorbeeld deel uit van de Werkgroep Preventie van de WOJD.

Voor alle duidelijkheid zullen wij echter het CAD onder 4.1, Risicogroepen, ook in dit actieprogramma nadrukkelijk noemen.

Conclusie

De reactie van het CAD geeft aanleiding tot aanpassing van de tekst, de overige reacties geven geen aanleiding tot aanpassing van het actieprogramma.

REACTIES PER HOOFDSTUK**2.4. Kwaliteit van de zorg****ZTO**

Het ZTO vraagt meer aandacht voor de kwaliteit van de analyse van de hulpvraag en de kwaliteit van indicatiestelling voor geïndiceerde zorg. In de dagelijkse praktijk bestaat namelijk veel verschil tussen de beleidsnotities van de WOJD en de concrete werkwijze.

Beleidsvorming met betrekking tot de privacy van cliënten is ook van belang. Het gaat onder andere om spelregels rondom dossiervorming en betrokkenheid van de cliënt.

Verder moet er meer aandacht komen voor de resultaten van de hulpverlening via aanpassingen in de werkwijze, rapportage en onderzoek door derden.

Beschouwing

Het ZTO draagt een aantal belangrijke punten aan. Ze passen binnen de actiepunten die we voor dit onderdeel hebben geformuleerd. In de verdere uitwerking moeten deze worden geconcretiseerd. De WOJD, waarbij het ZTO is aangehaakt, is een belangrijke partner bij de uitwerking.

Ook bij de invoering van de nieuwe wet zijn dit belangrijke aandachtspunten. Hiervoor verwijzen wij naar het toegevoegde hoofdstuk 9, Implementatie Wet op de jeugdzorg.

Conclusie

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het actieprogramma.

3.1. Differentiatie**ZTO**

Het ZTO mist een integrale visie over vraag en aanbod in de geïndiceerde zorg. Er moet meer gebruik worden gemaakt van bijvoorbeeld de wachtlijstgegevens. Tevens dient gebruik te worden gemaakt van de intersectorale benadering van het Bureau Jeugdzorg, waarin diverse sectoren nauw met elkaar zullen moeten samenwerken.

Beschouwing

Een integrale visie ontbreekt inderdaad. Wij hebben namelijk een andere keuze gemaakt. In onze Regiovisie jeugdzorg 1999-2002 staat onze visie beschreven over de zorg. Het actieprogramma is een jaarlijks plan waarin de uitvoering van de regiovisie concreet vorm krijgt. In de volgende regiovisie, die dan Provinciaal beleidskader jeugdzorg 2003-2006 zal heten, wordt weer aandacht besteed aan een visie op zorg. Zoals wij in de inleiding van het actieprogramma voor 2002 hebben aangegeven, zal dan ook gebruikgemaakt worden van allerlei gegevens in brede zin (wachtlijstgegevens, onderzoeksgegevens etc.).

Conclusie

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het actieprogramma.

3.2. Allochtone jongeren**a. ZTO**

Het ZTO mist de benoeming van het knelpunt dat jonge vluchtelingen en minderjarige asielzoekers een beroep doen op geïndiceerde zorg, terwijl deze programma's daarop niet zijn ingericht.

b. IVOM

Het IVOM verricht onderzoek naar AMA's met seksueel-geweldservaringen. Naar verwachting is de rapportage eind 2001 gereed. Het IVOM wil dat een en ander in het actieprogramma wordt vermeld.

*Beschouwing***Ad a.**

Dit is inderdaad een knelpunt. Met name omdat deze jongeren een zodanig (oorlogs)trauma hebben opgelopen sluit de bestaande zorg op indicatie niet adequaat aan.

Dit probleem doet zich niet alleen in Drenthe voor maar ook in andere provincies. Wij zullen het probleem bespreken in IPO-verband en het tevens voorleggen aan het Ministerie van Justitie. Dit ontslaat overigens niet de organisaties die zorg aanbieden dit probleem ter hand te nemen.

Ad b.

Zodra de rapportage beschikbaar is, zullen wij die meenemen. Mogelijk kan dit pas in het beleidskader 2003-2006.

*Conclusie***Ad a.**

De reactie geeft aanleiding tot aanpassing van het actieprogramma.

Ad b.

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het actieprogramma.

4.1. Risicogroepen**WOJD**

De WOJD pleit nogmaals voor de ontwikkeling van een expertisecentrum met een ontwikkelfunctionaris preventie die voor continuïteit en voortgang kan zorgen. De financiering hiervan moet met alle betrokken partners worden uitgewerkt.

Beschouwing

Wij onderschrijven het belang van een expertisecentrum. De financiering is inderdaad een kwestie van nadere uitwerking met alle partners. In de tekst is een en ander ook zo verwoord.

Conclusie

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het actieprogramma.

4.2. Kindermishandeling

AMK

Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Drenthe (AMK) heeft een subsidieverzoek ingediend voor de bekostiging van een regionale publiekscampagne.

Geraamde kosten € 63.609,55/f 140.177,--, waarvan € 56.938,98/f 125.477,-- bestemd is voor de uitvoering in Drenthe. Het overige bedrag is bestemd als bijdrage in de kosten die de landelijke inzet vergt; met name als het gaat om de ontwikkeling van landelijk materiaal.

Beschouwing

Het AMK heeft ons laten weten dat de ontwikkeling en uitvoering van deze publiekscampagne veel tijd zal vergen. Men schat in dat de uitvoering pas in 2003 zal plaatsvinden.

Dit biedt ons de mogelijkheid om in 2002 de opties te bezien voor de subsidiëring van de regionale publiekscampagne. We maken nu al de aantekening dat de kosten die gemaakt moeten worden om landelijk het een en ander vorm te geven gedragen zullen moeten worden door de rijksoverheid.

Conclusie

De reactie geeft aanleiding tot aanpassing van het actieprogramma.

4.5. Voorlichting

WOJD

De WOJD ziet graag als actiepunt opgenomen "het realiseren van een sociale kaart curatieve zorg op Internet", onder verantwoordelijkheid van de WOJD, met WOJD als trekker.

Beschouwing

Momenteel beschikken wij niet over een aanvraag voor de opzet van een sociale kaart curatief aanbod op de website Jeugdzorgnet. Wij kunnen hier dus (nog) geen gevolg aan geven.

Conclusie

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de tekst.

4.6. Jongereninformatiepunt/ouderinformatiepunt

CAD

Het CAD heeft al jaren een samenwerkingsrelatie met de JIP's. Geadviseerd wordt op dit terrein een onderscheid te maken tussen jongeren in het algemeen en bijzondere risicogroepen.

Beschouwing

Het beschikbare informatiemateriaal maakt voor een deel al onderscheid tussen algemeen en bijzonder. Als dit ontoereikend is, adviseren wij het CAD om hierover met Jeugdzorg Drenthe in overleg te treden.

Conclusie

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de tekst.

5.1. Decentrale toegangen

a. WOJD

De WOJD onderschrijft nadrukkelijk het belang van Internet voor een laagdrempelige toegang tot hulp, informatie en advies. Dit biedt de mogelijkheid tot preventie en curatie ineen.

b. Raad voor de Kinderbescherming

In 2002 zullen alle verzoeken om onderzoek naar kindermishandeling via het AMK en de Toegang lopen. De Raad mist in de tekst de overdracht van de intake die hiervan het gevolg is.

c. CAD

Het CAD vindt het belangrijk dat groepjes jongeren met een grote kans op verslaving worden bereikt door outreachende medewerkers. Dit gebeurt nog steeds onvoldoende.

Beschouwing

Ad a.

Wij zijn blij dat de WOJD met ons het belang van Internet voor de Toegang onderschrijft.

Ad b.

De overdracht van de intake komt in het toegevoegde hoofdstuk 9, Implementatieprogramma Wet op de jeugdzorg, aan de orde.

Ad c.

De toegangen zouden meer outreachend te werk moeten gaan. De mate waarin dat al gebeurt verschilt per toegang, maar in het algemeen is het inderdaad onvoldoende. Dit heeft vooral te maken met capaciteitsproblemen. Voor de aanpak hiervan verwijzen wij naar hoofdstuk 9, Implementatieprogramma Wet op de jeugdzorg.

Conclusie

De reacties geven geen aanleiding tot aanpassing van het actieprogramma.

5.2. Afstemming; relatie onderwijs-Toegangen

WOJD

De WOJD wordt niet genoemd in relatie tot dit actiepunt.

Beschouwing

Wij gaan ervan uit dat de WOJD bij de concretisering van het project een belangrijke rol krijgt.

Conclusie

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de tekst.

5.4. Zorgtoewijzingsorgaan

ZTO

Het ZTO geeft het volgende aan.

Het ZTO is op 1 september 2000 gestart, niet in oktober. Het woord "volwaardig" moet vervallen in de zin dat de GGZ niet volwaardig deelneemt aan het ZTO. De GGZ neemt namelijk wel deel aan de ZTO-commissie en handelt ook onmiddellijk bij moeilijke casuïstiek.

Het is verder van belang de link met de nieuwe wet te leggen waarin is aangegeven dat de GGZ betrokken is bij de indicatiestelling binnen het Bureau Jeugdzorg.

Een ander punt betreft flexgelden. Deze middelen zijn bedoeld voor zorg op maat daar waar reguliere zorg onvoldoende aansluit. Wat is het beleid van de provincie?

Beschouwing

De opmerkingen van het ZTO zullen wij verwerken in de tekst.

Voor de opmerking over flexgelden verwijzen naar het toegevoegde hoofdstuk 9.

Conclusie

De reactie geeft aanleiding de tekst onder 5.4, Zorgtoewijzingsorgaan aan te passen.

6.4. Zorgprogrammering

WOJD

De WOJD geeft aan dat voor het jaar 2002 de intersectorale zorgprogrammering in gevaar dreigt te komen omdat de WOJD geen volledige dekking vindt van deze kosten in het jaar 2002.

De WOJD hoopt dat er vanaf 2003 mogelijkheden voor bekostiging zullen zijn uit de algemene middelen die de provincie wil aanwenden ten behoeve van de jeugdzorg zoals in de inleiding van het Conceptactieprogramma 2002 staat verwoord.

Beschouwing

De ontwikkeling van intersectorale zorgprogramma's is door ons gestimuleerd door middel van een bijdrage vanuit de extra middelen door het Rijk beschikbaar gesteld. Er is toen de afspraak gemaakt dat de WOJD zelf de bekostiging hiervan zou overnemen.

Conclusie

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het actieprogramma.

ga.coll.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 29 oktober 2001, kenmerk 43/6.2/2001008134;

BESLUITEN:

het Actieprogramma jeugdzorg 2002 vast te stellen.

Assen, 12 december 2001

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

ga.coll

Actieprogramma jeugdzorg 2002

PROVINCIE DRENTHÉ

ACTIEPROGRAMMA JEUGDZORG 2002

1.	INLEIDING	4
2.	POSITIE VAN DE CLIËNT	6
2.1.	Cliëntenbeleid	6
2.2.	Cliëntenvertrouwenspersoon	6
2.3.	Noordelijk Platform	7
2.4.	Kwaliteit van de zorg	8
2.5.	Klachtrecht	8
3.	HULPBEHOEFTE NU EN IN DE TOEKOMST	12
3.1.	Differentiatie	12
3.2.	Allochtone jongeren	13
3.3.	Onderwijs	15
3.4.	Samenwerking en registratie	16
4.	PREVENTIE	20
4.1.	Risicogroepen	20
4.2.	Kindermishandeling	24
4.3.	Opvoedingsondersteuning	27
4.4.	Ouder- en kindzorg	29
4.5.	Voorlichting	30
4.6.	Jongereninformatiepunt/ouderinformatiepunt	30
5.	TOEGANG TOT DE JEUGDZORG	32
5.1.	Decentrale Toegangen	32
5.2.	Afstemming	33
5.3.	Diagnostiek	35
5.4.	Zorgtoewijzingsorgaan	35
6.	ZORG OP INDICATIE	38
6.1.	Hulp aan Huis	38
6.2.	Daghulp voor het jonge kind	38
6.3.	Pleegzorg	39
6.4.	Zorgprogrammering	41
7.	KWALITEIT VAN DE ZORG	44
7.1.	Kwaliteitsprogramma	44
7.2.	Resultaten van kwaliteitsbeleid	44
8.	IMPLEMENTATIE INTENSIVERINGSMIDDELEN	46
9.	IMPLEMENTATIEPROGRAMMA WET OP DE JEUGDZORG	48
9.1.	Hoofdlijnen	48
9.2.	Toegang tot jeugdzorg	48
9.3.	Stichting Bureau Jeugdzorg	51
9.4.	Zorg op indicatie	52
9.5.	Cliëntenbeleid	55
9.6.	Decentralisatie (gezins)voogdij	57
9.7.	Ambtelijke formatie	58
9.8.	Besluitvorming	58
10.	FINANCIËN	60
10.1.	Inleiding	60
10.2.	Begroting middelen jeugdhulpverlening in euro's	60
10.3.	Geplande besteding doeluitkering/eigen middelen in euro's	61
10.4.	Geplande middelen per instelling in euro's	63
10.5.	Meerjarenperspectief	66
	BIJLAGEN	68
	1. Begroting middelen jeugdhulpverlening in guldens	69
	2. Geplande besteding doeluitkering/eigen middelen in guldens	70
	3. geplande middelen per instelling in guldens	72

---

4. Financieel jaarverslag 2000	76
AFKORTINGENWIJZER	82

---

1. INLEIDING

Dit Actieprogramma jeugdzorg 2002 is het laatste actieprogramma dat een uitwerking is van de Regiovisie jeugdzorg 1999-2002 "Door de bomen het bos".

Net als voorgaande jaren blikken wij terug en vooruit. Anders gezegd, wij gaan in op de voor 2001 formuleerde actiepunten om vervolgens te komen tot actiepunten voor het jaar 2002. Zo houden wij vast aan het stramien dat wij door de jaren heen de voortgang en de resultaten binnen jeugdzorg kunnen volgen. Dit Actieprogramma 2002 is dus zowel een jaarplan 2002 als een inhoudelijk verslag 2000.

Het Actieprogramma 2002 is geactualiseerd en waar nodig bijgesteld aan de hand van de schriftelijke reacties.

In 2002 moeten wij voor de jaren 2003-2006 een nieuwe regiovisie opstellen. Echter, deze zal geen regiovisie meer heten maar Provinciaal beleidskader jeugdzorg (deze nieuwe benaming wordt namelijk vastgelegd in de nieuwe Wet op de jeugdzorg). Op basis van dit vierjarig provinciaal beleidskader zal ook weer jaarlijks een uitvoeringsprogramma/actie-programma worden vastgesteld.

In het Provinciaal beleidskader 2003-2006 zullen wij gebruikmaken van registratiegegevens en onderzoeksresultaten. Wij zijn verheugd dit te kunnen toezeggen, omdat inmiddels het Zorgtoewijzingsorgaan (ZTO) en het Drents Onderzoeksnetwork voor de Jeugdzorg (DOJ) goed van start zijn gegaan. Deze organen zullen voor de toekomst belangrijke sturingsinformatie moeten opleveren.

Wij willen de consequenties van het beleidskader toegankelijker en inzichtelijker maken voor met name jeugdigen en vragen die bij ons leven aan hen voorleggen. Daarom wordt hieraan in 2002 onder de titel "Jeugd praat mee" op diverse manieren aandacht besteed. De inzichten die dit oplevert, zullen in het nieuwe beleidskader worden meegenomen.

De nieuwe Wet op de jeugdzorg zal op 1 januari 2003 van kracht worden. Om de invoering van de nieuwe wet soepel te laten verlopen, heeft het Rijk een zogenaamd implementatieprogramma opgesteld. Dit is het kader voor de provincies om eveneens implementatieprogramma's op te stellen. Ons provinciaal implementatieprogramma is als apart hoofdstuk gekoppeld aan dit Actieprogramma 2002.

De provincie beschikt over een eigen budget van € 24.957,91/f 55.000,-- (krediet Jeugdhulpverlening). Dit krediet bestaat sinds 1992, bedoeld voor vernieuwende projecten, maar is financieel nooit meegegroeid.

Zeker in vergelijking met andere provincies is de bijdrage marginaal.

Er ontstaat nu een behoefte aan grotere inzet van eigen middelen om antwoord te geven op alle vernieuwingen die op ons afkomen. Wij zullen hierop bij de presentatie van het nieuwe beleidskader (2003-2006) terugkomen.

Voor de lezer is van belang dat bij de indeling van de hoofdstukken de volgende lijn is gevolgd:

- het aangeven van de beleidsvoornemens 1999-2002 uit de Regiovisie jeugdzorg 1999-2002 "Door de bomen het bos";
- het aangeven van de vorig jaar vastgestelde actiepunten 2001;
- vervolgens een weergave van de stand van zaken waarin wordt teruggeblikt op de realisering van de actiepunten 2001. Naast deze terugblik zijn er soms ook nieuwe ontwikkelingen te melden; hiervoor gebruiken we het kopje Overige ontwikkelingen;
- tot slot mondt dit alles uit in de formulering van actiepunten voor het jaar 2002.

De hoofdstukindeling is gelijk aan die van vorige jaren en loopt synchroon met de hoofdstukindeling van de Regiovisie 1999-2002. Een apart hoofdstuk over Extra middelen is net als vorig jaar toegevoegd. Nieuw is hoofdstuk 9, Implementatieprogramma Wet op de jeugdzorg.

De afkortingswijzer vindt u zoals gebruikelijk achterin dit actieprogramma.

---

2. POSITIE VAN DE CLIËNT

2.1. Cliëntenbeleid

Beleidsvoornemen 1999-2002

Het is belangrijk dat het Rijk zich inspant om het cliëntenbeleid (waaronder het klachtrecht) voor het gehele terrein van de jeugdzorg goed te regelen.

Actiepunt 2001

Aandringen op harmonisatie cliëntenbeleid door een actieve bijdrage te leveren aan de task force Wet op de jeugdzorg.

- Trekker: de provincie Drenthe

Stand van zaken

In het ontwerp van de Wet op de jeugdzorg wordt de positie van de cliënt beschreven daar waar het de participatie van de cliënt betreft. Ook voor wat betreft zijn positie in de zorg is een aantal zaken opgenomen.

Wij juichen toe dat dit gebeurt, maar vinden dat de wettelijke verankering van cliëntenbeleid nog een stap verder had mogen gaan. Er is in het ontwerp van de wet sprake van cliëntparticipatie maar nog lang niet van cliëntmedezeggenschap. Wij constateren bijvoorbeeld het nadrukkelijk omschreven "overleggen met het Bureau Jeugdzorg, de gemeentebesturen, de zorgverzekeraars en de minister van justitie" dat in schril contrast staat met het omschreven "consulteren van cliëntenorganisaties" daar waar het bijvoorbeeld ons toekomstig provinciale jeugdzorgbeleid betreft.

Daarnaast wordt op het gebied van de participatie - wij hebben het niet over de positie van de cliënt in de zorgverlening - er nagenoeg aan voorbijgegaan dat de cliënt in de jeugdzorg vaak nog minderjarig is. In onze optiek een gemiste kans. Minderjarigen vormen immers de kern van de jeugdzorg. Wij zullen onze zienswijze op de participatie van de cliënt in de jeugdzorg op de daartoe geëigende plekken neerleggen.

Inmiddels heeft de Stichting Jeugdzorg Drenthe (SJD) een aantal gezichtspunten op het cliëntenbeleid van de SJD aan het papier toevertrouwd. Deze notitie zal binnenkort onderwerp van gesprek zijn tussen de SJD en de provincie. Het spreekt voor zich dat cliëntenbeleid en de financiering hiervan een onderdeel moet vormen van het totaalbeeld van jeugdzorg (zie ook 6.2-6.4).

2.2. Cliëntenvertrouwenspersoon

Beleidsvoornemen 1999-2002

De meerwaarde van een cliëntenvertrouwenspersoon (CVP) in Drenthe - in welke vorm dan ook - wordt onderzocht.

Actiepunt 2001

Afhankelijk van de onderzoeksresultaten invoeren van de functie van CVP.

- Trekker: de SJD
- Andere betrokkenen: het Bureau Informatie en Klachtenondersteuning Jeugdzorg (BKJ) en de Stichting Minderjarigen Noord-Nederland (SMN)

Stand van zaken

Met de afronding van het onderzoek door de Werkgroep Cliëntenbeleid van de SJD naar de invoering van de functie cliëntvertrouwenspersoon is de eerste stap gezet naar het realiseren van deze functie, die specifiek voor jeugdigen bedoeld is, in residentieel verband.

De taken van de CVP-er zijn te omschrijven als informatiebegeleiding, klachtondersteuning en signalering. Om een onafhankelijke positie (werknemer/werkgeversrelatie) van de CVP-er in de SJD te garanderen, zal het Regionaal Patiënten-/Consumentenplatform (RPCP) een werkverband met een CVP-er vormgeven. Dit leidt met ingang van januari 2002, voor een experimentele periode van twee jaar, tot de invoering van deze functie.

RPCP, SMN en de provincie zijn de (voorlopige) deelnemers aan de begeleidingscommissie die nader vormgeeft aan de ontwikkeling van de CVP-functie. Deze begeleidingscommissie zal zich ook buigen over het ontwikkelen van de signaleringsfunctie voor CVP en BKJ. De samenvatting van het projectvoorstel van RPCP dient als uitgangspunt (zie verder 2.5 en 9.5).

Actiepunt 2002

Vormgeving werkverband met een CVP-er.

- Trekker: het RPCP
- Andere betrokkenen: de SMN en de provincie Drenthe

2.3. Noordelijk Platform

Beleidsvoornemen 1999-2002

Cliëntenorganisaties moeten gaan samenwerken in een noordelijk platform om de positie van cliënten te versterken.

Actiepunt 2001

Afhankelijk van de bevindingen uitwerking geven aan het Stappenplan voor de oprichting van een Noordelijk Platform voor cliënten in de jeugdzorg.

- Trekkers: de SMN en de werkgroep
- Overige betrokkenen: de provincies Fryslân en Groningen

Stand van zaken

De SMN blijft in noordelijk verband naar vormen van samenwerking zoeken. De realisering van een noordelijk platform ligt momenteel niet binnen het bereik. Onze inzet is nu gericht op het realiseren van een Drents cliëntenplatform dat ons ondersteunt bij de verdere ontwikkeling van het beleid. Een platform in noordelijk verband sluiten wij op termijn echter niet uit.

Daarnaast is nader overleg van belang met een aantal organisaties (in oprichting) zoals de SMN, Tyro, het Platform Samenwerkende Cliëntenorganisaties in Jeugdzorg en Familierecht (SCJF) en Xenion, die zich op het vlak van cliëntenbeleid in de jeugdzorg in Drenthe bewegen. Hiertoe zullen wij dit jaar het initiatief nemen (zie verder ook 9.5).

Actiepunt 2002

Nader overleg met cliëntenorganisaties (in oprichting) in Drenthe.

- Trekkers: de provincie Drenthe
- Overige betrokkenen: de SMN, Tyro, het SCJF en Xenion

2.4. Kwaliteit van de zorg

Beleidsvoornemen 1999-2002

In het belang van de cliënt wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van de zorg.

Actiepunten 2001

1. Ontwikkeling van concrete voorstellen over cliëntenbeleid als onderdeel van kwaliteitsbeleid met betrekking tot onder andere het hulpverleningsproces, het beleid, de evaluatie en de informatie. Een seksespecifieke benadering vormt hiervan onderdeel.
2. Uitwerking voorstellen over het opnemen van voornemens en verantwoording cliëntenbeleid in jaarplannen en jaarverslagen van de jeugdzorginstellingen.
  - Trekkers: de individuele jeugdzorginstellingen
  - Andere betrokkenen: de Werkmaatschappij Ontwikkeling Jeugdzorg Drenthe (WOJD) en de SMN

Stand van zaken

Een goed cliëntenbeleid is onderdeel van kwaliteitsbeleid. Vanuit die optiek zal de notitie van de SJD met betrekking tot cliëntenbeleid worden bekeken. Deze notitie zal binnenkort onderwerp van gesprek zijn tussen de SJD en de provincie. De SJD heeft in haar Werkplan uitgesproken dat het gewenst is om een integraal systeem van cliëntenfeedback met betrekking tot resultaat en tevredenheid ontwikkeld en ingevoerd wordt. Het spreekt voor zich dat cliëntenbeleid een onderdeel moet vormen van het totaalbeeld (zie ook 6.2-6.4) van jeugdzorg. De actiepunten uit 2001 blijven gehandhaafd.

Op het onderdeel Kwaliteit van de zorg komen wij terug in hoofdstuk 7.

Actiepunten 2002

1. Ontwikkeling van concrete voorstellen over cliëntenbeleid als onderdeel van kwaliteitsbeleid met betrekking tot onder andere het hulpverleningsproces, het beleid, de evaluatie en de informatie. Een seksespecifieke benadering vormt hiervan onderdeel.
2. Uitwerking voorstellen over het opnemen van voornemens en verantwoording cliëntenbeleid in jaarplannen en jaarverslagen van de jeugdzorginstellingen.
  - Trekkers: de SJD
  - Andere betrokkenen: de WOJD en de SMN

2.5. Klachtrecht

Beleidsvoornemen 1999-2002

Het is belangrijk dat het Rijk zich inspant om het cliëntenbeleid (waaronder het klachtrecht) voor het gehele terrein van de jeugdzorg goed te regelen.

Actiepunt 2001

De interne klachtregeling stelselmatig onder de aandacht brengen van de cliënten.

- Trekkers: de individuele jeugdzorginstellingen
- Andere betrokkenen: de WOJD, de SMN en het BKJ

Stand van zaken

Met de fusie van de jeugdzorginstellingen tot de SJD is er een nieuw klachtenprotocol ontworpen. De provincie hecht er waarde aan de interne klachtregeling onder de aandacht te blijven brengen van de cliënten. Dit zal onderdeel vormen van het cliëntenbeleid van de SJD. Inmiddels is nieuw voorlichtingsmateriaal, zoals folders en een spel ontworpen.

De cliënt kan bij ontevredenheid over hoe de instelling met de klacht is omgegaan of wanneer hij het niet eens is met de uitspraak van de Interne Klachtencommissie een klacht indienen bij de Provinciale Klachtencommissie Jeugdzorg Drenthe (PKJD). In 2000 heeft de PKJD één klacht in behandeling genomen. Wij zullen de PKJD net als in 1999 weer nadrukkelijker onder de aandacht brengen. In 2002 zal de wetgever de werking van de verschillende Provinciale Klachtencommissies Jeugdzorg evalueren.

Het BKJ ondersteunt desgewenst de cliënt bij het indienen van een klacht. In de praktijk blijkt dat jeugdige cliënten geen gebruikmaken van de diensten van het BKJ. Om de toegankelijkheid van het klachtrecht in de jeugdzorg te vergroten, zal de CVP worden ingezet voor jongeren en de klachtondersteuner van het BKJ voor ouders en anderen. Uiteraard vindt cliëntondersteuning ook plaats door SMN, een organisatie waar met name jeugdigen en/of ouders terecht kunnen.

Uit overleg met het BKJ is gebleken dat het BKJ momenteel niet kan voldoen aan de vraag voor ondersteuning en begeleiding van cliënten. Dit komt onder andere door een concrete stijging van aantallen cliënten die de weg naar het BKJ weten te vinden en de toename van complexiteit van de problematiek. Daarnaast voert het BKJ in toenemende mate oplossingsgerichte gesprekken met hulpverleners en voert gesprekken met directies over het betrekken van ouders bij het hulpverleningsproces. Deze taakuitvoering wordt door SMN en de provincie onderschreven.

Ook het nader ontwikkelen van de signaleringsfunctie heeft prioriteit. Immers de signaleringsfunctie levert een bijdrage aan kwaliteitsverbetering en biedt de mogelijkheid om te komen tot een cliëntvriendelijker en vraaggericht beleid binnen de jeugdzorg. Een begeleidingscommissie zal zich met de nadere ontwikkeling van de signaleringsfunctie bezighouden (zie 2.2 en 9.5).

De door ons voorgestelde ondersteunende taak van het BKJ staat momenteel niet in verhouding tot de financiën die wij hiervoor beschikbaar stellen. Daarom breiden wij de uren ten behoeve van het BKJ uit.

Actiepunten 2002

1. De interne klachtregeling zal stelselmatig onder de aandacht gebracht moeten worden van de cliënten.
  - Trekker: de SJD
  - Andere betrokkenen: de WOJD, de SMN en het BKJ
2. De PKJD moet nadrukkelijker onder de aandacht worden gebracht.
  - Trekker: de provincie Drenthe
  - Andere betrokkenen: de SJD, de SMN en het BKJ

3. Uitbreiding uren BKJ.
  - Trekker: de provincie Drenthe
  - Andere betrokkenen: het BKJ en het RPCP

3. HULPBEHOEFTE NU EN IN DE TOEKOMST

3.1. Differentiatie

Beleidsvoornemen 1999-2002

De jeugdzorg moet zich voorbereiden op meer cliënten met ingewikkelder problemen.

Actiepunten 2001

1. Zicht krijgen op het thema Adoptieproblematiek door middel van een korte notitie die ingaat op de door ons gestelde vragen.
  - Trekker: de provincie Drenthe
  - Andere betrokkenen: de WOJD, de Nederlands Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP) en de SMN
2. Tweede jaar van uitvoering van het experiment Tiernmoeders, rekening houdend met de mogelijke ervaringen die uit de tussenrapportage zijn gebleken.
  - Trekker: de SJD
  - Andere betrokkenen: de gemeenten en het FIOM
3. Besluitvorming over inzet vrijvallende middelen in het kader van capaciteitsreductie Maria Christina en eventueel kinderkuis Meppel.
  - Trekker: de provincie Drenthe
  - Andere betrokkene: de SJD

Stand van zaken

1. De door het Rijk opgestelde beleidsregel over adoptiezorg dat problematiek rondom adoptie(na)zorg valt onder het reguliere aanbod van jeugdzorgvoorzieningen was voor ons aanleiding om een korte notitie toe te zeggen over het thema Adoptieproblematiek. Deze notitie hebben wij niet geproduceerd. Al snel werd ons namelijk duidelijk dat bij instellingen adoptieproblematiek niet als contra-indicatie geldt. Wordt, in welke vorm dan ook, op enig moment in het hulpverleningsproces duidelijk dat problemen te maken hebben met de adoptie van de cliënt dan neemt de zorginstelling dit aspect mee in het hulpverleningstraject.
In het vorige actieprogramma meldden wij al dat het Ministerie van Justitie de ontwikkeling van een handboek en een cursus heeft toegezegd.
Uit het voorgaande trekken wij de conclusie dat in Drenthe adoptieproblematiek binnen de zorginstellingen serieus aandacht krijgt en dat de zorg versterkt wordt zodra de methodiek duidelijker in een handboek en een cursus worden aangeboden. Een aparte notitie zou alleen noodzakelijk zijn geweest wanneer wij hadden moeten concluderen dat adoptieproblematiek geweerd zou worden binnen instellingen of niet als integraal onderdeel mee zou worden genomen binnen het zorgaanbod.
2. Wij verwachten elk moment de officiële tussenrapportage van het experiment Tiernmoeders.
Zoals bekend gaat het om een capaciteit van acht plaatsen verdeeld over Assen, Emmen, Hogeveen en Meppel. Mocht blijken dat deze acht plaatsen benut zijn door tiernmoeders, dan zal dit aanbod structureel worden opgenomen binnen het zorgaanbod van Jeugdzorg Drenthe.
3. Zoals in het vorige Actieprogramma 2001 is aangegeven, is de capaciteit van Maria Christina in 2001 teruggebracht naar twintig plaatsen (residentieel). Ook zou de residentieële capaciteit in Meppel eventueel worden aangepast. Dit laatste is nog onderwerp van gesprek, omdat dit meegenomen wordt in een totaalplan voor de zorg op indicatie. Diverse onderdelen binnen de zorg op indicatie moeten worden omgebouwd tot andersoortige hulp of moeten worden versterkt. Jeugdzorg Drenthe werkt aan een inhoudelijk plan dat gekoppeld is aan een tijdspad. Dit alles moet gekoppeld worden aan een huisvestingsplan en een totaal financieel overzicht. Momenteel zijn wij hierover in gesprek met Jeugdzorg Drenthe. Daarom is de formulering van een actiepunt voor 2002, specifiek voor het kinderkuis Meppel, op dit moment niet aan de orde. We moeten het houden op een algemeen actiepunt. Er moet natuurlijk wel voor ogen gehouden worden dat er al wel veranderingen worden voorbereid die straks op korte termijn kunnen worden doorgevoerd. Met name gaat het dan om de daghulp voor niet-schoolgaande jeugd. Op het terrein van Papenvoort was een capaciteit van 53 daghulpplaatsen. Er liggen afspraken over spreiding van deze capaciteit over de sub-regio's. Zo zal uiteindelijk op het terrein van Papenvoort een capaciteit van zestien plaatsen daghulp overblijven. De overige capaciteit wordt verdeeld over Emmen, Assen en Hogeveen. Tegelijkertijd vindt uitbreiding en vestiging plaats van het zeer moeilijk opvoedbare kinderen (ZMOK) op het terrein van Papenvoort. Inmiddels is hier reeds een groep met een capaciteit van acht gevestigd. Uitbreiding tot 24 plaatsen is een optie.

Actiepunten 2002

1. Voortgang van het project Tienermoeders rekening houdend met de resultaten uit de voortgangsrapportage.
  - Trekker: de SJD
  - Andere betrokkenen: de gemeenten en het FIOM
2. Voor de zorg op indicatie waarvoor wij planmatig en financieel verantwoordelijk zijn, moet een veranderingstraject in de tijd zijn uitgezet. Tevens dient dit traject gekoppeld te zijn aan een huisvestingsplan. Het geheel dient in zijn totaliteit financieel in beeld te zijn gebracht.
  - Trekker: de SJD
  - Andere betrokkene: de provincie Drenthe

3.2. Allochtone jongeren

Beleidsvoornemen 1999-2002

De jeugdzorg gaat nog meer aandacht schenken aan de problemen van allochtone jeugdigen.

Actiepunt 2001

1. Uitvoering geven aan het Plan van aanpak over interculturalisatie van de jeugdzorg. Dit zal een gefaseerde uitvoering zijn die doorloopt na 2001.
  - Trekker(s): afhankelijk van het onderdeel uit het Plan van aanpak
  - Andere betrokkenen: afhankelijk van de te behalen resultaten die door middel van het Plan van aanpak zullen worden benoemd.

Stand van zaken

1. Een Plan van aanpak voor interculturalisatie van de jeugdzorg is door ons gerealiseerd. Een drietal thema's zal de aankomende jaren worden uitgewerkt, te weten:
  - Personele problemen en organisatie;
  - Methodiek (praktijk van de hulpverlening);
  - Vraag en aanbod.

Voor elk thema zijn reeds actiepunten/aanbevelingen geformuleerd in de expertmeeting die eind 2000 door ons is georganiseerd (zie Actieprogramma 2001).

Voor de uitwerking van ieder thema wordt een werkgroep geformeerd, bestaande uit deskundigen uit diverse sectoren. Deze drie werkgroepen worden aangestuurd door een projectgroep, voorgezeten door de provincie. Hiermee komen we tegemoet aan de uitdrukkelijke aanbeveling uit de expertmeeting om als provincie de regierol op ons te nemen.

Verder hebben zitting in de projectgroep de WOJD, het Steunpunt Surinamers Noord-Nederland, de SJD, STAMM en de Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG).

Momenteel wordt vanuit de projectgroep gewerkt aan de opdrachtformulering voor de drie werkgroepen.

Eind 2001/begin 2002 zal er een eerste tussenrapportage van de werkgroepen zijn.

Vervolgens zal eind 2002/begin 2003 een evaluatie van de stand van zaken plaatsvinden.

Overige ontwikkelingen

2. De Drentse Federatie voor Maatschappelijk Werk (DFMW) heeft het initiatief genomen om met diverse partijen zich te oriënteren op de dienstverlening aan de alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA). Enkele knelpunten die men constateerde zijn:

- het ontbreken van een gezamenlijk inzicht in de problematiek van de AMA's;
- afstemming tussen de domeinen Wonen, Zorg, Welzijn en Arbeid is op bovenlokaal niveau niet aanwezig

Er wordt op dit moment een pilot ontwikkeld. Deze pilot richt zich op een ontwikkelingsfase en een uitvoeringsfase. Tijdens de ontwikkelingsfase wordt een dienstverleningsketen ontworpen. De dienstverlening moet zich richten op wonen (opvang en begeleiding), welzijn (bijvoorbeeld zinvolle dagbesteding), zorg (bijvoorbeeld hulpverlening), onderwijs en arbeid. In de uitvoeringsfase wordt de dienstverlening gecoördineerd uitgevoerd.

De betrokken partijen zijn naast de DFMW in ieder geval het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), STAMM, Jeugdzorg, het Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs Drenthe (CAD), de Opbouw en de Medische opvang asielzoekers (MOA).

De pilot omvat twee projecten. Het ene project wordt gerealiseerd in een stedelijk gebied, het andere in een plattelandssituatie. De keuze hiervoor is gebaseerd op de verschillen die er zijn in infrastructuur van een stedelijk en een plattelandsgedebied. Hierdoor zullen ook verschillende dienstverleningsketens moeten worden opgezet.

Na afronding van de pilot (begin 2003) zullen de resultaten worden omgezet in een Implementatieplan voor de gehele provincie Drenthe.

De financiering van deze tweejarige pilot is voor een groot deel rond. In totaal is

€ 181.512,09/f 400.000,-- nodig. Het COA draagt € 90.756,04/f 200.000,-- bij, STAMM

€ 34.033,52/f 75.000,-- ten behoeve van tijdsinzet, proces- en projectbegeleiding.

Zicht krijgen op de problematiek en deze vervolgens gestructureerd gezamenlijk aanpakken vinden wij belangrijk. Inmiddels is € 45.378,02/f 100.000,-- uit het Fonds welzijn beschikbaar gesteld.

3. De minderjarige asielzoekers in de kleinschalige wooneenheden worden een aantal uren in de week begeleid. Deze kosten vallen onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Justitie. Echter, zodra een minderjarige asielzoeker of een jonge vluchteling uit een asielzoekerscentrum een beroep doet op intensievere hulp via een indicatie van het ZTO, dan doet zich het probleem voor dat het zorgaanbod niet goed aansluit op de zorgvraag. De (traumatische) problematiek vergt een aparte aanpak. Het is ons bekend dat dit probleem zich niet alleen in Drenthe voordoet. Het speelt in elke provincie. Wij vinden dat er zorgaanbod ontwikkelt moet worden, maar de expertise moet wel voorhanden zijn. Wij zullen in Interprovinciaal Overleg(IPO)-verband dit aan de orde stellen. Ook zullen we het Ministerie van Justitie benaderen om dit probleem voor te leggen.

Actiepunt 2002

1. Presentatie van de tussenrapportage Interculturalisatie van de jeugdzorg.
  - Trekker: de projectgroep (voorzitter provincie)
  - Andere betrokkenen: de leden van de drie werkgroepen
2. De provincie zal deelnemen aan de begeleidingsgroep van het AMA-pilotproject.
3. Wij zullen de problematiek van zorg op indicatie voor AMA's en jonge vluchtelingen aan de orde stellen bij het IPO en het Ministerie van Justitie.

3.3. Onderwijs

Beleidsvoornemens 1999-2002

- Jeugdzorg en onderwijs moeten nauwer samenwerken.
- Nauwe samenwerking tussen school en jeugdzorg moet ertoe leiden dat preventieactiviteiten en lichte hulp op school beschikbaar zijn.
- De Toegang en de school moeten afspraken maken over snelle en goede hulp.

Actiepunten 2001

1. Uitvoering geven aan de resultaten uit het nog op te leveren inventarisatieonderzoek naar de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg.
  - Trekker en andere betrokkenen: afhankelijk van de uit te werken aanbeveling uit voornoemd onderzoek
2. Oplevering notitie over samenwerking Van der Reeschool en gemeentelijke overheid en jeugdzorginstellingen/onderwijsvoorzieningen.
  - Trekker: de VDG
  - Andere betrokkenen: Van der Reeschool, de SJD en de provincie
3. Stimulering van opvang van voortijdige schoolverlaters in de gemeente Coevorden.
  - Trekker: de gemeente Coevorden
  - Andere betrokkenen: de SJD, Van der Reeschool en de provincie
4. Ontwikkelingen rond De Splitsing nauwlettend volgen. Overleg over inzet jeugdzorgmiddelen zal te zijner tijd plaatsvinden.

Stand van zaken

1. Het inventarisatieonderzoek naar de relatie tussen onderwijs en jeugdzorg is door STAMM gepresenteerd. Een verslag van dit onderzoek "Maatjes worden.....?!" is afzonderlijk naar onder andere de leden van de Statencommissie Cultuur en Welzijn gezonden.
De onderzoeksresultaten, de aanbevelingen uit het rapport, worden op dit moment omgezet in een stappenplan waarin onder meer concrete projectvoorstellen worden gedaan. STAMM heeft van ons de opdracht gekregen dit Stappenplan Onderwijs-jeugd-zorg op te stellen. Wij hebben prioriteit aangebracht in de aanbevelingen die uitgewerkt zullen worden in projecten. Het stappenplan wordt binnenkort aan ons aangeboden. Dit stappenplan zullen wij ook afzonderlijk naar de leden van de Statencommissie Cultuur en Welzijn zenden.
2. De VDG-werkgroep, waarin ook de Van der Reeschool, de SJD en de provincie waren vertegenwoordigd, heeft de mogelijkheden voor spreiding van het aanbod van ZMOK onderzocht. Uit de rapportage blijkt dat er mogelijkheden zijn om te komen tot nevenvestigingen van de Van der Reeschool in Emmen, Hogeveen en Assen.
Samenwerking met jeugdzorg is hierbij van belang. De besluitvorming binnen het VDG-portefeuillehoudersoverleg over de spreiding zal naar verwachting nog in 2001 plaatsvinden.

Dit punt heeft alles te maken met de situatie rondom de Splitsing. Het ligt voor de hand om in Emmen een koppeling te leggen tussen ZMOK en doelgroep van de Splitsing. Als wij het dan hebben over het aandeel jeugdzorg dan kan de daghulpcapaciteit die nu voor de Splitsing wordt ingezet, behouden blijven voor deze doelgroep. Een plan hiervoor is in de maak. Nog dit najaar verwachten wij een uitgewerkt plan.
3. De gemeente Coevorden heeft ons laten weten dat zij niet op korte termijn met een plan voor de opvang van voortijdige schoolverlaters zal komen. De onderwijsvoorzieningen De Nieuw Veste en het Drenthe College voeren overleg over de aanpak van de problematiek van voortijdige schoolverlaters. Concrete voorstellen zullen te zijner tijd duidelijk worden.
Overigens wijzen wij erop dat in de uitwerking van de provinciale nota Schaduwen vooruit prioriteit zal worden gegeven aan het tot stand brengen van een sluitende aanpak om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Deze uitwerking vindt plaats in het Actieprogramma Cultuur, Welzijn en Zorg 2002.

Actiepunten 2002

1. De projecten zoals benoemd in het Stappenplan onderwijs-jeugdzorg (laten) uitvoeren.
  - Afhankelijk van de projectopdracht worden deskundigen ingezet
2. Omzetting van het bestaande daghulpaanbod van de SJD binnen de Splitsing naar daghulp in relatie tot de ZMOK te Emmen.
  - Trekker: de SJD en Van der Reeschool
  - Andere betrokkenen: de provincie en de gemeente Emmen
3. Vanuit het Actieprogramma Cultuur, Welzijn en Zorg projecten opzetten om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.
  - Trekker: de provincie
  - Andere betrokkenen: het onderwijs, de gemeenten en de jeugdzorg

3.4. Samenwerking en registratie

Beleidsvoornemens 1999-2002

- Oplossen van knelpunten op het terrein van samenwerking en afstemming, aanbod voor jeugdigen met ingewikkelde problemen, registratie en spreiding van voorzieningen.
- Instellingen die zich op jeugdigen richten moeten beter gaan samenwerken.

Actiepunten 2001

1. Uitwerking van de onderdelen van het project Implementatie fusie, waarvoor maximaal € 181.512,09/f 400.000,-- beschikbaar is gesteld.
  - Trekker: de SJD
  - Andere betrokkene: de provincie
2. Implementatie van het DOJ.
  - Trekker: de WOJD
  - Andere betrokkenen: de provincie Drenthe en de gemeenten

Stand van zaken

1. Het project Implementatie fusie waarvoor door ons maximaal € 181.512,09/ f 400.000,-- beschikbaar is gesteld kent drie onderdelen, te weten Advisering, Cultuurverschillen en Bedrijfsvoering. Het onderdeel Advisering is afgerond.

De middelen voor Cultuurverschillen worden met name ingezet voor bijscholing en training (deskundigheidsbevordering) van medewerkers door de gehele organisatie heen, zoals hulpverleners, secretariaatsmedewerkers en management.

Een eenduidig administratief en boekhoudkundig systeem is van belang. Momenteel is men druk doende dit te ontwikkelen. Hiervoor zullen de middelen voor de Bedrijfsvoering worden ingezet.

Het DOJ is daadwerkelijk van start gegaan. In 2001 is in ieder geval gestart met twee onderzoeken. Het eerste is een Child Behaviour Checklist(CBTL)-onderzoek. Dit onderzoek levert onder andere resultaten op over de problematiek waarmee cliënten binnenkomen. Het tweede onderzoek is een doelrealisatieonderzoek. Een onderzoek waaruit moet blijken of de gestelde doelen die bij aanvang van de hulp zijn vastgesteld ook bereikt worden.

De partners binnen het DOJ zijn de WOJD, de Katholieke Universiteit Nijmegen en de Rijksuniversiteit Groningen. De provincie is lid van de onderzoeksbegeleidingsgroep.

Zoals al in de inleiding van dit actieprogramma staat verwoord, zal in de eerstkomende Regiovisie (beleidskader) Jeugdzorg 2003-2006 het beleid ondersteund worden door cijfermateriaal en onderzoeksgegevens afkomstig van onder andere het DOJ.

Wat betreft de financiering van het DOJ het volgende. De start van het DOJ werd in 2000 mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van € 38.571,32/f 85.000,- uit het Fonds zorg. De bedoeling was in de kostprijs van de modules voor jeugdzorg structureel een bedrag op te nemen voor de bekostiging van onderzoek. Het zorgaanbod is echter nog niet omgezet in een modulair aanbod. De beschrijving van het zorgaanbod in modules is in volle gang. Eind 2002 zal dit zijn gerealiseerd.

De continuïteit van het DOJ mag niet in gevaar komen. Daarom stellen wij voor 2002 eenmalig een bedrag van € 38.571,32/f 85.000,- beschikbaar.

Actiepunten 2002

1. Inhoudelijke en financiële verantwoording van het project Implementatie fusie vóór 1 augustus 2002.
  - Trekker: de SJD
  - Andere betrokkene: de provincie

2. Deelname van de provincie aan de Onderzoeksbegeleidingscommissie van het DOJ.
Eenmalig stellen wij voor 2002 een bedrag beschikbaar van € 38.571,32/f 85.000,-.

4. PREVENTIE

4.1. Risicogroepen

Beleidsvoornemen 1999-2002

- Een gezamenlijke aanpak van alle betrokken partijen is nodig om het effect van preventie te vergroten.
- Een inventarisatie van preventieactiviteiten en risicogroepen in Drenthe is nodig om een goed overzicht van aanbod en vraag te krijgen.

Actiepunten 2001

1. De totstandkoming van Preventiecoördinatiepunten (PCP) in alle Toegangen.
  - Trekkers: de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)/de regionale beleidsgroepen
  - Andere betrokkenen: de SJD, de gemeenten en de lokale voorzieningen
  - Financiering: budgettair neutraal
2. Wij zullen met de GGD in gesprek gaan over mogelijke uitbreiding (tot 23 jaar) van het leefstijlenonderzoek.
  - Trekker: de provincie Drenthe
  - Andere betrokkene: de GGD
3. De cd-rom van het projectteam "Help vandalisme afbreken" zal aan alle basisscholen in Drenthe worden aangeboden.
  - Trekker: ARRIVA c.q. het projectteam Help vandalisme afbreken
  - Financiering: de ontwikkelingskosten en de personeelskosten: ARRIVA
  - Aanbieding scholen: het Provinciaal onderwijsfonds en de Regeling jeugd en samenleving

Stand van zaken

1. De preventieve functie van de Toegangen Jeugdzorg krijgt steeds meer aandacht. De speciale positie van de Toegangen, op het snijvlak van jeugdzorg en lokaal jeugdbeleid, brengt dat met zich mee. De totstandkoming van PCP's, als onderdeel van de Toegang, speelt hierin een belangrijke rol.
Doelstelling van het PCP zijn:
  - Het signaleren van de behoefte aan preventieve activiteiten bij de jeugd, bij ouders en bij intermediairs.
  - Het coördineren en afstemmen van activiteiten op het gebied van primaire preventie van problematiek bij de jeugd ten einde op lokaal, regionaal en provinciaal niveau tot een samenhangend aanbod te komen.
 Meerdere PCP's zijn in de afgelopen periode van de grond gekomen. Naast de Toegangen in Emmen en Coevorden zijn dat Assen en Roden. Deelnemers hieraan zijn: vertegenwoordigers vanuit Icare (thuiszorg), de Toegang en de GGD Noord en Midden-Drenthe. In de eerste fase houden de PCP's in Assen en Roden zich vooral bezig met het inventariseren van activiteiten van betrokken voorzieningen.
2. Op het symposium ter gelegenheid van de presentatie door de GGD van het leefstijlenonderzoek van jongeren van 10 tot 18 jaar in Drenthe is door ons nogmaals de aandacht gevestigd op het ontbreken van gegevens voor de leeftijdsgroep van 18 tot 23 jaar. Alleen de gemeente Meppel heeft (project Jeugd aan Zet) het leefstijlenonderzoek ook op die leeftijdsgroep gericht.
Wij zullen tot een maximum van € 14.520,97/f 32.000,-, voor aanvullend onderzoek onder de 18-23-jarigen in de resterende Drentse gemeenten, beschikbaar stellen. De VDG zal gezamenlijk tot een maximum van € 4.537,80/f 10.000,- medefinancieren.
Een begeleidingscommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van VDG en provincie, zal in overleg treden met de GGD. Deze zal het onderzoek begin 2002 laten plaatsvinden.
3. De door het project Help vandalisme afbreken cd-rom wordt nog meer verfijnd. De presentatiedatum is daarom vooruitgeschoven in 2001. Het is nu ook mogelijk om onszelf te presenteren op de cd-rom, een mogelijkheid waar wij graag gebruik van zullen maken.
Het project Help vandalisme afbreken heeft overigens de Gouden Pluim mogen ontvangen. Dat is de jaarlijkse prijs uitgegeven door "de Stichting Kappen Nou", voor mensen die zich inzetten voor vandalisbestrijding. Onze welgemeende felicitaties zijn hier op zijn plaats.

4. In 2000 is het aantal telefoontjes voor de Kindertelefoon Groningen/Drenthe weer gegroeid tot in totaal 12.000. Nog steeds bellen meer meisjes dan jongens. Het belangrijkste onderwerp blijft seksualiteit. Opvallend is dat de vraag naar emotionele ondersteuning stijgt ten koste van informatie en advies.

Wat opvalt bij de Kindertelefoon Groningen/Drenthe is dat vrijwilligers zich steeds korter binden aan de Kindertelefoon. Dit heeft vermoedelijk te maken met zaken als studiedruk, werkgelegenheid en mogelijk ook de motivatie. De redenen om als vrijwilliger aan de Kindertelefoon mee te doen, zijn in de loop der tijd ook veranderd. Het is nu belangrijker geworden om vooral de eigen mogelijkheden te ontwikkelen en werkervaring op te doen. De Kindertelefoon wil op deze punten de komende jaren beter gaan aansluiten om voldoende vrijwilligers te kunnen behouden. Zo krijgen vrijwilligers meer mogelijkheden om hun eigen takenpakket samen te stellen.

Moderne communicatiemiddelen worden ook steeds belangrijker voor de Kindertelefoon. De gezamenlijke kindertelefoons hebben al enige tijd een eigen website. Andere mogelijkheden op dit terrein worden onderzocht.

Het driejarig project KOM-OP Jeugdbudswerk, waarbij de Kindertelefoon Groningen/Drenthe was betrokken, is inmiddels afgerond. Het project bood onder meer een eigen inloopsprekbeurt in Groningen voor bellers die behoefte hadden aan ondersteuning. Uiteindelijk was voortzetting van deze variant in Groningen niet levensvatbaar gebleken (geen subsidie van met name de gemeente Groningen). Elders bestaan wel varianten van KOM-OP die in samenwerking met de Kindertelefoons voortgezet kunnen worden. Wij blijven van mening dat deze ombudsfunctie een waardevolle aanvulling kan zijn op het gemeentelijk jeugdbeleid.

De Kindertelefoon uit Zwolle krijgt ook nogal wat bellers uit Zuid-Drenthe. Op voorhand willen wij hiervoor geen extra bijdrage beschikbaar stellen. Tussen Zuid-Drenthe en Overijssel vindt namelijk nogal wat "grensverkeer" plaats. Het is belangrijk dit in goed beeld te krijgen, voordat over en weer claims worden gelegd. De provincie

Overijssel heeft het initiatief genomen dit grensverkeer goed in beeld te krijgen. Vooralsnog beperkt het onderzoek zich tot de Bureaus Jeugdzorg. Wij zijn er voorstander van dit breder te bezien. De gegevens van het ZTO die wij in de nabije toekomst krijgen en van de Stichting Registratie Jeugdvoorzieningen (SRJV) kunnen hierin ook meegenomen worden.

5. Naar aanleiding van een voorlichtingsbijeenkomst vanuit het Platform Jeugdcriminaliteit aan het Regionaal College zijn helaas nog geen duidelijke afspraken gemaakt. Deze zouden gemaakt moeten worden tussen gemeenten en het Openbaar Ministerie (OM) om de koppeling tussen preventie en strafrecht goed tot hun recht te laten komen. Inmiddels is het platform met de VDG in gesprek. Hoewel gemeenten in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van integraal veiligheidsbeleid, is voor de provincie de rol als stimulator en facilitator weggelegd. Gedeputeerde staten hebben middelen ter beschikking gesteld om een project Implementatie integrale veiligheid op te zetten. Organisaties van de toenmalige werkgroep IV=OK besloten tot de oprichting van het netwerk Veilig Drenthe. Het eerste thema dat dit netwerk wil uitwerken is jeugd en veiligheid.
6. Het "STOP-beleid" voor twaalfminners wordt onderdeel van het regulier HALT-beleid. In Drenthe wordt gekoerst op samenwerking met ouders speciaal voor de doelgroep 10- en 11-jarigen. Meer inhoudelijke uitwerking van het project staat in 2002 centraal. De verwachte stijging van HALT-waardige delicten is inderdaad voortgezet. Toch blijft Drenthe procentueel met het aantal verwijzingen achter ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Hieruit blijkt dat de gewenste koppeling tussen gemeenten en het OM, dus eigenlijk tussen preventie en strafrecht, beter tot zijn recht moet komen.

Er is gestart met de Herstelrechtbijeenkomsten-Echtrechtbijeenkomsten (bijeenkomsten waar slachtoffers en daders met elkaar in gesprek gaan). Het Ministerie van Justitie ondersteunt het project voor twee jaar met totaal € 45.378,02/f 100.000,--. Inmiddels is er vanuit verschillende zijden (politie, scholen, Raad voor de Kinderbescherming en De Toegang) met veel enthousiasme gereageerd op de totstandkoming van dit project. In potentie zijn er bij de Toegangen, politie, scholen, Raad voor de Kinderbescherming veel jeugdigen die voor deze werkwijze in aanmerking komen.

De bijeenkomsten immers kunnen een antwoord geven op de bevindingen van het leefstijlonderzoek van de GGD en enquêtegegevens van HALT. Uit het leefstijlonderzoek blijkt onder andere dat het percentage jongeren dat minstens eenmaal scoort op de lijst van klein crimineel gedrag toeneemt naarmate zij ouder worden. Pas bij jongeren van 18 jaar en ouder neemt dit weer af. In de resultaten van de HALT-enquête (gehouden onder HALT-jeugdigen) komt nadrukkelijk tot uitdrukking dat kleine criminaliteit door hen als "gewoon" wordt beschouwd.

De verwachting is dat jeugdigen (die door middel van dit project direct geconfronteerd worden met slachtoffers) minder snel een beroep zullen doen op de zwaardere jeugdzorg. Daarnaast gaat er een preventieve werking vanuit, omdat het een laagdrempelig project is waar de oplossingen dichtbij, in de woon- en sociale omgeving gezocht worden.

Om dit "project op maat" in Drenthe een kans van slagen te geven, diende het inmiddels opgebouwde draagvlak niet verloren te gaan. Daarom hebben wij eenmalig een bedrag van maximaal

€ 15.882,31/f 35.000,-- uit het krediet Jeugdhulpverlening beschikbaar gesteld om een pilotproject te laten starten. Reeds één week na aanvang van de pilot waren er drie aanmeldingen.

Overige ontwikkelingen

Op provinciaal niveau speelt de WOJD een belangrijke rol als het om preventie gaat. Het plan bestaat om een Expertisecentrum Preventie Jeugdzorg in het leven te roepen. Een belangrijk doel van dit centrum is: het ondersteunen van preventieactiviteiten die op verschillende niveaus worden uitgevoerd. Deze ondersteuning krijgt vorm door het bundelen van signalen (monitoring), de vertaling daarvan in producten, deskundigheidsbevordering en kwaliteitsbewaking. Dit zijn zaken die beter op provinciaal niveau kunnen worden opgepakt.

Belangrijk is ook te zorgen voor afstemming tussen verschillende preventieactiviteiten zoals van het CAD en andere instellingen. Dit is nodig omdat men vaak onvoldoende op de hoogte is van elkaars activiteiten. De WOJD heeft een belangrijke ontwikkeltaak, niet alleen op het gebied van preventie. Daarom zijn wij in overleg met het bestuur om de mogelijkheden van uitbreiding te bezien. Hierover zal in de loop van 2001 meer duidelijkheid komen.

Een andere ontwikkeling is dat steeds meer gemeenten bezig te zijn een samenhangend jeugdbeleid te ontwikkelen. Dit is voor een goede aansluiting met de Toegang en daarmee voor een preventieve werkwijze van groot belang. Een samenhangend jeugdbeleid maakt het namelijk mogelijk signalen om hulp vroegtijdig te herkennen en in een vroeg stadium hulp te verlenen.

Zo heeft de gemeente Meppel de voorbereiding van het project Jeugd aan Zet afgerond. Hiervan is door STAMM in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een verslag gemaakt ("Heavy Meppel") dat aan andere gemeenten als voorbeeld van een succesvolle aanpak wordt aangeboden.

De gemeente Noordenveld is ook begonnen met het ontwikkelen van integraal jeugdbeleid. De aftrap hiervoor is gegeven met het organiseren van een startconferentie. Verder zien wij dat Emmen en Coevorden ook initiatieven hebben genomen om tot integraal jeugdbeleid te komen.

In het algemeen merken wij dat jeugdbeleid bij steeds meer gemeenten aandacht krijgt.

Zoals ook in Meppel het geval is geweest, zijn wij bereid een adviserende en ondersteunende rol te vervullen als gemeenten daaraan behoefte hebben. Ons belang hierbij is dat hiermee een goede aansluiting met de Toegangen verder vorm kan worden gegeven. Hiermee voldoen we ook aan de landelijke afspraken zoals die in het kader van Bans jeugd zijn gemaakt.

Actiepunten 2002

1. De totstandkoming van PCP's in alle Toegangen.
  - Trekkers: de GGD/de regionale beleidsgroepen
  - Andere betrokkenen: de SJD, de gemeenten en de lokale voorzieningen
  - Financiering: budgettair neutraal

2. De totstandkoming van meer afstemming rond preventieactiviteiten op provinciaal niveau.
  - Trekker: de WOJD
  - Andere betrokkenen: de lokale en de provinciale organisaties
  - Financiering: p.m.

3. Start van het leefstijlonderzoek 19-23-jarigen in Drenthe.
  - Trekker: de provincie Drenthe
  - Andere betrokkenen: de VDG en de GGD

4. Eenmalige toekenning van maximaal € 15.882,31/f 35.000,-- uit het krediet Jeugdhulpverlening voor de start van een pilotproject Echt recht-Herstellend Recht.
  - Trekker: de SJD
  - Andere betrokkenen: projectgroep Echt Recht

4.2. Kindermishandeling

Beleidsvoornemen 1999-2002

Het voorkomen van kindermishandeling moet voorrang krijgen.

Actiepunten 2001

1. Oplevering van de resultaten van het project Zorgprogramma kindermishandeling.
  - Trekker: de SJD
  - Andere betrokkenen: de WOJD en de provincie
2. Binnen het IPO blijven wij aandringen op een onderzoek van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK's) naar de financiële normering. Vooralsnog geldt voor 2001: presentatie van de onderzoeksresultaten inzake de normering voor de AMK-formatie.
  - Trekker: het IPO
  - Andere betrokkenen: de Landelijke Implementatiegroep AMK-vorming (LIG) en het AMK
3. Wij stellen maximaal € 18.604,99/f 41.000,- beschikbaar voor het Diagnostisch Centrum Seksueel Misbruik bij Kinderen te Groningen. Een tussentijdse rapportage over de positionering en financiering van het centrum wordt gepresenteerd.
  - Trekker: het Diagnostisch Centrum Seksueel Misbruik bij Kinderen
  - Andere betrokkenen: de provincies Drenthe, Groningen, Fryslân en de Ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Justitie

Stand van zaken

1. Het project Zorgprogrammering kindermishandeling is van start gegaan. Echter, de naamgeving is nu officieel project Aanpak Kindermishandeling Drenthe. Het project borduurt verder op de ontwikkeling om vanuit jeugdzorg te komen tot een samenhangend hulpaanbod rondom (dreigende) kindermishandeling; van preventief tot curatief. Binnen de projectperiode, die loopt tot halverwege 2002, zijn drie trajecten uitgezet.
  - Scholing en Training.
Op het terrein van signalering, advies/consultatie en melding. Het gaat dan om de beroepskrachten die zich bewegen rondom drie leeftijdsgroepen 0-4 jaar, 4-12 jaar en ouder dan 12 jaar.
  - Doorgeleiding.
Een sociale kaart, handleiding, is voor beroepskrachten noodzakelijk om bij (dreigende) kindermishandeling te weten welke route men moet doorlopen.
  - Het zorgaanbod.
Witte vlekken binnen het huidige zorgaanbod moeten duidelijk worden en worden ingevuld.

Het projectplan bevat de producten die gerealiseerd moeten worden in de projectperiode.

Om het draagvlak en de doelen zo breed mogelijk gerealiseerd te krijgen, is er een "denktank" gevormd. De provincie neemt deel aan deze denktank.

Het project wordt, zoals in het vorige actieprogramma al staat aangegeven, gefinancierd uit de extra intensiveringsmiddelen.

2. In 1998 is een LIG ingesteld voor het landelijk realiseren van voorwaarden die nodig zijn voor de AMK-vormgeving. In dit LIG waren vertegenwoordigd de Raad voor de Kinderbescherming, het IPO, de Ministeries van Justitie en VWS, de ondernemersorganisatie voor Welzijn, Hulpverlening en Opvang, Vereniging van Ondernemingen in de Gepremieerde en Gesubsidieerde Sector (VOG) en de bureauhoofden van de AMK's. In het eindrapport van deze LIG (eind 2000) geeft de LIG aan dat een definitief onderzoek naar de financiële normering van de AMK's niet eerder dan in de loop van 2003 wenselijk is. Dan pas kan er een reëel beeld worden gegeven, omdat dan de functionele opbouw van de AMK's is voltooid. Wel gaf de LIG aan dat een quickscan wenselijk is naar het realiteitsgehalte van de in 1998 vastgestelde voorlopige normering door de Werkgroep Hermanns. Inmiddels heeft het Ministerie van VWS een onderzoeksbureau de opdracht gegeven deze quickscan uit te voeren. Deze quickscan heeft dus tot doel te komen tot een actualisatie van de voorlopige normering. Halverwege 2001 verwachten we de uitkomsten van deze quickscan.
3. Wij schreven in het vorige actieprogramma dat in 2001 de structurele financiering van het Diagnostisch Centrum Seksueel Misbruik van Kinderen duidelijk zou moeten worden. Dit is nog steeds niet het geval. In 2000 is in de Tweede Kamer via een motie de minister van justitie verzocht een structurele basis voor het centrum tot stand te brengen. Met name het feit dat justitie per onderzoek betaalt geeft problemen bij de exploitatie van het centrum. Structurele financiering is noodzakelijk om het diagnostisch centrum te kunnen laten functioneren.
Het centrum is, zoals bekend, ondergebracht bij de Stichting Universitaire en Algemene Kinder- en Jeugdpsychiatrie Noord-Nederland. De stichting heeft ons laten weten dat dit jaar voor het diagnostisch centrum een structurele basis moet zijn gerealiseerd. Is dit niet het geval dan ziet de stichting zich genoodzaakt dit werk te beëindigen.
Het zal duidelijk zijn dat wij, ondanks het feit dat wij het standpunt van de stichting begrijpen, sluiting

van het centrum ten zeerste zouden betreuren. Op dit moment wordt alles in het werk gesteld om het centrum te behouden. Zo heeft de staatssecretaris van het Ministerie van VWS, mevrouw Vliegert-hart, toegezegd over deze zaak nader te spreken met haar collega van het Ministerie van Justitie. Ook is bekend dat binnenkort een groep ambtenaren van justitie en VWS een werkbezoek aan het centrum brengen.

Wij wachten de ontwikkelingen af, maar reserveren wel voor 2002 een subsidie van maximaal € 18.604,99/f 41.000,--.

Overige ontwikkelingen

4. Het AMK heeft ook in het jaar 2000 weer een stijging van adviezen/consulten en meldingen gekregen. Een stijging van bijna 40%! De formatie die uit de extra intensiveringsmiddelen kon worden gefinancierd is dus noodzakelijk gebleken. Maar men kon niet voorkomen dat er toch een wachtstapel ontstond. Begin 2001 is er dan ook, vanuit het reguliere budget van de SJD, een medewerker voor een paar dagen in de week toegevoegd met de expliciete opdracht deze wachtstapel aan te pakken. En het werkt. Bestond begin 2001 de stapel nog uit vijftig wachtenden. In april was de stapel al geslonken tot veertig. Naar verwachting moet eind 2001 die stapel zijn weggewerkt. Echter, het probleem is ook dat bij de Raad voor de Kindermishandeling de intake van kindermishandeling niet meer plaatsvindt. Deze intakefunctie is overgeheveld naar het AMK, maar slechts voor een deel, namelijk 0,5 fte. In de praktijk blijkt dat die 0,5 fte te weinig is; 2 tot 3 fte komt meer in de richting. Dit punt speelt landelijk ook en hierover is overleg met het Rijk noodzakelijk. Wij hebben dit dan ook als knelpunt meegenomen in ons implementatieprogramma (zie hoofdstuk 9).

De voornoemde stijging van 40% is veel, zeker gezien het feit dat er tot op heden nog elk jaar sprake is van toename van het aantal adviezen/consulten en meldingen. Ook in 2001 en 2002 verwachten we een stijging. Sinds enkele weken is er een algemeen landelijk telefoonnummer ingesteld (0900 1231230). Binnenkort zal hieraan landelijk meer bekendheid worden gegeven. Dit zal waarschijnlijk weer een stijging van bellers geven.

Het is dan ook prettig dat in 2002 de formatie wederom kan stijgen vanwege het feit dat voor 2002 de intensiveringsmiddelen toenemen.

Wij willen niet de indruk vestigen dat vanwege de jaarlijkse stijging van het aantal adviezen/consulten en meldingen de werkzaamheden van het AMK zich beperken tot het geven van deze adviezen/consulten en afhandelen van meldingen, al blijft het de eerste taak van het AMK. Echter, rondom het adviseren en meldingen afhandelen zijn er ook andere belangrijke werkzaamheden. We zullen er enkele benoemen. Het AMK:

- participeert in werkgroepen in verschillende ziekenhuizen rond de totstandkoming van kindermishandelingsprotocollen;
- coördineert consultatieteams kindermishandeling in de provincie;
- coördineert een Werkgroep Draaiboek Drenthe. Deze werkgroep, bestaande uit de GGD-en, de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ), de politie, Slachtofferhulp en het AMK, heeft gewerkt aan het tot stand brengen van een provinciaal protocol grootschalige zedenzaken en voorkoming van maatschappelijke onrust. De intentie is uitgesproken om nog in 2001 te komen tot een convenant waarin mensen uit instellingen vrijgesteld worden van hun reguliere taak om deel te nemen aan een coördinatiegroep wanneer zich een grootschalige zedenzaak voordoet. Er wordt ook gewerkt aan een provinciaal draaiboek.

5. Het AMK en wij zouden het zinvol vinden om meer informatie te kunnen hebben over de effecten van advisering/consultering en meldingen. Hoofdvraag is dan: waartoe hebben de adviezen/consulten en meldingen geleid. Deelvragen moeten dan ingaan op al dan niet stopzetting van de mishandeling; of er hulp op gang is gekomen voor het kind en/of ouder(s); heeft het advies geleid tot handelingen van de adviesvrager etc. Bij de benoeming van dit soort vragen wordt al snel duidelijk dat dit geen eenvoudig onderzoek zal zijn. Het is zeker geen onderzoek dat overhaast van start moet gaan. Het AMK en wij zullen dit thema bespreken met het DOJ.
6. Onder punt 4 hebben wij al aangegeven dat er een landelijk telefoonnummer is ingesteld. Om dit telefoonnummer goed onder de aandacht te brengen van het publiek is er een plan van aanpak voor een campagne gemaakt, de zogenaamde Publiekscampagne kindermishandeling AMK. Dit plan van aanpak is samengesteld in overleg met de provinciale AMK's en het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW). Er moeten nog diverse onderdelen ontwikkeld worden. Deze aanpak kent een landelijk deel en een regionaal uitvoeringsdeel. De bedoeling is dat er een landelijke start wordt gemaakt. Zowel het landelijke als het regionale deel moet verder ontwikkeld worden. Dit kost geld. Ook de uitvoering van concrete plannen kost geld. De kosten zijn voor Drenthe begroot op € 63.609,55/f 140.177,--, waarvan € 56.938,98/f 125.477,-- bestemd is voor de uitvoering in de regio. Het overige deel is voor de ontwikkeling van landelijk materiaal. Het lag in de bedoeling de campagne in 2002 uit te voeren maar zoals het er nu uitziet zal dat niet lukken. De ontwikkeling van het een en ander zal wel in 2002 plaatsvinden maar de uitvoering in de regio niet. Dat maakt de besluitvorming over al dan niet subsidiëren van het een en ander wat makke-

lijker. Want € 56.938,98/f 125.477,-- voor de uitvoering van de publiekscampagne in Drenthe is veel geld en wij hebben inmiddels de doeluitkering grotendeels uitgezet (zie hoofdstuk 10). Omdat de uitvoering in 2003 plaatsvindt biedt dit ons de mogelijkheid in 2002 na te denken en te overleggen waar dit geld vandaan moet komen. Wij maken nu al de aantekening dat het ontwikkelingsgeld voor het landelijk deel moet komen van het Rijk.

Actiepunten 2002

1. Afronding van het project, eind 2002, door middel van een rapportage waarin de gerealiseerde producten worden beschreven.
  - Trekker: de SJD
  - Andere betrokkenen: de WOJD, de GGZ, de Sociaal Pedagogische Dienst (SPD), de Raad voor de Kinderbescherming, de Kinder- en Jeugdpsychiatrie, de politie, de kindergeneeskunde en de provincie
2. Afhankelijk van de uitkomsten van de quickscan onder de AMK's naar het realiteitsgehalte van de in 1998 vastgestelde voorlopige normering door de Werkgroep Hermanns zal de huidige financiële normering van het AMK opnieuw bezien worden.
  - Trekker: het Ministerie van VWS
  - Andere betrokkenen: het IPO en de provincie
3. Wij reserveren maximaal € 18.604,99/f 41.000,--.
Afhankelijk van de ontwikkelingen rondom het Diagnostisch Centrum Seksueel Misbruik van Kinderen stellen wij dit bedrag beschikbaar:
  - Trekker: het Diagnostisch Centrum Seksueel misbruik bij Kinderen
  - Andere betrokkenen: de drie noordelijke provincies en de Ministeries van VWS en Justitie
4. Vanaf 1 januari 2002 stijging van extra AMK-formatie van 0,65 fte naar 1,3 fte gefinancierd vanuit de intensiveringsmiddelen.
  - Trekker: de provincie
5. Duidelijkheid moet er komen of een onderzoek naar de effecten van advisering/consultering en meldingen bij het AMK haalbaar is.
  - Trekker: het AMK
  - Andere betrokkenen: de provincie en het DOJ
6. Wij zullen de mogelijkheden onderzoeken van subsidiëring van de regionale Publiekscampagne kindermishandeling AMK, die in 2003 zal worden gevoerd.

4.3. Opvoedingsondersteuning

Beleidsvoornemen 1999-2002

Jeugdzorg zal zich nog meer richten op opvoedingsondersteuning.

Actiepunten 2001

1. Een actieve benadering van risicogezinnen is noodzakelijk. Het project Opvoedingsondersteuning van de SJD moet prioriteit aan risicogezinnen geven.
  - Trekker: de SJD
  - Andere betrokkenen: de gemeenten, de lokale voorzieningen en de WOJD
2. Ontwikkelen van experimenten op het terrein van de Oudereninformatiepunten (OIP).
  - Trekker: de regionale beleidsgroepen/Thuiszorg
  - Andere betrokkenen: de SJD, de gemeenten, de lokale voorzieningen, de WOJD en de GGD

Stand van zaken

1. Opvoedingsondersteuning als preventieve activiteit is een belangrijk onderdeel van het lokaal jeugd-beleid. In Meppel bijvoorbeeld heeft een aparte werkgroep als onderdeel van Jeugd aan Zet voornemens op dit gebied voorbereid. Het doel is te komen tot een breed pakket van opvoedingsondersteunende activiteiten en voorzieningen. Het gaat om een wijkgerichte aanpak waarin opvoedingsondersteuning gebaseerd is op de behoeften die bij wijkbewoners bestaan. De succesvolle aanpak in de wijk Haveltermade in Meppel dient daarbij als voorbeeld. Op deze manier kunnen risicogezinnen beter worden bereikt. Uiterlijk in 2003 moet dit pakket van activiteiten tot uitvoering zijn gekomen. De Toegang jeugdzorg is nauw bij de uitvoering betrokken.
Het is van belang dat de aanpak in Meppel ook andere gemeenten kan helpen bij de ontwikkeling van beleid op dit terrein. Ook bestaan in andere plaatsen in Drenthe interessante activiteiten die in staat zijn risicogezinnen beter te bereiken. Het is daarom van groot belang dat meer uitwisseling van succesvolle activiteiten plaatsvindt om van elkaar te kunnen leren. Hiervoor is goede provinciale afstemming nodig. Dit sluit aan op het project van Jeugdzorg Drenthe (zie hieronder) dat in voorbereiding is.
2. Het project opvoedingsondersteuning van Jeugdzorg Drenthe wil zich baseren op gedegen onderzoek naar knelpunten die zich in de praktijk voordoen. Dit onderzoek moet vooral duidelijkheid bieden over de plaats van opvoedingsondersteuning in de Toegangen. Begin 2001 is het onderzoek afgerond. Hieruit blijkt dat de Toegangen veel ouders tegenkomen die met ingewikkelde opvoedingsvragen zitten. Hierdoor komt vaak de nadruk op hulp te liggen en komt opvoedingsondersteuning in de vorm van advisering in het gedrang. Ook ontbreekt soms voldoende deskundigheid om adequaat opvoedingsondersteuning te bieden. Het onderzoek heeft een paar belangrijke aanbevelingen opgeleverd die nauw aansluiten op ons beleid. Zo moeten de Toegangen meer "outreaching" gaan werken om preventieve taken op het gebied van opvoedingsondersteuning beter te kunnen uitvoeren. Op het gebied van informatie en advies moeten de Toegangen een basisaanbod gaan leveren. Onderdelen hiervan zijn bijvoorbeeld: pedagogische advisering, deelname aan de opvoedtelefoon en afstemming van activiteiten binnen het PCP. Dit laatste is vooral van belang met het oog op de activiteiten die we onder punt 1 hebben genoemd. Ook ons, in het vorige actieprogramma genoemde, voorstel om te komen tot OIP wordt als een belangrijke aanvulling op de preventieve activiteiten gezien. Ondersteuning op provinciaal niveau is van belang. Verder is het van belang (binnen de Toegang) betere afspraken te maken met betrokken organisaties als Icare, de GGD en basisvoorzieningen als het algemeen maatschappelijk werk (AMW). Vooral risicogezinnen of multi-problemegezinnen kunnen door het AMW gedurende een langere periode ondersteund worden.
Wij vinden het van belang dat deze aanbevelingen in het project uitgewerkt worden tot concrete actiepunten.
3. Als er sprake is van ernstige en ingewikkelde opvoedingsproblemen vindt vaak doorverwijzing plaats naar zwaardere hulpverleningstrajecten. Omdat ons beleid erop is gericht om een beroep op deze trajecten zoveel mogelijk te voorkomen, vinden we het belangrijk dat dit "gat" in het aanbod wordt opgevuld. Hiermee kan verdere escalatie van problemen binnen het gezin vaak worden voorkomen. Om die reden juichen we een belangrijke nieuwe ontwikkeling toe die deze leemte voor een belangrijk deel kan opvullen. Het betreft de ontwikkeling van de methodiek "Eigen-krachtconferentie". Dit is een instrument waarbij de familie (het sociaal netwerk rond een kind) bij ernstige problemen, bijvoorbeeld rond de opvoeding, wordt ingeschakeld om bij te dragen aan een oplossing. Het gaat erom dat gebruikgemaakt wordt van de eigen mogelijkheden van de familie (ook vrienden en kennissen) en dat de hulpverlening daarop aansluit. Vooral als het gaat om ingrijpende beslissingen, zoals bij een dreigende uithuisplaatsing of als er sprake is van voortdurende conflicten tussen ouders, kinderen en hulpverleners kan het netwerk een belangrijke rol spelen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van onafhankelijke conferenticoördinatoren. In Drenthe (Jeugdzorg) zijn inmiddels drie coördinatoren opgeleid.
Het project Activeren van families en sociale netwerken (gebaseerd op deze methodiek) bestaat uit vier deelprojecten.
  - a. Het deelproject Buitenschoolse opvang+ (BSO+) in Klazienaveen. Dit project is al gestart (met geld van gemeente en provincie).
  - b. Het deelproject Echt recht/Samen herstellen dat in het kader van jeugdreclassering/Halt wordt uitgevoerd (zie paragraaf 4.1, punt 6).
  - c. Het tweejarig deelproject Netwerk pleegzorg (komt onder de paragraaf 6.3, Pleegzorg verder aan de orde).
  - d. Het tweejarig deelproject Eigen kracht/Samen beslissen. Dit project wordt voor een deel ingezet bij ernstige problemen, als er al sprake is van indicatiestelling en zorgtoewijzing. Een ander deel wordt ingezet als instrument voor de Toegang, dat wil zeggen als een vorm van opvoedingsondersteuning bij beginnende problemen. Dit vindt in eerste instantie plaats in de vorm van een experiment. Onze voorkeur gaat daarbij uit naar de Toegang Meppel, omdat deze Toegang integraal deel uitmaakt van het jeugdbeleid (JAZ).

Voor de projecten, genoemd onder c en d, heeft Jeugdzorg Drenthe een subsidieverzoek ingediend. Naast eigen inzet is een bijdrage over twee jaar nodig van in totaal

€ 149.747,47/f 330.000,- (2001: € 24.957,91/f 55.000,-; 2002: € 74.873,74/f 165.000,- en 2003: € 49.915,82/f 110.000,-).
Wij zullen dit verzoek honoreren.

Actiepunten 2002

1. De aanbevelingen uit het onderzoek Opvoedingsondersteuning in de Toegangen moeten op basis van een projectplan worden vertaald in concrete maatregelen.
  - Trekker: Jeugdzorg Drenthe
  - Andere betrokkenen: de Toegangen, de gemeenten, de lokale voorzieningen en de WOJD
2. Op basis van de methodiek "Eigenkrachtconferentie" gaat een tweejarig experiment van start gericht op opvoedingsondersteuning aan multi-probleemgezinnen.
  - Trekker: Jeugdzorg Drenthe
  - Andere betrokkenen: de Toegangen, Hulp aan Huis, WOJD en het AMW
  - Financiering: provincie/Jeugdzorg Drenthe

4.4. Ouder- en kindzorg*Beleidsvoornemen 1999-2002*

Samenwerking tussen jeugdzorg en consultatiebureaus zal verder worden uitgewerkt.

Actiepunt 2001

Nauwere samenwerking tussen de Toegangen en betrokken partners op het terrein van ouder- en kindzorg moet gestalte krijgen in het project Opvoedingsondersteuning en de PCP's.

- Trekkers: de SJD, Thuiszorg, de regionale beleidsgroepen, de Vroegtijdige onderkenning van ontwikkelingsstoornissen (VTO) en het IVOM
- Andere betrokkene: de WOJD

Stand van zaken

Icare is een belangrijke partner als het om opvoedingsondersteuning gaat. Dat blijkt ook uit het onderzoek naar opvoedingsondersteuning in de Toegangen. Wij gaan ervan uit dat in de uitwerking van de aanbevelingen de Consultatiebureaus een belangrijke plaats krijgen. Tot nu toe wordt volgens ons nog steeds te weinig gebruikgemaakt van de mogelijkheden die Icare op dit terrein in huis heeft.

Een positieve impuls verwachten wij daarnaast van de grotere aansturingsmogelijkheden die gemeenten in 2002 krijgen onder meer op het gebied van Thuiszorg. Wij merken dat de meeste gemeenten niet alleen werken aan jeugdbeleid, maar daarin ook opvoedingsondersteuning een belangrijke plaats toekennen.

Actiepunt 2002

In de uitwerking van de aanbevelingen ten behoeve van het project opvoedingsondersteuning moet Ouder en kindzorg van Icare nadrukkelijk een plaats krijgen (zie 4.2 en 4.3).

- Trekker: de Jeugdzorg Drenthe en Icare
- Andere betrokkenen: de Toegangen, de VTO, het IVOM en de WOJD

4.5. Voorlichting

Beleidsvoornemens 1999-2002

Gerichte activiteiten op het gebied van informatie en voorlichting zijn noodzakelijk.

De jeugdzorg gaat een communicatieplan opstellen om meer zicht te bieden in de verschillende hulpverleningsmogelijkheden.

Actiepunten 2001

1. Er wordt een communicatieplan opgesteld.
  - Trekker: de WOJD
  - Andere betrokkenen: de regionale beleidsgroepen
2. Het curatieve aanbod ook via de website aanbieden.
  - Trekker: de WOJD
  - Andere betrokkenen: de regionale beleidsgroepen

Stand van zaken

De WOJD heeft ons haar communicatieplan gepresenteerd. De plannen voor uitbreiding van de website met het curatieve aanbod worden nog voorbereid.

Over de inzet van Internet bij preventie en ambulante hulp verwijzen wij u naar hoofdstuk 5, paragraaf 5.1, "Decentrale Toegangen".

4.6. Jongereninformatiepunt/ouderinformatiepunt

Beleidsvoornemen 1999-2002

Het is van belang de decentrale Jongereninformatiepunt (JIP)-en verder uit te breiden.

Actiepunt 2001

Voor de uitbreiding van decentrale JIP's is een eenmalig bedrag van € 6.806,70/ f 15.000,-- beschikbaar.

- Trekker: de SJD
- Andere betrokkenen: de bibliotheken, de jongerenvoorzieningen, de scholen en de gemeenten
- Financiering: de provincie samen met de gemeenten

Stand van zaken

In feite is het beleidsvoornemen 1999-2002 al gerealiseerd. In geen enkele andere provincie bestaan er zoveel JIP's als in Drenthe (ruim vijftig). Dit komt mede door de actieve betrokkenheid van de bibliotheken en gemeenten. Op deze wijze wordt een groeiend aantal jongeren bereikt. Alleen in jongerenvoorzieningen en op scholen is een zekere uitbreiding van het aantal JIP's nog wenselijk. De afgelopen periode is het provinciaal Distributie- en Servicecentrum Jongereninformatie Drenthe (DScJID), dat verantwoordelijk is voor de begeleiding van de JIP's en het informatiemateriaal, steeds meer nadruk gaan leggen op de kwaliteit van de informatie. Zo is veel aandacht uitgegaan naar bijvoorbeeld sociale informatie en informatie over wet- en regelgeving, er is veel gedaan aan deskundigheidsbevordering en aan productontwikkeling. Voor de komende periode streeft het DScJID onder meer naar uitbreiding van het aantal uren en naar meer producten die gericht zijn op specifieke doelgroepen zoals allochtone jongeren. Over uitbreiding met het aantal uren moet nog overleg met ons plaatsvinden.

Ook voor 2002 willen wij eenmalig middelen beschikbaar stellen voor de totstandkoming van decentrale JIP's. Zo bestaat in de gemeente Coevorden het voornemen om een zestal decentrale JIP's op te zetten.

De gemeente is bereid de helft van de incidentele kosten (ca. € 3.176,46/f 7.000,--) te financieren. Van onze kant zullen wij eveneens een dergelijk bedrag als eenmalige investering beschikbaar stellen. Verder willen wij dit budget ook openstellen voor de totstandkoming van OIP's. Daarbij maken wij gebruik van dezelfde formule als voor de JIP's: wij stellen eenmalig een bedrag beschikbaar als de betrokken gemeente eenzelfde bedrag bijdraagt en de betrokken instelling of Toegang ruimte beschikbaar stelt. De deskundigheid van het DScJID is nodig om hiervoor voldoende materiaal te verzamelen c.q. te ontwikkelen.

Actiepunt 2002

Voor de uitbreiding van decentrale JIP's en de totstandkoming van OIP's is een eenmalig bedrag van € 6.806,70/f 15.000,-- beschikbaar.

- Trekker: de Jeugdzorg Drenthe
- Andere betrokkenen: de bibliotheken, de lokale voorzieningen en de gemeenten
- Financiering: de provincie samen met de gemeenten

5. TOEGANG TOT DE JEUGDZORG

5.1. Decentrale Toegangen

Beleidsvoornemen 1999-2002

De Toegang tot de jeugdzorg krijgt zo decentraal mogelijk vorm.

Actiepunten 2001

1. Voor een verdere decentrale aanpak van de Toegangen zal gebruikgemaakt worden van de ervaringen met het project Aa en Hunze en met de Toegangen in Zuidoost-Drenthe.
  - Trekkers: de regionale beleidsgroepen
  - Andere betrokkenen: de WOJD, de lokale organisaties, de gemeenten en de SJD
  - Financiering: de provincie, de reguliere budgetten betrokken instellingen en de gemeentelijke bijdragen
2. Versterking van de samenwerkingsstructuur rond de Toegangen, gebaseerd op de decentrale aanpak, is noodzakelijk.
  - Trekker: STAMM
  - Andere betrokkenen: de WOJD, de lokale organisaties, de gemeenten en de SJD
  - Financiering: de provincie, de reguliere budgetten betrokken instellingen en de gemeentelijke bijdragen
3. Voor de verdere procesontwikkeling en begeleiding van de Toegangen is de betrokkenheid van STAMM als onafhankelijke en deskundige organisatie van belang.
  - Trekker: STAMM
  - Andere betrokkenen: de WOJD, de lokale organisaties, de gemeenten en de SJD
  - Financiering: de provincie, de reguliere budgetten betrokken instellingen en de gemeentelijke bijdragen

Stand van zaken

1. De ontwikkeling van de Toegangen gaat met vallen en opstaan. Dat is bijna onvermijdelijk bij een vernieuwend proces dat afhankelijk is van samenwerking tussen verschillende partijen. De filosofie achter de Toegangen - niet vrijblijvende samenwerking van betrokkenen die ieder hun eigen deskundigheid inbrengen - staat echter nog recht overeind.
Een aantal zaken heeft invloed op de ontwikkeling van de Toegangen. Belangrijk is de, al genoemde, voorbereiding van de nieuwe Wet op de jeugdzorg. Deze werpt zijn schaduwen al vooruit. Deze dreiging heeft vooral te maken met het voornemen om te komen tot één Bureau Jeugdzorg in elke provincie met een eigen rechtspersoonlijkheid (stichting). Het motief hiervoor is dat er sprake moet zijn van onafhankelijkheid bij vaststelling van de hulpvraag.
In het toegevoegde hoofdstuk 9 gaan wij nader in op de veranderingen die de nieuwe wet teweeg zal brengen en hoe wij daarmee om willen gaan.
2. De ontwikkelingen binnen de Drentse Toegangen zelf hebben ook niet stilgestaan. Zo is in september 2000 in Coevorden de laatste van de nu zes Toegangen officieel geopend. Verder is eind 2000 de tussenevaluatie van de Toegang Assen verschenen. Deze Toegang heeft met nogal wat aanloopproblemen te kampen gehad, waaronder veel personele fricties. De eindevaluatie die in de loop van 2001 wordt gehouden, zal uitwijzen of de aanbevelingen uit de tussenevaluatie voldoende hebben doorgewerkt. Ook in de loop van 2001 zal de eindevaluatie van de Toegang Emmen worden gehouden. Uitgaande van een positief resultaat stellen wij voor onze financiële bijdragen voor de Toegangen Assen en Emmen met ingang van 2002 structureel te maken.
3. De afgelopen periode zijn de Toegangen met verschillende knelpunten geconfronteerd. Daarbij springt vooral de grote toeloop van jeugdigen en ouders in het oog die hier en daar hebben geleid tot wachtlijsten. Dat is voor een laagdrempelige Toegang onaanvaardbaar. Pas in de tweede helft van vorig jaar zijn de intensiveringsmiddelen beschikbaar gekomen, waarmee de capaciteit van de Toegangen fors kon worden uitgebreid. Het is op dit moment nog moeilijk te zeggen of deze uitbreiding voldoende is om de capaciteitsproblemen volledig op te lossen. Voor 2001 en 2002 lopen deze extra middelen nog verder op (in beperkte mate). De capaciteit van de Toegangen blijft in ieder geval een punt van aandacht waarvoor ook zo nodig samen met betrokkenen een oplossing moet worden gevonden.
Een ander knelpunt betreft het functioneren van de beleidsgroepen waarin alle betrokken partijen samenwerken. Deze beleidsgroepen horen sturing te geven aan de

Toegang, maar in de praktijk komt dat nog onvoldoende uit de verf. Dit geeft spanningen tussen partijen die het functioneren van de Toegangen kunnen belemmeren. Op initiatief van STAMM buigt een werkgroep zich over de mogelijkheden van een andere structuur. Dit is ook nodig om een goed alternatief te bieden voor het Bureau Jeugdzorg als aparte rechtspersoon zoals dat op rijksniveau wordt voorgesteld. Een aantal concrete voorstellen is op dit moment in bespreking. Ons beleid op dit punt is op hoofdlijnen verwoord in hoofdstuk 9.

4. Wij hechten veel waarde aan de rol van STAMM bij de verdere ontwikkeling van de Toegangen. Omdat hierbij veel partijen zijn betrokken met verschillende belangen, is de betrokkenheid van een onafhankelijke en deskundige organisatie van groot belang. Dit geldt niet alleen voor het houden van de tussenevaluaties c.q. eindevaluaties en de structuur van de beleidsgroepen, maar ook voor de verdere projectontwikkeling van de Toegangen. Verdere decentralisatie van de Toegang tot jeugdzorg speelt daarin een belangrijke rol.
5. Om hulp vragen is niet gemakkelijk. Dat is bekend bij iedereen die met jeugdzorg te maken heeft. Daarom ook moeten er zo min mogelijk belemmeringen zijn om de noodzakelijke hulp te verkrijgen. De oprichting van de Drentse Toegangen is daarvan een uitvloeisel. Toch is dat niet het enige antwoord op de hulpvraag.
De ervaring leert dat hulp vaak in eerste instantie gezocht wordt bij bekenden, mensen die men vertrouwt. Dat betekent dat naast de Toegangen ook de hulpverleningsmogelijkheden op decentraal niveau vergroot moeten worden. Het tweejarig project in Aa en Hunze is daarvan een voorbeeld. Het bereik blijkt groot te zijn: achteraf zijn meer dan twee keer zoveel jeugdigen bereikt (144) dan vooraf als doel was gesteld. Continuering en uitbreiding (naar de gehele gemeente) in de vorm van een vervolproject (1 januari 2002-1 januari 2004) is noodzakelijk. Aan ons wordt gevraagd de huidige bijdrage via Jeugdzorg Drenthe (€ 27.226,81/f 60.000,-) te verhogen tot € 45.378,02/f 100.000,- op jaarbasis. Wij zijn daartoe bereid. Van de gemeente Aa en Hunze wordt een bijdrage van € 106.638,35/f 235.000,- verwacht (voor twee jaar). Wij gaan ervan uit dat de gemeente ook bereid is dit verzoek te honoreren. Onze bijdrage komt ten laste van het bedrag voor nieuw beleid, dat nog beschikbaar was.
Een ander interessant project is in dit verband BSO+ in Klazienaveen (tweejarig project). Het doel ervan is om in aansluiting op bestaande voorzieningen hulp te verlenen. Vanuit Boddaert wordt een gespecialiseerde groepswerker ingezet. In het kader van het Welzijnsfonds hebben wij een bijdrage beschikbaar gesteld (€ 34.033,52/ f 75.000,-). De gemeente Emmen draagt ook bij.
Ook het gebruik van Internet kan bijdragen aan een snelle toegang tot hulp. Door een website te maken waartoe mensen met (hulp)vragen direct toegang hebben, kan hulp in een vroeg stadium op gang komen. Wij zijn er voorstander van om de mogelijkheden van deze moderne communicatiemiddelen ook voor hulpverlening beter te benutten. De voorbereiding van een experiment is in volle gang.

Actiepunten 2002

1. De structuur van de beleidsgroepen Toegang Jeugdzorg moet versterkt worden.
  - Trekker: STAMM
  - Andere betrokkenen: Jeugdzorg Drenthe, de lokale organisaties, de gemeenten en de WOJD
  - Financiering: budgettair neutraal
2. De toegang tot jeugdzorg moet verder worden versterkt. De projecten in Aa en Hunze en in Klazienaveen hebben hierin een voorbeeldfunctie. Het project Aa en Hunze wordt uitgebreid.
  - Trekker: Welzijn Aa en Hunze/Jeugdzorg Drenthe
  - Andere betrokkenen: de gemeenten, de lokale organisaties, de WOJD en het IVOM
  - Financiering: provincie en betrokken gemeenten
3. Experimenteren met de mogelijkheden van Internet voor een laagdrempelige toegang tot hulp.
  - Trekker: de WOJD
  - Andere betrokkenen: Jeugdzorg Drenthe
  - Financiering: p.m.
4. Structurele financiering van de Toegangen Assen en Emmen.
  - Trekker: Jeugdzorg Drenthe
  - Andere betrokkenen: de beleidsgroepen
  - Financiering: continuering huidige inzet via Jeugdzorg Drenthe

5.2. Afstemming

Beleidsvoornemens 1999-2002

- De Toegang bevordert de hulp die in de eigen leefomgeving wordt aangeboden en stemt deze op elkaar af.
- De Toegang bevordert de afstemming rond ondersteuning van het gezin bij opvoedingsproblemen.

Actiepunten 2001

1. Hulp in eigen omgeving vindt plaats door een gerichte benadering van risicogezinnen.
  - Trekkers: de regionale beleidsgroepen/de WOJD
  - Andere betrokkenen: het onderwijs, de GGD, Thuiszorg, het AMW en andere lokale partners

2. De samenwerking tussen de Toegangen en het onderwijs moet verder worden geïntensiveerd.
  - Trekkers: de regionale beleidsgroepen/de WOJD
  - Andere betrokkenen: het onderwijs, de GGD, Thuiszorg, het AMW en andere lokale partners

Stand van zaken

1. Het belang van hulp in de eigen omgeving is onder meer hiervoor (5.1) al aan de orde geweest, zie ook onder opvoedingsondersteuning (4.3). Dit is een nog belangrijker aandachtspunt in ons beleid geworden.
De afstemming tussen onderwijs en jeugdzorg is in dit verband ook van groot belang. Het eerder vermelde rapport "Maatjes worden...?!" van STAMM vormt hiervoor de basis. Aan de concretisering van de aanbevelingen naar actiepunten wordt nu gewerkt. Wij komen daar zo spoedig mogelijk op terug. Overigens bestaan er al meerdere initiatieven op dit terrein waar we ons voordeel mee kunnen doen. Denk bijvoorbeeld aan Jeugd aan Zet in Meppel en projecten in Emmen, zoals het project "Tussen Uit en Thuis" van De Breehof.
2. In Hoogeveen is een vorm van lokaal procesmanagement ingevoerd om de inhoudelijke samenwerking verder te verbeteren. De procesmanager bevordert de afstemming tussen lokale voorzieningen en de Toegang onder meer door het begeleiden van netwerken. De Stichting Welzijnswerk Hoogeveen vindt uitbreiding van de inzet noodzakelijk. Dat is een punt van overleg in de komende periode. Hierbij is van belang hoe de Toegangen, mede in relatie tot het Bureau Jeugdzorg, in de toekomst verder vorm krijgen.
3. Samenwerking met andere initiatieven is ook van belang voor de Toegang. In dit verband noemen we bijvoorbeeld het project van De Breehof voor ambulante ondersteuning van gezinnen met kinderen (4-12 jaar) in Emmen.

Actiepunten 2002

1. De Toegangen spelen een belangrijke rol in de afstemming van hulp die zoveel mogelijk in de eigen omgeving wordt aangeboden.
  - Trekkers: de regionale beleidsgroepen
  - Andere betrokkenen: Jeugdzorg Drenthe, de lokale organisaties en de WOJD
  - Financiering: budgettair neutraal
2. Uitwerking van de relatie tussen onderwijs en Toegangen Jeugdzorg heeft hoge prioriteit.
  - Trekker: STAMM
  - Andere betrokkenen: Jeugdzorg Drenthe, het onderwijs en de beleidsgroepen

5.3. Diagnostiek

Beleidsvoornemen 1999-2002

De Toegang moet een beroep kunnen doen op diagnostische deskundigheid.

Stand van zaken

Wij hebben in onze actieprogramma 2001 reeds aangegeven dat alle Toegangen een beroep kunnen doen op diagnostische deskundigheid via multidisciplinaire diagnostische teams. Het actiepunt voor het jaar 2000 is hiermee uitgevoerd.

Wel blijft de kwaliteit van diagnostiek een punt van aandacht. Bij de inrichting van het Bureau Jeugdzorg komt dit onder andere aan de orde.

5.4. Zorgtoewijzingsorgaan

Beleidsvoornemen 1999-2002

Een onafhankelijk ZTO zal zo snel mogelijk worden ingesteld.

Stand van zaken

Per 1 september 2000 is het ZTO formeel van start gegaan. Het is een belangrijk orgaan voor de jeugdzorg, omdat het verantwoordelijk is voor toetsing van de indicatiestelling en het zorgvuldig uitzetten van zorgtrajecten. Hierdoor is het ZTO een instrument waarmee het aanbod beter kan aansluiten bij de benodigde hulp (vraaggericht). Bij ingewikkelde problematiek geeft de Zorgtoewijzingscommissie advies. Verder registreert het ZTO gegevens die inzicht geven in onder andere de cliëntenstromen en wachtlijsten. Gezien de korte tijd sinds de formele start zijn deze gegevens nu nog slechts beperkt voorhanden.

De GGZ neemt deel aan de ZTO-commissie en is beschikbaar bij ingewikkelde casuïstiek. Bij invoering van de nieuwe wet speelt de GGZ een belangrijke rol bij de onafhankelijke indicatiestelling binnen het Bureau Jeugdzorg.

Verder is het in relatie tot het ZTO van belang te vermelden dat wij onze huidige erkenning van plaatsende instanties ook in 2002 zullen handhaven.

Actiepunt 2002

Het ZTO levert cliëntgegevens die voor de verdere ontwikkeling van ons beleid van belang zijn.

- Trekker: het ZTO
- Andere betrokkenen: de WOJD
- Financiering: budgettair neutraal

6. ZORG OP INDICATIE

6.1. Hulp aan huis

Beleidsvoornemen 1999-2002

Uitbreiding van Hulp aan huis met een variant opvoedingsondersteuning zal onderzocht worden.

Actiepunt 2001

Uitbreiding van Hulp aan huis vindt plaats met een variant opvoedingsondersteuning.

- Trekker: de SJD
- Andere betrokkenen: de regionale beleidsgroepen

Stand van zaken

Hulp aan huis is uitgegroeid tot een zorgprogramma dat inmiddels zeven varianten of zorgmodules kent. De vraag naar Hulp aan huis is groot. Binnen dit zorgprogramma wordt nauw samengewerkt met onder andere de GGZ-sector en de Sector Licht verstandelijk gehandicapten. Voor deze laatste module hebben wij voor een overbruggingsperiode eenmalig een bedrag (€ 68.067,03/f 150.000,-) beschikbaar gesteld. Structurele financiering vindt na een jaar plaats via het Zorgkantoor.

Een relatief nieuwe variant is het Justitieel Invententie Team (terug naar huis na detentie). Het is een vorm van intensieve ambulante begeleiding waarbij gedetineerde jongeren en hun gezin vroegtijdig worden voorbereid op terugkeer van de jongere naar huis. Hiervoor is subsidie van het Ministerie van Justitie gevraagd. Als er voldoende middelen beschikbaar zijn zal deze variant van start gaan.

Wij verwachten dat in de komende periode Hulp aan huis een belangrijke rol gaat spelen bij de experimenten rond "Eigen kracht conferenties". De plannen daartoe zijn in voorbereiding. Het project BSO+ is een van de projecten die hierop aansluiten. De rol van Hulp aan huis zou aanvullend moeten zijn, onder meer in die zin dat onderzocht wordt hoe een intensieve vorm van opvoedingsondersteuning (langdurig laagfrequente orthopedagogische gezinsbehandeling) kan worden geboden (zie ook paragraaf 4.3, punt 3).

Het Leger des Heils heeft een subsidieverzoek (€ 147.607,44/f 325.284,-) ingediend voor het project "10" voor Toekomst. Dit project richt zich op intensieve gezinsondersteuning om onder andere dreigende uit-huisplaatsing van kinderen te voorkomen.

Over dit verzoek hebben wij advies gevraagd aan de WOJD. Dit advies is negatief. Voor de component Jeugdzorg is namelijk sprake van een overlap ten opzichte van hulp aan huis.

De meerwaarde van het project zit vooral in langdurige nazorg en praktische ondersteuning van het gezin. Deze elementen behoren vooral tot de basiszorg en dus tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Om die reden zullen wij het verzoek niet honoreren.

Actiepunt 2002

Hulp aan huis biedt aanvullende hulp (opvoedingsondersteuning) in aansluiting op de "eigenkrachtconferenties".

- Trekker: Jeugdzorg Drenthe
- Andere betrokkenen: de lokale voorzieningen
- Financiering: p.m.

6.2. Daghulp voor het jonge kind

Beleidsvoornemen 1999-2002

In de Subregio Noord- en Midden-Drenthe moeten zowel voor jongere als oudere jeugd mogelijkheden voor dagbehandeling komen.

Actiepunt 2001

Eventuele realisering daghulp voor het jonge kind in Noord- en Midden-Drenthe.

- Trekker: de SJD
- Andere betrokkenen: de gemeente en de WOJD

Stand van zaken

Er zijn geen nieuwe feiten te noemen over "eventuele realisering van daghulp voor het jonge kind in Noord/Midden Drenthe". Nu het ZTO goed van start is willen wij, zoals ook voor andere onderdelen geldt, de aankomende tijd registratiegegevens vertaald zien in gegevens die ons de richting aangeven voor de beleidskeuzes voor de aankomende jaren. Met name zullen deze gegevens, zoals we in de inleiding van dit

actieprogramma hebben geschreven, in de Regiovisie 2003-2007 (beleidskader) de keuzes moeten onderbouwen.

We vinden het niet zinvol voor dit onderdeel een actiepunt 2002 te formuleren. Dit onderdeel zal worden meegenomen in het totaalbeeld over "zorg op indicatie" dat voor de toekomst, in tijd met koppeling aan een financieel plaatje en een huisvestingsplan, nog uitgezet moet worden. (zie ook paragraaf 3.1).

6.3. Pleegzorg

Beleidsvoornemen 1999-2002

Versterking van pleegzorg is nodig om de opvangmogelijkheden, als alternatief voor 24-uurszorg, te kunnen vergroten.

Actiepunt 2001

Wij stellen de Vijfguldenregeling in IPO-verband en Trilium aan de orde.

- Trekker: de provincie

Stand van zaken

1. De regeling is in IPO- en Trilium-verband aan de orde gesteld. Het IPO heeft gezien haar drukke werkzaamheden in relatie tot de Ontwerpwet, hieraan geen tijd besteed. In het kader van Trilium zal ook de totale financiering van pleegzorg bezien worden.

De wettelijke vergoeding voor pleeggezinnen is per 1 juli 2001 verhoogd. Daarom is door ons, met ingang van 1 juli 2001, in het budget voor pleegzorg het onderdeel Verzorgingskosten aangepast aan de werkelijke kosten die de pleegouders ontvangen. Hiermee hopen wij de problematiek met betrekking tot de Vijfguldenregeling voorlopig ondervangen te hebben.

In 2001 bleek de capaciteit voor pleegzorg ontoereikend. Wij hebben daarom de pleegzorgplaatsen met vijf vermeerderd.

2. Door de Drentse Voorziening voor pleegzorg wordt afhankelijk van de vraag, een pleegzorgmodule of een opvoedingsarrangement ingezet.

Het streven van de SJD is dit jaar zoveel mogelijk modules in de pleegzorg te beschrijven zodat een zo breed mogelijk op de vraag afgestemd pakket aangeboden kan worden. Bij iedere module zal een financieel plaatje worden gevoegd. Dit onderwerp zal worden meegenomen in het totaalbeeld over "zorg op indicatie" voor de toekomst met de koppeling aan een financieel plaatje (zie ook paragraaf 6.2-6.4).

3. Crisispleegzorg is een van die modules. De nader uitgewerkte methodiekontwikkeling van crisispleegzorg wordt door de SJD geëvalueerd. Er wordt overwogen om te gaan werken met de video als gereedschap, enerzijds als middel voor een goede diagnostiek, anderzijds als middel om het contact pleegkind, pleegouder te versnellen, met als doel mislukte plaatsingen te voorkomen.
4. Ook de perspectief zoekende pleegzorg wordt als module beschouwd. Trilium zal deze vorm van pleegzorg (er is dan zicht op een oplossing die het mogelijk maakt dat het kind weer thuis gaat wonen) nader vorm geven. Het NIZW ontwikkelt hiervoor richtlijnen.
5. Het opvoedingsarrangement (voor kinderen die voor lange tijd of nooit meer in hun eigen gezin kunnen wonen) wordt verder vanuit Trilium ontwikkeld. In Drenthe is onder meer samenwerking gezocht met Humanitas ten behoeve van ondersteuning van pleegouders.
6. De Drentse ontwikkelgroep "Netwerkpleegzorg" (pleegzorgwerkers en gezinsvoogden) heeft de mogelijkheden tot netwerkpleegzorg bekeken. Uitgangspunt is dat indien er een uithuisplaatsing is geïndiceerd, allereerst de mogelijkheden binnen de familie en het netwerk van het kind worden onderzocht. Als dit niet tot het gewenste resultaat leidt, zal een gezin uit het bestand van de voorziening gezocht worden. Netwerkplaatsing vindt eigenlijk al heel lang plaats binnen pleegzorg. Het is nu de bedoeling dat het (sociale) netwerk nog meer betrokken en geactiveerd wordt bij de plaatsing. Het eerdergenoemde project Activeren van families en sociale netwerken voorziet hierin via het deelproject Netwerk pleegzorg. In dit kader wordt voorgesteld om twee jaar (september 2001 tot september 2003) ervaring op te doen met minimaal twintig familienetwerkberaden. Samen met de ouders en het kind worden de familie en het sociale netwerk in kaart gebracht. Ouders en kind bepalen wie zij uit hun netwerk zullen uitnodigen en wie als woordvoerder of "advocaat" optreedt. Ook de hulpverleners die betrokken zijn bij het gezin worden uitgenodigd. Gezamenlijk wordt een plan opgesteld voor de toekomst van het kind. Jeugdzorg Drenthe vraagt ons de kosten van tien familienetwerkberaden te financieren. Deze bedragen over twee jaar in totaal € 79.411,54/f 175.000,--. Jeugdzorg Drenthe financiert de tien andere netwerkberaden uit het eigen budget.
7. Momenteel worden er twintig kinderen in het kader van de therapeutische pleegzorg (TP) behandeld. Er wordt gewerkt aan een intersectoraal programma; dat wil zeggen dat specifiek psychiatrische onderdelen van het programma worden ondergebracht bij de psychiatrie. De begeleiding in de pleeggezinnen wordt door de voorziening gedaan.
8. De intersectorale werkgroep (waarin de NVP, de GGZ-Jeugd en de SJD) heeft vormgegeven aan de module weekend-vakantiepleegzorg. Dit voorstel zal eerst intern door de SJD worden beschouwd. Ook deze vorm zal als module beschreven worden.

-
9. Een tekort aan pleegouders doet zich met name voor bij de groep kinderen van twaalf jaar en ouder. Voor deze groep is het zeer moeilijk om een pleeggezin te vinden. Ook dit jaar wordt voorlichting ingezet om potentiële pleegouders te werven. Daarbij wordt aangesloten bij de landelijke campagne "zo gewoon mogelijk". De informatiestand gaat drie maanden op tournee langs diverse bibliotheken. In het kader van binding van pleegouders, juist ook op termijn, krijgt het tezamen met de NVP uitgewerkte project "senior/junior-pleegouderschap" nader vorm. Hierbij kan een "junior-pleegouder" een beroep doen op de expertise van een ervaren "senior-pleegouder".
  10. Het project van Trilium, dat tot doel heeft de praktische hulpbronnen voor pleegouders nader te onderzoeken, zal niet in Drenthe worden uitgevoerd.
  11. Het afgelopen jaar heeft de NVP zich met name gericht op de onderlinge ondersteuning door middel van koffiegroepen, thema-avonden en het jubileum. Daarnaast heeft de (individuele) pleitbezorging extra aandacht gekregen. Voor wat betreft de belangenbehartiging wordt op verschillende wijze ingespeeld op de positie van pleegouders en de informatie over hun rechten en plichten. De contacten naar pleegouder- en cliëntenraden, de jongeren in de pleegzorg, de voorziening en ons provinciaal bestuur zijn op regelmatige basis en zullen in 2002 worden gecontinueerd. De begroting van de NVP voor 2002 geeft ons aanleiding hun budget nader te bekijken om eventueel tot een kleine verhoging over te gaan.

Actiepunten 2002

1. Modulebeschrijving en financiën in relatie tot het totaalbeeld over zorg op indicatie voor de toekomst, vormt onderwerp van gesprek (zie ook 6.2 en 6.4).
  - Trekker: de SJD
2. Nadere beschouwing van de begroting van de NVP.
  - Trekker: de provincie Drenthe
3. In het kader van "activeren van families en sociale netwerken" gaat een tweejarig project Netwerk-pleegzorg van start (twintig familienetwerkberaden).
  - Trekker: Jeugdzorg Drenthe/WOJD
  - Financiering: provincie/Jeugdzorg Drenthe

6.4. Zorgprogrammering

Beleidsvoornemens 1999-2002

- Instellingen die zich met zorgprogrammering bezighouden zullen de voorwaarden scheppen om de casemanager zijn verantwoordelijkheid voor een vraaggerichte zorg waar te kunnen maken.
- De WOJD zal een centrale rol spelen in de verdere ontwikkeling van zorgprogramma's.

Actiepunten 2001

1. Voorstellen doen voor een deels nieuw financieringsstelsel.
  - Trekker: de provincie
  - Andere betrokkenen: de SJD en de WOJD
2. Beschrijving van het aanbodoverzicht van zorgprogramma's.
  - Trekker: de WOJD

Stand van zaken

1. Eind 2001 zal het zorgaanbod vanuit de SJD geheel beschreven zijn in modules. Aan deze inhoudelijke beschrijving moet dan een kostprijs hangen. Het zou dus mogelijk zijn om in 2002 de financiering op basis van modules plaats te laten vinden. Echter, het lijkt ons zinvol om te starten met een experiment. Een extra reden hiervoor is dat ook op landelijk niveau gewerkt wordt aan een nieuwe financieringssysteem die moet aansluiten op de nieuwe Wet op de jeugdzorg. Ons nieuwe financieringssysteem zal moeten passen binnen het nieuwe landelijke financieringsstelsel. Daarom kan een nieuw financieringsstelsel pas op zijn vroegst per 1 januari 2003 ingaan. Tot die tijd hebben wij de gelegenheid schaduw te draaien met het nieuwe financieringssysteem.
2. De WOJD is erg ver met de inhoudelijk beschrijving van het intersectoraal zorgaanbod in zorgprogramma's. Een zorgprogramma bestaat uit verschillende zorgmodules. Aan elke module hangt een financieel plaatje. Over de financiële vertaling van de module vindt, zoals u onder punt 1 kunt lezen, overleg plaats.

Als we het hebben over zorgprogramma's dan hebben wij het over "zorg op indicatie". Zoals ook al onder 6.2 aan de orde is gesteld, is een en ander flink in beweging. Daar heeft natuurlijk ook de fusie tussen voormalig BJ en voormalig SJD alles mee te maken. Als eenmaal gefuseerd is moet immers het zorgaanbod opnieuw bezien worden op verschillende aspecten. Hierbij is te denken aan bijvoorbeeld te veel van hetzelfde (overlap), te lage capaciteit van het een of zelfs geen capaciteit etc. Het is goed dat dit gebeurt want uiteindelijk was een van de drijfveren voor deze fusie dat het zorgaanbod zou gaan aansluiten op de vraag. Bundeling van het zorgaanbod maakt differentiatie mogelijk. Dat dit tijd kost is logisch.

In deze paragraaf hebben wij het niet alleen over de zorg op indicatie binnen dat deel van de jeugdzorg waarvoor wij ook financieel verantwoordelijk zijn (de jeugdhulpverlening). Het gaat hier om de zorgprogramma's, de zorg op indicatie, binnen de jeugdzorg die valt onder de WOJD. Dan hebben wij het, zoals bekend, ook over de kinder- en jeugdpsychiatrie en binnenkort, in het kader van de nieuwe Wet op de jeugdzorg ook over de licht verstandelijk gehandicaptenzorg. Er is een duidelijke samenwerking. Er zijn zorgprogramma's waar een koppeling gemaakt wordt tussen bijvoorbeeld een module uit de kinder- en jeugdpsychiatrie en een module uit de jeugdhulpverlening; bijvoorbeeld het zorgprogramma Kinderen van ouders met psychiatrische problemen (KOPP). Het zal duidelijk zijn dat onze beleidskeuzes niet alleen ondersteund moeten worden door materiaal afkomstig uit registratiegegevens vanuit jeugdhulpverlening. Als wij het hebben over bijvoorbeeld capaciteit en wachttijden. Echter, deze gegevens worden aan de zorgverzekeraar verstrekt. Wij zullen met deze sectoren in overleg gaan over aanlevering van gegevens aan ons. Immers, in gezamenlijkheid moet de zorg op indicatie voor de jeugdzorg worden vastgesteld.

Actiepunten 2002

1. Uitvoering geven aan het experiment "schaduwdraaien met een nieuw financieringssysteem".
  - Trekker: de provincie
  - Andere betrokkene: de SJD

2. In het kader van de nieuwe Regiovisie (beleidskader) 2003-2006 zullen wij met de WOJD bezien op welke wijze wij de gegevens van de zorgverzekeraar kunnen ontvangen die van belang zijn voor de "jeugdzorg op indicatie".
  - Trekker: de provincie
  - Andere betrokkenen: het ZTO en zorgverzekeraar Het Groene Land

---

7. KWALITEIT VAN DE ZORG

7.1. Kwaliteitsprogramma

Beleidsvoornemen 1999-2002

Instellingen richten zich in hun kwaliteitsbeleid op het hulpverleningsproces, de organisatie, medewerkers en materiële voorzieningen.

Actiepunt 2001

Instellingen voeren de thema's uit die in het Programma kwaliteitszorg zijn opgenomen. Een seksespecifieke benadering vormt hiervan onderdeel. Zij maken hierover afspraken met de provincie.

- Trekkers: de individuele jeugdzorginstellingen
- Andere betrokkenen: de SMN/de WOJD

Stand van zaken

Na de voortgang van het eerste Kwaliteitsprogramma Jeugdzorg (door werkgevers en organisaties) wordt straks het gefaseerde Programma Kwaliteitszorg II ingevoerd. In deze fase is ruimte geschapen om nieuwe instrumenten te ontwikkelen. Denk daarbij aan certificering, resultaatmeting, benchmarking en ketenkwaliteit.

De SJD heeft een projectplan Kwaliteit, waarin naast een visie op kwaliteitszorg ook een ontwikkel- en invoeringsplan staat beschreven. Er zal dan gewerkt moeten worden volgens een bepaald systematisch model. Het is nog niet duidelijk in hoeverre die systematiek zich verhoudt tot de kwaliteitscriteria van de VOG. Het in 2001 geformuleerde actiepunt blijft gehandhaafd.

Actiepunt 2002

Instellingen voeren de thema's uit die in het Programma Kwaliteitszorg zijn opgenomen. Een seksespecifieke benadering vormt hiervan onderdeel. Zij maken hierover afspraken met de provincie.

- Trekkers: de SJD
- Andere betrokkenen: de SMN/de WOJD

7.2. Resultaten van kwaliteitsbeleid

Beleidsvoornemen 1999-2002

Jeugdzorginstellingen nemen in hun jaarplannen en jaarverslagen een kwaliteitsparagraaf op waarin zij toetsbaar de resultaten van hun kwaliteitsbeleid beschrijven.

Actiepunt 2001

Op basis van het Programma Kwaliteitszorg geven instellingen volgens hetzelfde stramien voornemens in jaarplannen en verantwoording in jaarverslagen aan; een seksespecifieke benadering vormt hiervan onderdeel.

- Trekkers: de individuele jeugdzorginstellingen
- Andere betrokkenen: de SMN/de WOJD

Stand van zaken

Uitvoering van dit actiepunt heeft nog niet plaatsgehad. Dit wordt mede veroorzaakt door een personele wisseling bij de SJD en omdat het beleid van de gefuseerde instellingen nader op elkaar afgestemd diende te worden. Het in 2001 geformuleerde actiepunt blijft gehandhaafd.

Actiepunt 2002

Op basis van het Programma Kwaliteitszorg geven instellingen volgens hetzelfde stramien voornemens in jaarplannen en verantwoording in jaarverslagen aan; een seksespecifieke benadering vormt hiervan onderdeel.

- Trekkers: de SJD
- Andere betrokkenen: de SMN/de WOJD

8. IMPLEMENTATIE INTENSIVERINGSMIDDELEN

Verdeling 2002

In het vorige Actieprogramma jeugdzorg hebben wij het Implementatieplan Intensiveringsmiddelen opgenomen. Dit plan heeft een groot draagvlak onder betrokken partijen. Bovendien hebben de Ministeries van VWS en Justitie en ook provinciale staten hiermee ingestemd.

Het Implementatieplan bestrijkt de periode 2000 tot en met 2002. In 2002 komt het maximumbedrag aan extra middelen beschikbaar. Het betreft totaal een structureel bedrag van € 1.094.971,66/f 2.413.000,--. Wij zien geen aanleiding de afgesproken verdeling voor dat jaar te wijzigen.

De verdeling volgens het Implementatieplan is als volgt.

Toegangen	€	363.024,17/f	800.000,--
Zorgtoewijzing	-	163.360,88/-	360.000,--
Casemanagement	-	368.923,32/-	813.000,--
Diagnostiek	-	108.907,25/-	240.000,--
Kindermishandeling	-	90.756,04/-	200.000,--
Totaal	€	1.094.971,66/f	2.413.000,--

Verdeling van het bedrag van € 363.024,17/f 800.000,-- over de diverse Toegangen:

Meppel	€	43.517,52/f	95.900,--
Hoogeveen	-	49.053,64/-	108.100,--
Noordenveld	-	34.124,27/-	75.200,--
Assen	-	80.001,45/-	176.300,--
Emmen	-	89.530,84/-	197.300,--
Coevorden	-	66.796,45/-	147.200,--
Totaal	€	363.024,17/f	800.000,--

Besteding 2000

In 2000 is er structureel een extra bedrag beschikbaar gekomen van € 650.720,83/ f 1.434.000,--. Deze zijn toegekend aan Jeugdzorg Drenthe en aan de WOJD overeenkomstig de verdeling die voor dat jaar is gemaakt (zie Actieprogramma 2001).

Omdat de middelen pas in de loop van 2000 daadwerkelijk beschikbaar zijn gekomen, konden ze niet volledig in dat jaar worden besteed. Deze niet-besteelde middelen hebben wij eenmalig ingezet voor dezelfde prioriteiten die in het Implementatieplan zijn opgenomen. Zo is een deel toegekend voor scholing van Toegangsmedewerkers, voor de opzet van een registratiesysteem van de Toegangen en andere incidentele kosten.

Een verantwoording van alle uitgaven met betrekking tot de intensiveringsmiddelen is opgenomen in het hoofdstuk Financiën.

9. IMPLEMENTATIEPROGRAMMA WET OP DE JEUGDZORG

9.1. Hoofdlijnen

Veranderingen

Vanaf 1 januari 2003 treedt naar verwachting de nieuwe Wet op de jeugdzorg in werking. Deze wet brengt veel veranderingen met zich mee. Dit implementatieprogramma loopt vooruit op die veranderingen, zodat deze zo soepel mogelijk kunnen verlopen.

Zowel Rijk als provincies maken implementatieprogramma's. Uiterlijk 1 oktober 2001 moeten deze klaar zijn. Zij vormen de basis van convenanten of afspraken die het Rijk in december 2001 met alle provincies afzonderlijk gaat maken. Deze afspraken binden beide partijen aan acties, gericht op invoering van de nieuwe wet. De onderwerpen waarover wij afspraken willen maken (onze wensen) hebben wij in de vorm van kaders aangegeven.

De strakke termijnen die het Rijk stelt maken goed overleg met betrokkenen onmogelijk. Zij houden ook geen rekening met het proces van provinciale besluitvorming. Dit dwingt ons te kiezen voor een kort programma op hoofdlijnen dat voortborduurde op bestaand beleid.

Veel zal het volgend jaar in overleg met onze partners uitgewerkt moeten worden.

Thema's

Het Rijk geeft de volgende thema's aan waarover het implementatieprogramma zich moet uitspreken.

- a. Toegang
- b. Zorgaanbod
- c. Relatie gemeenten-provincie
- d. Cliëntenorganisaties

Deze thema's spelen ook een belangrijke rol in ons beleid van de afgelopen jaren. Dit is voor ons mede aanleiding om het implementatieprogramma als apart hoofdstuk in dit Actieprogramma jeugdzorg 2002 op te nemen. In veel gevallen kunnen wij daardoor naadloos aansluiten op onderdelen van dit actieprogramma of volstaan met verwijzingen. Het is bovendien niet nodig uitgebreid op de huidige stand van zaken in te gaan.

Van het Rijk verwachten wij tenslotte ondersteuning op maat bij uitvoering van de afspraken en actiepunten in de komende periode.

9.2. Toegang tot jeugdzorg

Uitdaging

Vanuit onze provincie is er nogal wat kritiek gespuid op het implementatieprogramma van het Rijk en op de conceptteksten van de nieuwe wet. Deze kritiek richtte zich niet op de uitgangspunten (die wij delen), maar vooral op het bureaucratische karakter en overregulering van bepaalde onderdelen. Daarbij leek vergeten te worden dat hulpverlening in de eerste plaats mensenwerk is dat niet door gedetailleerde regelgeving kan worden vervangen. De realiteit van de jeugdzorg is daarvoor te gecompliceerd.

Vooraf het voornemen om te komen tot één Stichting Bureau Jeugdzorg vloeit voor ons niet logisch voort uit de uitgangspunten van de conceptwet. Het gaat in ieder geval voorbij aan de ontwikkelingen die in Drenthe in gang zijn gezet. In ons beleid hechten wij veel waarde aan decentrale Toegangen die zowel door provinciale als lokale partners worden vormgegeven. Over deze Toegangen hebben wij al veel geschreven. Wij verwijzen daarvoor naar hoofdstuk 5 van dit actieprogramma en naar het boek het Drentse model dat op brede schaal is verspreid.

Wij zien het als een uitdaging om met behoud van de verworvenheden van het Drentse model aan de wettelijke vereisten te gaan voldoen. Hiervoor is steun van het Rijk noodzakelijk.

Verworvenheden

Wat zijn de verworvenheden van de Drentse aanpak?

Deze zijn in een paar punten samen te vatten:

- een herkenbaar en laagdrempelig adres dicht in de buurt
- een adres waar jeugdigen en ouders met hun vragen en problemen terecht kunnen
- een adres waar lokale en provinciale deskundigheid is gebundeld
- een adres waar waarborgen zijn ingebouwd voor noodzakelijke doorverwijzing
- en een adres waarheen ook intermediairs de weg goed kunnen vinden.

Een plek, kortom, waar hulp en ondersteuning wordt geboden en van waaruit preventie wordt gecoördineerd.

De achterliggende gedachte is simpel: om hulp vragen blijkt niet gemakkelijk te zijn. Jeugdigen en ouders lopen niet met hun vragen en problemen te koop. Hulp wordt in eerste instantie in eigen kring gezocht, bij familie, bekenden, mensen die men vertrouwt. Soms is dat voldoende, maar soms biedt dat geen oplossing. Dan is een professionele Toegang die hulp in de eigen leefomgeving aanbiedt, hard nodig. Deze uitgangspunten komen overeen met de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de nieuwe wet. Alleen op het punt van de uitwerking zijn er blijkbaar verschillen van inzicht.

Bedreiging

In onze provincie maken de Toegangen deel uit van het Bureau Jeugdzorg. Dit zorgt voor een soepele doorstroming naar zorg op indicatie als dat nodig is. Hiervoor is als belangrijk instrument onder meer de "beslisboom" ontworpen. Dat is een in Drenthe ontwikkelde methodiek die stap voor stap de hulpvraag in beeld brengt, vervolgens de problematiek vaststelt en zonodig adequate doorverwijzing verzorgt. Ook vervult het ZTO een belangrijke functie in het Bureau Jeugdzorg. Hierin wordt op een onafhankelijke wijze vastgesteld welk hulpaanbod (zorg op indicatie) noodzakelijk is.

De vorming van één Stichting Bureau Jeugdzorg, in strikte zin, leidt tot een scheiding tussen Toegangen en het Bureau Jeugdzorg. Lokale partners zullen namelijk geen onderdeel kunnen en willen worden van deze nieuwe stichting. Het is niet verwonderlijk dat wij deze ontwikkeling betreuren. Het haalt veel overhoop met alle rompslomp, kosten en frustraties van dien, zonder dat er sprake is van een duidelijke inhoudelijke meerwaarde.

Wij zien het als onze opdracht om deze bedreigingen om te zetten in nieuwe kansen.

Kansen

Ontwikkelingen gaan met vallen en opstaan. Dat geldt net zo goed voor de Drentse Toegangen en de daaraan gekoppelde rurale projecten. De organisatorische vormgeving is kwetsbaar, de financiële randvoorwaarden zijn aan de magere kant en de lokale inbedding komt nog onvoldoende uit de verf.

In dit implementatieprogramma willen wij daarom twee vliegen in een klap slaan: nieuwe impulsen geven aan de Drentse Toegangen en een naadloze afstemming totstandbrengen met de nieuwe Stichting Bureau Jeugdzorg.

Uitgangspunt is dat de decentrale Toegangen met hun huidige functies in tact blijven. Deze hebben hun bestaansrecht immers bewezen. Voor alle duidelijkheid, het gaat om de functies: preventie, signalering, aanmelding, screening, opvoedingsondersteuning, informatie en advies, vrij toegankelijke zorg. Uitbreiding is nodig met het schoolmaatschappelijk werk.

De intakefunctie van de Raad voor de Kinderbescherming gaat ook naar de Toegangen. In Drenthe zijn wij daarop al vooruitgelopen. De Raad is vertegenwoordigd in de beleidsgroepen van de Toegangen en in sommige Toegangen is een intakefunctionaris aanwezig. De omvang van de te overhevelen formatie (0,5 fte totaal) naar de Toegangen is bij lange na niet toereikend. Op dit moment loopt er een landelijk onderzoek naar de te overhevelen formatie. De ervaringen in de Drentse Toegangen leren ons dat in totaal drie formatieplaatsen voor deze functie noodzakelijk zijn. Over de relatie tussen Bureau Jeugdzorg en Raad voor de Kinderbescherming moeten verder goede afspraken worden gemaakt.

Gemeentelijke regie

Een belangrijke impuls is dat de Toegangen onder gemeentelijke regie gaan vallen. Voor het goed functioneren van de Toegangen, met hun belangrijke signalerende en preventieve functie, is lokale inbedding namelijk een belangrijke voorwaarde. Toegangen moeten nog meer onderdeel gaan vormen van het lokaal jeugdbeleid, waarop het aanbod van jeugdzorg aanvullend is. In verschillende gemeenten, zoals Coevorden, Hogeveen en Meppel, is dat al een eind gevorderd. In andere centrumgemeenten is een en ander in ontwikkeling. Wij zijn hierbij betrokken. Nadere afspraken tussen gemeenten en provincie moeten hierover worden gemaakt. STAMM speelt hierin als betrokken en onafhankelijke organisatie ook een belangrijke rol. Overigens werken provincies in Drenthe al lange tijd nauw samen, zowel op het gebied van het brede jeugdbeleid als op het gebied van jeugdzorg. De gezamenlijke betrokkenheid bij de Toegangen speelt hierin een belangrijke rol. Bestuurlijk overleg vindt plaats wanneer dat nodig is. Ambtelijk ontmoeten provincie en gemeenten elkaar zeer regelmatig, onder andere in de beleidsgroepen waarin de deelnemers aan de Toegangen vertegenwoordigd zijn.

De lokale inbedding wordt bevorderd als de aansturing van de beleidsgroepen ook lokaal plaatsvindt. Deze beleidsgroepen ontwikkelen beleid dat in de Toegangen wordt uitgevoerd. De uitvoering blijft daarbij een verantwoordelijkheid van de deelnemende instellingen.

Begin 2002 zal dit zijn beslag krijgen.

Vernieuwing

Ook inhoudelijk moet de toegang tot zorg extra impulsen krijgen. Naast bestaande initiatieven op het gebied van preventie en opvoedingsondersteuning, zijn er nog twee belangrijke ontwikkelingen.

- a. Nog dit jaar gaat een tweejarig experiment van start, gebaseerd op de methodiek Eigenkrachtconferentie. Deze gaat uit van de inschakeling van familie en vrienden bij het oplossen van problemen, zoals eerder in dit actieprogramma is aangegeven. Een onderdeel van het project is om deze methodiek vroegtijdig in te zetten bij (dreigende) ernstige opvoedproblemen. Het experiment wordt gehouden in Meppel, in aansluiting op de Toegang Meppel. Het is de opzet deze methodiek na twee jaar ook in andere Toegangen in te zetten. Wij stellen middelen beschikbaar voor het experiment

in
Meppel.

- b. Een andere belangrijke ontwikkeling is het gebruik van Internet bij vragen en hulp. Vooral jeugdigen, maar in toenemende mate ook volwassenen gebruiken Internet onder meer als communicatiemiddel. Het blijkt een uiterst laagdrempelig medium te zijn met veel mogelijkheden. Zo biedt het ook nieuwe kansen voor een goede toegang tot zorg. Wij hebben hiervan hoge verwachtingen.

Samen met betrokken partners werken wij aan toegankelijke websites die aan dit doel beantwoorden. De opzet is dat snel op vragen en gemelde problemen kan worden gereageerd. In eerste instantie via Internet, maar vervolgens kan dit als opstap dienen voor - desgewenst - persoonlijk contact. Deze nieuwe vorm wordt een aanvulling op de functies in de Toegangen.

Het succes van Internet voor dit doel is van een aantal factoren afhankelijk. Een goede publiciteitscampagne is van groot belang. Het internetadres en de mogelijkheden die het te bieden heeft moeten breed bekend zijn; vergelijkbaar met bijvoorbeeld belangrijke telefoonnummers zoals dat van het AMK.

Verder moet op de achtergrond een team beschikbaar zijn dat snel kan reageren op vragen en probleemsituaties. Nauwe afstemming met de Toegangen is nodig bij vervolgstappen in de vorm van persoonlijke hulpverlening. Via "links" zijn ook andere (informatieve) sites voor jeugdigen beschikbaar.

De komende maanden zal een werkgroep onder de vlag van de WOJD een en ander verder uitwerken. In de loop van 2002 kan het experiment dan van start gaan.

Mede omdat dit experiment ook landelijke betekenis heeft, verwachten wij inhoudelijke en financiële ondersteuning van het Rijk bij de verdere ontwikkeling.

De ontwikkelkosten ramen wij vooralsnog op ca. € 90.756,04/f 200.000,--. De jaarlijkse structurele kosten schatten wij op € 136.134,06/f 300.000,--. Op korte termijn zal een goed onderbouwde begroting worden opgesteld.

Afspraak 1

Het Rijk ondersteunt de provincie bij de ontwikkeling van Internet als middel om de toegang tot jeugdzorg te verbeteren.

Wachlijsten

De opening van de Drentse Toegangen heeft tot een enorme toeloop geleid van jeugdigen en ouders met vragen om hulp en ondersteuning. Dit geeft enerzijds het succes aan van deze laagdrempelige Toegangen, anderzijds heeft dit tot flinke wachlijsten geleid. Onder meer met behulp van extra inspanningen, vanuit jeugdzorg (schuiven met middelen) en de inzet van intensiveringsmiddelen (zie hoofdstuk 8), is een deel van de wachlijsten weg-gewerkt.

Omdat wachlijsten zeker ook bij de toegang tot jeugdzorg onaanvaardbaar zijn, moeten aanvullende maatregelen worden genomen om deze wachlijsten volledig te kunnen wegwerken. Een aantal daarvan is al aan de orde geweest. Wij noemen:

- een sterkere lokale inbedding van de Toegangen waardoor met behulp van betrokken lokale organisaties een grotere (preventieve) inspanning kan worden verricht. Hieraan wordt door betrokkenen al volop gewerkt;
- uitbreiding van de formatie van de zes Toegangen. Om de grootste nood te lenigen moet elke Toegang met minimaal een fulltime formatieplaats worden uitgebreid om de toenemende hulpvragen adequaat te kunnen aanpakken. Hiermee is een totaalbedrag van ca. € 317.646,15/f 700.000,-- noodzakelijk. Extra middelen voor wachtlijstbestrijding die waarschijnlijk beschikbaar kunnen worden voor een deel hiervoor worden ingezet. Wij sluiten niet uit dat op langere termijn aanvullende financiële inspanningen nodig zijn;
- vernieuwende initiatieven, gericht op de leefomgeving van de hulpvragers, kunnen de kwaliteit van de jeugdzorg verbeteren en tegelijkertijd de druk op de Toegangen doen afnemen. Onze inspanningen richten zich in de eerste plaats op, zoals al eerder genoemd: Internet en "Eigenkrachtconferentie".

Afspraak 2

De aanpak van wachlijsten bij de voordeur heeft hoge prioriteit. Het Rijk biedt financiële ondersteuning bij de door ons voorgestane aanpak.

Knelpunten zijn: capaciteit Toegangen, capaciteit intakefunctie Raad voor de Kinderbescherming en AMK.

9.3. Stichting Bureau Jeugdzorg

Creativiteit

De door de toekomstige wet verplichte oprichting van een Stichting Bureau Jeugdzorg vraagt voor de Drentse situatie om veel creativiteit. Begrip en steun van het Rijk is nodig om een vorm te vinden waarin de Drentse ontwikkelingen geen geweld wordt aangedaan en de bureaucratie buiten de deur wordt gehouden. Het betekent namelijk nogal wat.

- Inhoudelijk dreigt er een scheiding tussen de functies in de Toegang en de functies van het Bureau Jeugdzorg.
- Drenthe heeft een proces van jaren achter de rug waarin draagvlak is geschapen voor een ingrijpende schaalvergroting (van twaalf organisaties naar een multifunctionele organisatie (MFO)). Deze ontwikkeling is zelfs door het Rijk gestimuleerd. Nu moet dit succesvolle proces - dat veel heeft gekost aan inzet en middelen - voor een deel worden teruggedraaid (afsplitsing van het Bureau Jeugdzorg). Dit leidt tot weerstand en extra kosten met mogelijk nadelige gevolgen voor het uitvoerend werk. Een splitsing leidt ook tot een verlies van expertise, doelmatigheid en samenhang binnen zorgtrajecten.
- De huidige doeluitkering laat toe dat er soepel met middelen kan worden geschoven. Hierdoor konden in het verleden lichte vormen van hulp aanzienlijk worden versterkt en vernieuwingen snel worden gerealiseerd. Voor het Bureau Jeugdzorg komt nu een aparte doeluitkering. De wet laat schuiven tussen de twee doeluitkeringen niet toe.

Afspraak 3

In overleg met het Rijk worden mogelijkheden geschapen om te schuiven tussen de doeluitkering Bureau Jeugdzorg en de doeluitkering Zorg op indicatie.

Oplossingsrichting

Een oplossing, die de nadelige gevolgen voor onze provincie beperkt, is mogelijk bij een wat ruimere interpretatie van de wetteksten. Uitgangspunt daarbij is dat zoveel mogelijk bij de huidige situatie wordt aangesloten. Links en rechts zijn in onze provincie al initiatieven genomen om goede alternatieven te onderzoeken.

Als wij de verschillende mogelijkheden op een rijtje zetten, komen wij tot de volgende oplossingsrichting.

- a. In de eerste plaats wordt een Stichting Bureau Jeugdzorg opgericht. Bestuurders en leden van de Raad van Toezicht vervullen geen functie bij aanbieders waarvoor het Bureau Jeugdzorg indiceert.
- b. Het Bureau Jeugdzorg wordt verantwoordelijk voor taken op het gebied van: aanmelding, screening, diagnostiek, indicaties, zorgtoewijzing, casemanagement, voogdij, jeugdreclassering, AMK, consultatie en deskundigheidsbevordering. Het ZTO en het AMK gaan deel uitmaken van het Bureau Jeugdzorg.
- c. De budgetten die met deze taken of functies zijn gemoeid vormen gezamenlijk de doeluitkering Bureau Jeugdzorg. Met deze middelen koopt het Bureau Jeugdzorg de functies in bij de voorzieningen die ze uitoefenen. Hiervoor sluiten betrokken partijen overeenkomsten. Op deze manier hoeven geen ingrijpende veranderingen plaats te vinden die schade kunnen toebrengen aan het uitvoerend werk. Terwijl de aansturing van deze functies wel op een onafhankelijke wijze gestalte krijgt door het Bureau Jeugdzorg.
- d. De omvang van de doeluitkering moet toereikend zijn. Daarvoor is het nodig knelpunten op te lossen, zoals binnen de (gezins)voogdij en het AMK. Aan de (gezins)voogdij geven wij nog apart aandacht. Het AMK moet zijn onafhankelijke status behouden. Versterking is nodig door uitbreiding met drie formatieplaatsen.
- e. Het budget dat gemoeid is met de huidige inzet van Jeugdzorg Drenthe in de Toegangen wordt ook toegevoegd aan de doeluitkering Bureau Jeugdzorg. Met deze middelen koopt het Bureau Jeugdzorg de Toegangsfuncties in die Jeugdzorg Drenthe uitvoert. Hiermee wordt het Bureau Jeugdzorg ook verantwoordelijk voor de inzet van deze functies.
- f. Tussen de Toegangen en het Bureau Jeugdzorg moet inhoudelijk een goede aansluiting blijven bestaan. Betrokken partijen maken hierover bindende afspraken.

Het hiervoor beschreven model gaat uit van een "inkoopconstructie" voor een overgangperiode van twee à drie jaar. Dit sluit goed aan op de "inkoopconstructie" die tussen provincie en zorgaanbieders gaat ontstaan. In deze overgangperiode wordt gezien welke definitieve vorm van het Bureau Jeugdzorg het meest wenselijk is in Drenthe.

De totstandkoming van de nieuwe Stichting Bureau Jeugdzorg zal de nodige frictiekosten met zich meebrengen. Het is de vraag of het hiervoor in het vooruitzicht gestelde bedrag van € 45.378,02/f 100.000,-- in 2002 en in 2003 voldoende is. Bij uitwerking van de plannen zal een duidelijker inzicht in de kosten worden verkregen. Wanneer nodig doen wij een beroep op het Rijk voor extra financiering.

De komende periode moet het nieuwe Bureau Jeugdzorg handen en voeten krijgen. Onder regie van de provincie wordt daarvoor een kleine, slagvaardige werkgroep in het leven geroepen. Hiervan maken onder andere de financiers (Zorgkantoor) en ook het Rijk deel uit. Deze werkgroep zal in nauw overleg met betrokken partijen moeten opereren om zoveel mogelijk draagvlak voor de uitwerking te verkrijgen. Het doel is om uiterlijk 1 januari 2003 de nieuwe Stichting Bureau Jeugdzorg in het leven te roepen. Duidelijk is dat veel van het voorgaande in al haar facetten nog nadere uitwerking behoeft. Wij zullen daar de komende periode samen met onze partners hard aan werken.

Afspraak 4

Het Rijk ondersteunt zowel financieel als inhoudelijk de vorming van een Stichting Bureau Jeugdzorg volgens het hiervoor omschreven model.

Financiële middelen

Er komt een aparte doeluitkering voor de Stichting Bureau Jeugdzorg. Deze is samengesteld uit:

- een deel van het budget van de WOJD (met name de middelen voor de toeleidingsfuncties: casemanagement, indicatiestelling en zorgtoewijzing). Dit bedraagt € 589.914,28/ f 1,3 miljoen;
  - het huidige budget van het AMK. Dit bedraagt € 369.785,50/f 814.900,-;
  - het huidige budget van de jeugdreclassering. Dit bedraagt € 315.850,54/f 696.043,-;
  - het huidige budget van de (gezins)voogdij, inclusief extra middelen om het tekort weg te werken. Dit bedraagt € 1.317.991,93/f 2.904.472,-;
  - het budget dat van de Raad voor de Kinderbescherming naar het Bureau Jeugdzorg is overgeheveld. Dit bedraagt € 24.504,13/f 54.000,-;
  - de huidige middelen die de SJD inzet in de Toegangen. Deze bedragen € 1.649.128,06/ f 3.634.200,-;
  - een deel van de extra middelen die beschikbaar komen voor wachtlijstbestrijding.
- In totaal, inclusief een aantal kleinere posten, bestaat de doeluitkering Bureau Jeugdzorg uit ongeveer € 4.447.046,12/f 9,8 miljoen. Dit is een indicatie. Exacte vaststelling van het totaalbudget zal in de komende periode plaatsvinden.

De conceptwet geeft aan dat een deel van het budget van het Bureau Jeugdzorg moet worden geoormerkt als preventiebudget. Wij zijn geen voorstander van een strikte scheiding tussen dit budget en het overige budget van het Bureau Jeugdzorg. Vraaggerichte hulp vraagt immers om flexibiliteit, ook in de financiering. De intensiveringsmiddelen maken deel uit van het hiervoor aangegeven Bureau Jeugdzorg-budget (zie hoofdstuk 8 van dit actieprogramma). Wij zien geen aanleiding om de verdeling van deze middelen, volgens het implementatieplan dat provinciale staten eind 2000 hebben goedgekeurd, te wijzigen.

Afspraak 5

De doeluitkering Bureau Jeugdzorg wordt voorlopig vastgesteld op een bedrag van € 4.447.046,12/f 9,8 miljoen. Definitieve vaststelling zal in de loop van 2002 plaatsvinden. Binnen deze doeluitkering vindt geen nadere oormerking van middelen plaats.

9.4. Zorg op indicatie

Modulen

De zorg op indicatie in Drenthe heeft in de afgelopen jaren veel veranderingen ondergaan. Ombouw en vernieuwing waren de achterliggende drijfveren. Hiervoor verwijzen wij onder andere naar hoofdstuk 6 van dit actieprogramma en de daaraan voorafgaande actieprogramma's.

Een belangrijk onderdeel van het veranderingstraject was de totstandkoming van zorgprogramma's. Hiermee is in Drenthe al enige tijd geleden een start gemaakt. Er bestaan reeds verschillende intersectorale zorgprogramma's zoals Hulp aan Huis en KOPP. Andere zorgprogramma's (sectoraal en intersectoraal) zijn in voorbereiding. Het doel is om het totale aanbod van zorg op indicatie tot zorgprogramma's om te vormen. Het is van belang om hierbij ook het aanbod van justitiële inrichtingen te betrekken. Nadere afspraken zijn daarvoor nodig. Modulen vormen als kleine, herkenbare, onderdelen de basis van deze zorgprogramma's. Wij hebben de WOJD gevraagd het aanbod jeugdzorgbreed te modulariseren volgens de landelijke vereisten. Dit moet vervolgens leiden tot het ontstaan van meer zorgprogramma's.

Binnen Jeugdzorg Drenthe is deze ontwikkeling al vergevorderd. Per 1 januari 2002 is het totale aanbod zorg op indicatie van Jeugdzorg Drenthe beschreven in modulen. Leidraad hiervoor is de systematiek van de landelijke projectgroep zorgprogrammering, inclusief kostprijsberekening en interne begrotingssystematiek. Voor onze provincie zal het naar verwachting geen probleem zijn om aan de eisen van de wet op dit punt te gaan voldoen.

Stand van zaken

Al enige tijd geleden heeft de WOJD een intersectoraal projectleider zorgprogrammering aangesteld. De kosten hiervan worden gedragen door de provincie. Begin 2001 heeft de WOJD de nota Zorgen dat we er beter uitkomen opgesteld. Hierin geeft de WOJD aan wat er al bereikt is op dit terrein en wat de verdere plannen zijn.

De opzet is om de zorg op indicatie van GGZ-Jeugd, KJP, jeugdhulpverlening en licht verstandelijk gehandicapten (LVG) in modules te omschrijven.

Nieuwe (intersectorale) zorgprogramma's, opgebouwd uit modules, bestaan inmiddels of zijn in ontwikkeling. Voorbeelden daarvan zijn:

- Zorgprogramma Gezinnen waarin sprake is van kindermishandeling;
- Zorgprogramma Psychiatrische gezinsgerichte behandeling Noord-Nederland;
- Zorgprogramma Chronische psychiatrische problematiek (op het snijvlak van psychiatrie en jeugdhulpverlening);
- Zorgprogramma (potentieel) delinquente jeugdigen;
- Zorgprogramma Orthopedagogische woongroep "De Stee";
- Zorgprogramma Ervarend leren;
- Zorgprogramma Onderwijs-Jeugdzorg;
- Zorgprogramma Zeer jonge kinderen;
- Zorgprogramma Pleegzorg.

Deskundigheidsbevordering

Hulpverlening in de vorm van modules en zorgprogramma's vraagt nadrukkelijk om functiegerichte deskundigheid. Het belang hiervan is groot en mag niet worden onderschat. In de afgelopen jaren zijn verschillende trajecten ontwikkeld. Bijvoorbeeld: deskundigheidsbevordering Hulp aan huis, basistraining Toegangswerkers, modulaire basisopleiding residentiële jeugdzorg, basisopleiding groepsleiders kinder- en jeugdpsychiatrie (KJP).

Ook is de WOJD gestart met het opzetten van praktische methodiekhandleidingen waarin de werkwijze van een zorgmodule of zorgprogramma is beschreven. Het doel hiervan is om de werkwijze overdraagbaar te maken en te verankeren.

Jeugdzorg Drenthe beschikt over een scholings- en trainingscentrum. Het is de opzet dit te verbreden tot een centrum voor de gehele intersectorale jeugdzorg in Drenthe.

Voor de ontwikkeling en uitvoering van basisopleidingen willen de Drentse jeugdzorgorganisaties nauwer gaan samenwerken met hogescholen in de regio en Collegio.

Bijkomend voordeel is dat de arbeidsmarkt voor jeugdzorg in het Noorden relatief gunstig is. Deze krijgt bovendien extra positieve impulsen door de recent sterk verbeterde arbeidsvoorwaarden.

Zwevend budget

Jeugdzorg moet gebaseerd zijn op de vraag van jeugdigen en opvoeders. Vanuit die gedachte is de ontwikkeling naar zorgmodules en zorgprogramma's in gang gezet. Wij moeten er alleen voor waken dat hiermee weer een ander systeem gaat ontstaan dat als een nieuwe keurslijf voor de jeugdzorg gaat werken. Vraaggericht werken vereist immers flexibiliteit en snelheid van handelen.

In afwachting van een nieuwe financieringssystematiek, die hopelijk de nodige flexibiliteit in zich heeft, streven wij naar de instelling van een "zwevend" budget. Dat is een belangrijk instrument om op dit moment adequaat op hulpvragen te kunnen reageren.

Atspraak 6

Rijk en provincie maken afspraken over omvang en financiering van een zwevend budget voor zorgmodules.

Genoegzaam aanbod

Al enige tijd geleden heeft de provincie een Werkgroep regiovisie ingesteld. Naast gemeenten en betrokken uitvoerende organisaties maken hiervan ook de financiers (zorgverzekeraar, het Ministerie van Justitie) deel uit.

Deze werkgroep heeft de Drentse regiovisie voor de jaren 1999 tot en met 2002 voorbereid, onder de titel "Door de bomen het bos". Het voorliggende Actieprogramma 2002 is hiervan, zoals bekend, een uitwerking.

Met het oog op een genoegzaam aanbod heeft de werkgroep in deze regiovisie aangegeven hoe de zorg verder kan worden verbeterd. De afgelopen jaren is hieraan hard gewerkt.

Dezelfde werkgroep zal ook het vierjarig beleidskader voorbereiden (2003-2006) overeenkomstig de eisen die de nieuwe wet hieraan gaat stellen.

Voor meer informatie verwijzen wij naar de inhoud van de genoemde regiovisie en de daarvan afgeleide jaarlijkse actieprogramma's. Deze zijn in het bezit van het Ministerie van VWS en het Ministerie van Justitie.

Kwaliteit

De bevordering van de kwaliteit is een belangrijk onderdeel van ons beleid. Het project van de VOG is hiervoor een belangrijk instrument.

Kwaliteitsbeleid kent verschillende aspecten. Cliëntenbeleid is hiervan een belangrijk onderdeel. In dit actieprogramma schenken wij daaraan uitgebreid aandacht. Het komt ook nog afzonderlijk aan de orde in dit hoofdstuk.

Andere belangrijke instrumenten voor kwaliteit zijn registratie, rapportage en dossiervorming.

Op het gebied van registratie zijn de afgelopen periode veel nieuwe initiatieven genomen die tot aanzienlijke verbeteringen leiden. Voor diverse onderdelen hebben wij ook extra middelen beschikbaar gesteld.

We noemen als voorbeeld:

- het DOJ
- invoering van het PPS-systeem door de Bureaus Jeugdzorg
- gebruik van het softwarepakket RUPS voor zorgtoewijzing
- invoering van Care4 ten behoeve van de zorg op indicatie

Het DOJ wordt beheerd door de WOJD. Het doel is: het ontwikkelen, implementeren, ondersteunen en onderhouden van een onderzoeksstructuur ten behoeve van de intersectorale jeugdzorg in Drenthe. Dit levert sturingsinformatie op over de kwaliteit en kwantiteit van het primaire proces.

Onder het DOJ valt onder meer het Register jeugdzorg. Dit is een casusregister dat alle contacten registreert tussen cliënten en jeugdzorg. Het register volgt cliënten langdurig en biedt zo inzicht in ontwikkelingen over een langere termijn. Er vindt een koppeling plaats met het Register GGZ. Dit geeft te zijner tijd inzicht in cliëntenstromen tussen jeugdzorg, kinder- en jeugdpsychiatrie en de volwassen psychiatrie.

Voor de registratie binnen het Bureau Jeugdzorg geldt nog dat wij gebruik zullen maken van het IPO-model voor kwartaalrapportages dat binnenkort beschikbaar is. Hierover maken wij afspraken met de nieuwe Stichting Bureau Jeugdzorg.

De WOJD bereidt een functionele schakeling voor van de systemen PPS en Care4.

Met nadruk noemen wij tenslotte het ZTO. Dit onafhankelijke orgaan levert ons een schat aan informatie op over de geïndiceerde jeugdzorg. Elke twee weken ontvangen wij sinds kort gedetailleerde informatie over alle voorzieningen c.q. modulen. Het betreft de capaciteit, het aantal geplaatsten, de bezetting, de gemiddelde wachttijden en het aantal wachtenden.

Voor meer informatie over registratie verwijzen wij naar hoofdstuk 3 van dit actieprogramma.

Wachtlijsten zorg op indicatie

Diverse onderdelen van de zorg op indicatie kennen wachtlijsten. Het betreft een gecompliceerde materie omdat wachtlijsten verschillende oorzaken kennen en een oplossing op meerdere terreinen moet plaatsvinden.

Al eerder hebben wij aangegeven dat de jeugdzorg nog toegankelijker moet worden en meer in de eigen leefomgeving moet worden aangeboden. Voor diverse vernieuwingen op dit terrein hebben wij het initiatief genomen. Wij verwachten dat hierdoor op den duur minder jeugdigen en ouders een beroep zullen doen op voorzieningen voor zorg op indicatie.

Sommige voorzieningen kampen niettemin met structurele wachtlijsten die hoe dan ook voor de korte termijn en wellicht ook voor de langere termijn om een oplossing vragen. Maatregelen die wij samen met het uitvoerend werk voorstaan zijn waar mogelijk een verkorting van de begeleidingsduur en gerichte uitbreiding van de capaciteit.

Samenvattend richten wij ons op een gecombineerde aanpak van wachtlijsten die naar onze opvatting de meeste kans op succes biedt.

Structurele wachtlijsten in de zorg op indicatie betreffen:

- *Zorgprogramma Hulp aan Huis, onderdeel Intensieve Orthopedagogische Gezinsbehandeling*
De wachtlijst schommelt rond de dertig gezinnen, gemiddelde wachttijd vier maanden. Benodigde uitbreiding van de capaciteit: twaalf. Hiermee zijn kosten gemoeid van € 174.705,38/f 385.000,--.
- *Zorgprogramma Dagbehandeling, module Boddaert*
De vestigingen in onze provincie kennen alle drie een wachtlijst die zich beweegt rond de vijf kinderen. De gemiddelde wachttijd bedraagt ongeveer een half jaar. Inspanningen richten zich op het verkorten van de behandelduur die nu gemiddeld achttien maanden bedraagt. Uitbreiding van de capaciteit is daarom vooralsnog niet nodig.
- *Zorgprogramma Dagbehandeling, module Medisch kleuterdagverblijf (MKD)*
Het MKD-Hoogeveen kent een wachtlijst van rond de vijftien kinderen en een gemiddelde wachttijd van ongeveer acht maanden. MOKD-Emmen kent een wachtlijst van zes kinderen. Ook hier bedraagt de wachttijd gemiddeld acht maanden. Het verkorten van de gemiddelde behandelduur (zestien maanden) zal niet genoeg zijn om de wachtlijst volledig weg te werken. Vestiging van een nieuwe MKD in Assen is nodig om een structurele oplossing te bereiken. De capaciteit hiervan moet veertien plaatsen zijn. De totale kosten hiervan bedragen € 544.536,26/ f 1,2 miljoen.
- *Zorgprogramma Chronische Psychiatrische Problematiek, module Therapeutische Gezinsverpleging*
De wachtlijst schommelt rond de tien kinderen. De gemiddelde wachttijd is ongeveer een jaar. Het grootste knelpunt dat zich hierbij voordoet is dat er onvoldoende geschikte pleeggezinnen beschikbaar zijn. De inspanningen richten zich op werving van meer pleeggezinnen. Uitbreiding van de capaciteit is vooralsnog niet aan de orde.

Totaal is een investering nodig van € 719.241,64/f 1.585.000,-- als bijdrage aan de bestrijding van de wachtlijsten voor zorg op indicatie. De extra middelen die op advies van de Commissie Aanpak Wachtlijsten Jeugdzorg (commissie-Peer) voor Drenthe beschikbaar komen zullen hiervoor worden aangewend. Het ziet er naar uit dat deze middelen niet voldoende zijn om de totale kosten die de aanpak van deze problemen bedragen, te dekken.

Daar komt bij dat ook andere voorzieningen of zorgprogramma's met wachtlijsten te kampen kunnen krijgen, door wat voor oorzaak dan ook. Het is daarom nodig om - naast middelen voor structurele capaciteitsuitbreiding - te beschikken over een zwevend of flexbudget voor wachtlijstbestrijding. De geschatte kosten hiervan bedragen naar schatting € 90.756,04/f 200.000,--.

Doeluitkering zorg op indicatie

Afspraak 7

Wij zetten ons in voor het wegwerken van de structurele wachtlijsten in de geïndiceerde zorg door vernieuwing, verkorting van de behandelduur, uitbreiding van de capaciteit en het instellen van een zwevend budget. Een en ander moet uiterlijk 1 januari 2004 gerealiseerd zijn. Het Rijk en de speciale task force Wachtlijsten ondersteunen ons inhoudelijk en financieel bij deze inspanning.

De doeluitkering wordt opgebouwd uit de verschillende modules of zorgprogramma's voor geïndiceerde zorg. Hiervoor verwijzen wij naar het financieel overzicht dat in dit actieprogramma is opgenomen. Tot de doeluitkering behoren ook de middelen die bestemd zijn voor de zogenaamde zwevende budgetten en voor vernieuwende experimenten. Ook een deel van de extra middelen voor wachtlijstbestrijding hoort hierbij. Totaal ramen wij de doeluitkering 2002 voor zorg op indicatie op een bedrag van ca.

€ 11.707.529,58/f 25,8 miljoen.

Wij zien 2002 als een overgangsjaar waarvoor de huidige doeluitkering nog als basis dient. In de loop van dat jaar zullen de doeluitkeringen, ten behoeve van het Bureau Jeugdzorg en van de zorg op indicatie voor 2003, nauwkeurig worden vastgesteld.

Vraaggericht werken vereist dat verschuivingen binnen bepaalde marges tussen beide doeluitkeringen mogelijk blijft. Zoals aangegeven is het belangrijk hierover afspraken met het Rijk te maken.

9.5.

Cliëntenbeleid

Accenten

Al geruime tijd hebben cliënten een belangrijke plaats in het beleid van de provincie. Een en ander krijgt uitgebreid aandacht in onze regiovisie "Door de bomen het bos" en ook in dit actieprogramma.

Wij leggen daarbij eigen accenten die meer behelsen dan het vormgeven van klachtrecht en het voldoen aan de regelgeving op dit terrein.

Om niet in herhalingen te vervallen beperken wij ons hier zoveel mogelijk tot het beschrijven van de nieuwe ontwikkelingen die zich sindsdien hebben voorgedaan en tot een aanscherping van onze voornemens op dit terrein.

Cliëntenplatform

Onze ambitie was een cliëntenplatform voor de drie noordelijke provincies te realiseren. Belangrijkste argumenten hiervoor waren: tussen deze provincies vindt van oudsher relatief veel cliëntenverkeer plaats en een bovenprovinciaal platform is efficiënter en minder kwetsbaar dan een provinciaal platform. Helaas was hiervoor echter geen draagvlak aanwezig.

Onze inzet is nu gericht op het realiseren van een Drents cliëntenplatform dat ons ondersteunt bij de verdere ontwikkeling van het beleid. Een platform in noordelijk verband sluiten wij op termijn echter niet uit.

Wij voeren nu overleg met de uitvoerende jeugdzorgorganisaties en cliëntenorganisaties. Belangrijke partners zijn de SMN en het RPCP. De SMN ontvangt een structurele subsidie van de drie noordelijke provincies. Het RPCP, dat zich op een breed terrein richt, heeft met behulp van provinciale middelen een forse uitbreiding ondergaan. Het is de taak van het RPCP om cliëntenorganisaties waar mogelijk te ondersteunen.

Voor alle duidelijkheid: subsidieverzoeken van andere cliëntenorganisaties voor jeugdzorg zullen wij niet gaan honoreren. De SMN zien wij in dat verband niet alleen als een cliëntenorganisatie in de letterlijke betekenis van het woord. Deze organisatie biedt ook ondersteuning bij klachten van vooral minderjarigen en verleent in individuele gevallen ook hulp.

Wij zetten ons in om een cliëntenplatform in de loop van 2003 te realiseren.

Cliëntenraad

Jeugdzorg Drenthe heeft een Stuurgroep Cliëntenbeleid ingesteld met een brede samenstelling. Een van de taken is de levenskansen van cliëntenraden in kaart te brengen. De GGZ beschikt al over een cliëntenraad. Cliëntenraden blijken overigens maar moeizaam tot stand te komen. Het nut van dergelijke raden moet ook niet overschat worden. Slechts sommige volwassenen en mondige jongeren zullen zich aangesproken voelen tot deze vorm van medezeggenschap. Kwetsbare cliëntengroepen, waarop ons beleid zich in eerste instantie richt, worden hiermee niet of nauwelijks bereikt. De aard van de jeugdzorg (leeftijd en tijdelijkheid van de hulp) leent zich volgens ons minder voor traditionele cliëntenraden.

Wij dringen er bij het Rijk dan ook op aan over enige tijd het functioneren van cliëntenraden te evalueren en zo nodig het beleid op dit punt bij te stellen.

Wij geloven dat er effectievere middelen zijn om doelgroepen bij het beleid en de dagelijkse gang van zaken in de hulpverlening te betrekken.

Cliëntenvertrouwenspersoon

Van de instelling van een CVP (vooral nog in een residentiële setting) verwachten wij meer heil. Wij hebben hiernaar onderzoek laten verrichten en middelen gereserveerd. Een onafhankelijke positie vinden wij voor een CVP een absolute voorwaarde. Het RPCP zal net zoals bij het BKJ (klachtondersteuning) het werkgeverschap vervullen. Van het BKJ maken overigens alleen ouders gebruik. De CVP heeft jeugdigen als belangrijkste doelgroep en werkt straks vanuit een al opgebouwde vertrouwensrelatie tussen jeugdigen en de CVP. Beide functies vertonen in onze optiek nauwe verwantschap, zodat samenwerking en afstemming een belangrijke voorwaarde is voor een goed cliëntenbeleid.

Wij zien de CVP vooral als aanspreekpunt voor jeugdigen en intermediairs. Deze laatste groep zal vooral uit informele vertrouwenspersonen bestaan die voor jeugdigen erg belangrijk zijn. Een wezenlijke taak van de CVP - als gesprekspartner van de uitvoerende organisaties - is gesignaleerde onvrede, klachten en dergelijke te vertalen in aanbevelingen voor kwaliteitsverbetering (zorgrelatie) en in instellingsbeleid.

De inhoud van de CVP-functie zal met betrokken partners, waaronder de SMN, nader vorm worden gegeven. Rond 1 januari 2002 kan de aanstelling van een fulltime CVP een feit zijn.

Communicatie

De kwaliteit van de hulpverlening in brede zin vormt voor ons het hart van cliëntenbeleid. Veel initiatieven - zoals klachtondersteuning, cliëntenraad en CVP - ontlenen hun betekenis aan die situaties waarin de kwaliteit van de hulpverlening tekortschiet.

Maar cliëntenbeleid bestaat naar onze mening uit meer dan alleen deze initiatieven, hoe belangrijk ze ook mogen zijn. Voor ons komt het bevorderen van de kwaliteit daarom op de eerste plaats. Ook hiervoor verwijzen wij naar onze regiovisie en actieprogramma's.

Een wezenlijk onderdeel van de kwaliteit is een goede communicatie met jeugdigen en ouders. Dan denken wij niet alleen aan de communicatie tussen hulpverlener en cliënt - essentieel voor het hulpverleningsproces - maar ook in bredere zin.

Vreemd genoeg krijgt dit onderdeel nog relatief weinig aandacht in cliëntenbeleid. Natuurlijk, het is een weerbaarstig onderwerp, maar daarom niet minder belangrijk. Hoe kun je namelijk als instelling vraaggericht werken en duidelijk maken wat je kan betekenen en vooral hoe kun je als overheid beleid maken als de communicatie over en weer onvoldoende helder is?

Al enige tijd proberen wij in Drenthe met vallen en opstaan deze communicatie te verbeteren, ook als het om beleidsontwikkeling gaat. Zo besteden wij veel aandacht aan taalgebruik en vormgeving van nota's over

jeugdzorg. Op die manier willen wij jeugdigen en ouders beter informeren en de betrokkenheid vergroten.

Verder hebben provinciale staten onlangs, als onderdeel van jeugdbeleid en participatie, een uniek besluit genomen: alle provinciale stukken die over jeugdigen gaan, moeten voortaan zo geschreven en vormgegeven zijn dat ze beter toegankelijk worden voor de doelgroep.

Ter voorbereiding van het provinciale beleidskader jeugdzorg (2003-2006) hebben we in dit verband ook de nodige plannen op stapel staan. Het doel is informatie te verkrijgen uit verschillende leeftijdsgroepen die voor ons (cliënten)beleid van belang kan zijn. Initiatieven zijn bijvoorbeeld: het organiseren van een statenspel over jeugdzorg, "Achterwerk in de kast", een verhalenwedstrijd, een jongerendebat of een popsongwedstrijd.

Een ander nog uit te werken idee voor participatie in meer brede zin is het ontwikkelen van een toegankelijke interactieve website voor jeugdigen over provinciaal beleid.

Wij stimuleren ook de jeugdzorgorganisaties om aan deze aspecten meer aandacht te schenken. Dit heeft al verschillende, voor jeugdigen toegankelijke, producten opgeleverd. Jeugdzorg Drenthe inventariseert op dit moment de mogelijkheid te komen tot toegankelijke participatie op werksoortniveau. Daarbij staan cliëntenfeedback en optimalisering informatievoorziening centraal.

Tenslotte verdient ook de communicatie tussen overheid en uitvoerende instellingen meer aandacht. Juist bij de komende ingrijpende veranderingen als gevolg van de nieuwe wet is goed overleg en wederzijds begrip noodzakelijk. Dat moet de basis scheppen voor een kwalitatief goede jeugdzorg. Hoewel overheid en particulier initiatief verschillende verantwoordelijkheden en taken hebben, is het goed te beseffen dat zij beiden partners zijn die eenzelfde doel nastreven. In Drenthe is dat besef ruimschoots aanwezig.

Afspraak 8

Cliëntenbeleid is gebaat bij communicatie met de verschillende doelgroepen. Experimenten op dit terrein kunnen landelijke betekenis hebben. Betrokkenheid van het Rijk is daarom van belang.

Wij nodigen het Rijk uit om samen met ons vorm te geven aan diverse experimenten.

9.6. Decentralisatie (gezins)voogdij

Stappenplan

De instelling voor (gezins)voogdij maakt in Drenthe deel uit van Stichting Jeugdzorg Drenthe, de MFO die uiteindelijk uit verschillende fusietrajecten is geboren. Hoewel de (gezins)voogdij-instelling formeel nog een eigen rechtspersoonlijkheid kent, is er in feite sprake van integratie in Jeugdzorg Drenthe.

Dit maakt decentralisatie van deze voorziening tot een operatie die niet op grote problemen zal stuiten. Wel bestaat er een aantal punten dat om extra aandacht vraagt.

In de eerste plaats ondersteunen wij de randvoorwaarde dat de tekorten van de (gezins)-voogdij-instellingen moeten zijn opgevuld. Het tot nu toe extra beschikbaar gestelde bedrag is daarvoor onvoldoende.

Verder kent de Drentse (gezins)voogdij-instelling een aantal knelpunten dat opgelost moet worden. Het gaat onder meer om de financieringssystematiek en de beschikbaarheid van extra middelen.

Wij hebben het voornemen de huidige financiering, gebaseerd op het aantal pupillen op een bepaalde peildatum, vooralsnog te handhaven. Wel onderzoeken wij de mogelijkheid om meerdere peildata te gebruiken, zoals voor de jeugdreclassering.

Instellingen konden verder aanvullend een beroep doen op het Ministerie van Justitie om extra incidentele middelen. Wij vinden dat hiervoor beschikbare budgetten bij de decentralisatie moeten worden betrokken. Samen met betrokken partners zullen wij een stappenplan maken om deze en eventueel andere knelpunten op te lossen.

Natuurlijk hebben de plannen voor het Bureau Jeugdzorg ingrijpende consequenties voor de organisatie van de jeugdbescherming. Omdat wij kiezen voor een model dat uitgaat van een verworven situatie waarvan jeugdbescherming deel uitmaakt, zullen de gevolgen in dat geval minder ver gaan dan in veel andere provincies.

Afspraak 9

Samen met het Ministerie van Justitie en andere betrokkenen willen wij werken aan een stappenplan om de decentralisatie van de (gezins)voogdij soepel te laten verlopen.

Voorwaarde hierbij is dat voldoende financiële middelen beschikbaar zijn.

9.7. Ambtelijke formatie

De nieuwe wet brengt veel teweeg. Instellingen en overheden moeten daarop goed voorbereid zijn. Om aan de uitgangspunten van de wet tegemoet te kunnen komen moeten inhoudelijke en financiële/organisatorische knelpunten worden opgelost.

In dit hoofdstuk hebben we daaraan al veel aandacht geschonken.

Ook de provincies moeten in staat gesteld worden de uitbreiding van hun verantwoordelijkheden waar te kunnen maken. In IPO-verband vinden met het Rijk onderhandelingen plaats over bestuurskosten.

Structurele uitbreiding van ons ambtelijk apparaat is noodzakelijk. Wij ramen de extra formatie op minimaal 1 fte voor inhoudelijke beleidsondersteuning en 0,5 voor financiële ondersteuning.

9.8. Besluitvorming

Samenvattend stellen wij het Rijk voor om, na instemming uiteraard van provinciale staten met dit actieprogramma, nadere afspraken te maken die vooruitlopen op invoering van de nieuwe wet.

De hierbij genoemde kosten zijn - nogmaals - globale ramingen die in de komende tijd beter onderbouwd zullen worden. Zij zijn hier bedoeld als indicatie. Het maakt duidelijk wat nodig is om jeugdzorg te versterken, teneinde aan alle vereisten van de nieuwe wet te kunnen voldoen.

De afspraken betreffen de volgende.

- a. De ontwikkeling van Internet als middel om de toegang tot jeugdzorg te verbeteren.
Realisering: medio 2002.
Kostenraming: € 90.756,04/f 200.000,-- incidenteel. Structureel € 136.134,06/ f 300.000,-- (onder voorbehoud).
- b. Aanpak wachtlijsten bij de voordeur. Knelpunten zijn: capaciteit Toegangen, capaciteit intakefunctie Raad voor de Kinderbescherming, AMK.
Realisering: vanaf 1 januari 2002.
Kostenraming: € 544.536,26/f 1,2 miljoen (11,5 fte).
- c. Het schuiven tussen de doeluitkering Bureau Jeugdzorg en de doeluitkering Zorg op indicatie.
Realisering: vanaf 1 januari 2003.
- d. De vorming van een Stichting Bureau Jeugdzorg volgens de hier beschreven Drentse aanpak.
Realisering: 1 januari 2003.
Kostenraming: minimaal € 90.756,04/f 200.000,-- aan frictiekosten
- e. Voorlopige vaststelling van de doeluitkering Bureau Jeugdzorg. Definitieve vaststelling zal nog plaatsvinden. Hierbinnen vindt geen nadere oormerking plaats.
Realisering: medio 2002.
- f. Vaststelling van een zwevend budget voor zorgprogramma's.
Realisering: begin 2002.
Kostenraming: € 90.756,04/f 200.000,-- (onder voorbehoud).
- g. Aanpak wachtlijsten geïndiceerde zorg door vernieuwing, verkorting van de behandelduur, uitbreiding capaciteit en het instellen van een zwevend budget.
Realisering: uiterlijk 1 januari 2004.
Kostenraming: € 816.804,39/f 1,8 miljoen (onder voorbehoud).
- h. Uitvoering experimenten in het kader van cliëntenbeleid.
Realisering: begin 2002.
Kostenraming: € 45.378,02/f 100.000,-- (incidenteel).
- i. De ontwikkeling van een stappenplan om de decentralisatie van de (gezins)voogdij-instelling soepel te laten verlopen.
Realisering: medio 2002.

10. FINANCIËN

10.1. Inleiding

In dit hoofdstuk zal een overzicht worden gegeven van de beschikbare middelen en de geplande verdeling van de middelen per instelling en de verschillende varianten. De in dit hoofdstuk gebruikte valuta is euro. Voor een overzicht in guldens zal in de bijlagen 1 tot en met 3 eenzelfde overzicht weergegeven worden waar de bedragen omgerekend zijn van euro's in guldens.

Tevens zal er (in een aparte bijlage) inzicht gegeven worden in de besteding van de middelen over het jaar 2000, het financieel jaarverslag. Het financieel jaarverslag 2000 sluit aan bij de goedgekeurde jaarrekening 2000 van de provincie Drenthe.

10.2. Begroting middelen jeugdhulpverlening in euro's

Middelen	Structureel	Incidenteel	Totaal
Ministerie van VWS			
Basis doeluitkering 2002	14.050.397		14.050.397
Bij: intensiveringsmiddelen 1999-2002	1.047.779		1.047.779
	15.098.176		15.098.176
Bij: verhoging pleegzorgvergoeding	47.647		47.647
Bij: indexering pleegzorg 2002	p.m.		p.m.
Bij: loon/prijsbijstelling 2001 en 2002	p.m.		p.m.
	15.145.823		15.145.823
Af: bijdrage SRJV en CIJ/ISIS	14.975		14.975
Totaal Ministerie van VWS	15.130.848		15.130.848
Ministerie van Justitie			
Basis doeluitkering	1.157.700		1.157.700
Bij: intensiveringsmiddelen 1999-2002	88.134		88.134
Bij: verhoging pleegzorgvergoeding	61.663		61.663
Bij: indexering pleegzorg 2002	p.m.		p.m.
Bij: loon/prijsbijstelling 2001 en 2002	p.m.		p.m.
Totaal Ministerie van Justitie	1.307.497		1.307.497
Totaal doeluitkering	16.438.345		16.438.345
Eigen provinciale middelen			
Krediet Jeugdhulpverlening		24.958	24.958
Overschotten voorgaande jaren		p.m.	p.m.
Totaal eigen middelen		24.958	24.958
Totaal middelen jeugdhulpverlening	16.438.345	24.958	16.463.303

Doeluitkering

De doeluitkering is becijferd aan de hand van de laatst ontvangen subsidiebeschikkingen van beide departementen. Vanaf 1999 zijn door het Ministeries van VWS en Justitie structureel extra middelen beschikbaar gesteld voor de (verdere) implementatie van de toegang tot de jeugdzorg, de Bureaus Jeugdzorg en voor AMK's. Deze middelen zijn in 2002 voor Drenthe gestegen tot € 1,1 miljoen/ f 2,5 miljoen.

In de basisdoeluitkering van het Ministerie van VWS is vanaf eind 2001 een bedrag van € 348.503,- /f 768.000,- opgenomen voor verbetering van de kwaliteit en normprijzen jeugdhulpverlening. De verdeling van deze middelen naar de instellingen is nog niet opgenomen omdat over de verdeling van deze middelen nog gesproken wordt met de instellingen.

Tevens zullen in 2002 extra middelen beschikbaar komen (landelijk € 31,8 miljoen/ f 70 miljoen) voor verbetering van de arbeidsvoorwaarden. Deze stijging van de doeluitkering in 2002 is niet meegenomen omdat nog niet bekend is welk deel aan de doeluitkering van Drenthe wordt toegevoegd.

Eigen provinciale middelen

Om de ontwikkeling van de jeugdhulpverlening te stimuleren, is jaarlijks een krediet beschikbaar van € 24.958,-/f 55.000,-.

Prioriteit wordt gegeven aan activiteiten die conform het provinciaal beleid bijdragen aan de vernieuwing en de differentiatie van de jeugdhulpverlening in de provincie.

Overschotten voorgaande jaren

De middelen uit de doeluitkering, die in een bepaald jaar niet of niet geheel worden besteed, kunnen incidenteel worden ingezet voor projecten en activiteiten die passen in het provinciaal beleid. Het overschot van voorgaande jaren zal aan de hand van het provinciaal jaarverslag 2000 nader worden vastgesteld.

10.3. Geplande besteding doeluitkering/eigen middelen in euro's

Variant	Capaciteit	Besteding	Totaal
<i>Preventief</i>			
Kindertelefoon		25.729	
Opvoedtelefoon		21.781	
Opvoedingsondersteuning		133.502	
Jongeren- en ouderinformatiepunten		58.492	
Totaal preventief			239.504
<i>Ambulant</i>			
Bureaus Jeugdzorg/De Toegang		2.465.796	
AMK		374.868	
Hulp aan huis	65	938.508	
Totaal ambulant			3.779.172
<i>Dagbehandeling</i>			
Schoolgaande jeugd (Boddaert)	36	668.963	
Dagbestedingsprojecten	88	1.577.659	
MKD	64	1.654.141	
Totaal dagbehandeling			3.900.763

Variant	Capaciteit	Besteding	Totaal
<i>Pleegzorg</i>			
Vrijwillige pleegzorg	96	710.941	
Justitiële pleegzorg	111	881.909	
Therapeutische gezinsverpleging	20	332.929	
Pleegzorg overig		86.491	
Totaal pleegzorg	227		2.012.270
<i>Residentieel</i>			
Crisisopvang	20	830.463	
Kamertraining	30	734.852	
Fasehuizen	18	673.292	
Buitengewone behandeling	82	2.854.563	
Totaal residentieel	150		5.093.170
Totaal varianten			15.024.879
<i>Bestuurlijke kosten</i>			
Samenwerkingsverband		48.554	
Jeugdzorgnet		5.445	
Register		4.674	
Belangenbehartiging		3.358	
Klachtondersteuning		57.358	
Cliëntenvertrouwenspersoon		39.933	
PKJD		6.807	
Totaal bestuurlijke kosten			166.129
<i>Project/experiment</i>			
Diagnostisch Centrum Seksueel Misbruik		19.739	
Project Families first-LVG		27.227	
Realisatie cliëntenbeleid		13.818	
Totaal project/experiment			60.784
<i>Huisvesting</i>			
WOJD		8.531	
Maatschappelijk Werk Roden		2.859	
NVP		1.588	
BKJ		5.355	
SJD		864.497	
Totaal huisvesting			882.830
Totaal generaal			16.134.622

10.4. Geplande middelen per instelling in euro's

Variant	Capaciteit	Subsidie	Huisvesting	Totaal
Gemeente Noordenveld				
<i>Ambulant</i>				
De Toegang Noordenveld		36.439	2.859	39.298
Totaal		36.439	2.859	39.298
Jeugdzorg Groningen				
<i>Preventief</i>				
Kindertelefoon		25.729		25.729
Totaal		25.729		25.729
NVP				
<i>Pleegzorg</i>				
Pleegzorg overig		11.617	1.588	13.205
Totaal		11.617	1.588	13.205
SMN				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
Belangenbehartiging		3.358		3.358
Totaal		3.358		3.358
RPCP				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
BKJ		25.230	3.313	28.543
Uitbreiding formatie		32.128		32.128
Cliëntenvertrouwenspersoon		39.933	2.042	41.975
Totaal		97.291	5.355	102.646
Universitair Centrum voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie				
<i>Project/experiment</i>				
Diagnostisch Centrum Seksueel Misbruik Kinderen		19.739		19.739
Totaal		19.739		19.739
PKJD				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
Secretariaatswerkzaamheden		6.807		6.807
Totaal		6.807		6.807
SJD				
<i>Preventief</i>				
Opvoedtelefoon		21.781		21.781
Opvoedingsondersteuning		133.502		133.502
Jongereninformatie				
- JIP's		51.686		51.686
Totaal preventief		206.969	-	206.969
<i>Ambulant</i>				
Bureaus Jeugdzorg/De Toegang		1.277.346		1.277.346
Continuering project Aa en Hunze		45.378		45.378
Intensiveringsmiddelen:				
- Bureaus Jeugdzorg/De Toegang		371.782		371.782
		1.694.506		1.694.506

Variant	Capaciteit	Subsidie	Huisvesting	Totaal
AMK Drenthe				
- Exploitatiesubsidie		219.720	17.607	237.327
- Praktijkopleiding		19.195		19.195
- Voorlichting/deskundigheidsbevordering		18.333		18.333
- Overheveling intakefunctie		25.276		25.276
- Intensiveringsmiddelen 2002				
- Uitbreiding formatie		57.812		57.812
- Project Aanpak kindermishandeling Drenthe		34.533		34.533
		<u>374.869</u>	<u>17.607</u>	<u>392.476</u>
Ambulant overig:				
Hulp aan huis				
- Intensieve orthopedagogische gezinsbehandeling	47	684.346		684.346
- Families First	8	160.502		160.502
- Intensieve ambulante begeleiding	10	93.660		93.660
	<u>65</u>	<u>938.508</u>		<u>938.508</u>
Totaal ambulant		3.007.883	17.607	3.025.490
<i>Dagbehandeling</i>				
Dagbestedingsprojecten:				
- Hoogeveen	24	430.271	52.639	482.910
- Emmen	24	430.271	49.916	480.187
- Assen	24	430.271	69.882	500.153
- Papenvoort	16	286.847		286.847
	<u>88</u>	<u>1.577.660</u>	<u>172.437</u>	<u>1.750.097</u>
MKD				
- MKD Hoogeveen	40	1.033.838	174.433	1.208.271
- MOKD Emmen	24	620.303	27.227	647.530
	<u>64</u>	<u>1.654.141</u>	<u>201.660</u>	<u>1.855.801</u>
Schoolgaande jeugd (Boddaert)				
- Dagcentrum Assen	9	167.241	9.983	177.224
- Dagcentrum Hoogeveen	9	167.241	9.983	177.224
- Dagcentrum Emmen	18	334.481	9.983	344.464
	<u>36</u>	<u>668.963</u>	<u>29.949</u>	<u>698.912</u>
Totaal dagbehandeling		3.900.764	404.046	4.304.810
<i>Pleegzorg</i>				
Vrijwillige pleegzorg:				
- Verzorging		491.433		491.433
- Begeleiding		190.806		190.806
- Werving/selectie		28.703		28.703
		<u>710.942</u>		<u>710.942</u>
Justitiële pleegzorg:				
- Verzorging	111	568.220		568.220
- Begeleiding		220.619		220.619
- Werving/selectie		93.070		93.070
		<u>881.909</u>		<u>881.909</u>
Therapeutische gezinsverpleging	20	332.929		332.929
Project Activeren van families en sociale netwerken				
- Eigen kracht/Samen beslissen		35.168		35.168
- Netwerpleegzorg		39.706		39.706
		<u>74.874</u>		<u>74.874</u>
Totaal pleegzorg	227	2.000.654		2.000.654

Variant	Capaciteit	Subsidie	Huisvesting	Totaal
<i>Residentieel</i>				
Crisisopvang:				
- Crisisopvang Emmen	10	415.232	16.336	431.568
- Crisisopvang Maria Christina	10	415.232		415.232
	20	830.464	16.336	846.800
Kamertraining:				
- TCK Emmen	8	195.960	9.529	205.489
- TCK Hoogeveen	6	146.970	19.059	166.029
- TCK Meppel	6	146.970		146.970
- TCK Huize Martijn Assen	10	244.951		244.951
	30	734.851	28.588	763.439
Fasehuizen:				
- Fasehuis Assen	6	224.431	8.395	232.826
- Fasehuis Hoogeveen	6	224.431	8.395	232.826
- Fasehuis Emmen	6	224.431	9.529	233.960
	18	673.293	26.319	699.612
Buitengewone behandeling (leefgroep):				
- Assen	10	348.117	28.724	376.841
- Vries	10	348.117	52.639	400.756
- Meppel	10	348.117	26.592	374.709
- Leefgroephuizen avontuurlijk leren	22	765.858	20.874	786.732
- Leefgroephuizen Papenvoort	30	1.044.352	242.772	1.287.124
	82	2.854.561	371.601	3.226.162
Totaal residentieel	150	5.093.169	442.844	5.536.013
<i>Project/experiment</i>				
- Realisatie cliëntenbeleid		13.818		13.818
- Project Families first-LVG		27.227		27.227
Totaal		14.250.484	864.497	15.114.981
WOJD				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
Samenwerkingsverband		48.554	8.531	57.085
Jeugdzorgnet		5.445		5.445
Register		4.674		4.674
<i>Ambulant</i>				
Bureaus Jeugdzorg				
ZTO		257.021		257.021
Casemanagement		368.923		368.923
Diagnostiek		108.907		108.907
		734.851		734.851
Totaal		793.524	8.531	802.055
Diverse instellingen				
<i>Preventief</i>				
Jongeren- en ouderinformatiepunten		6.807		6.807
Totaal		6.807		6.807
Totaal generaal		15.251.795	882.830	16.134.625

10.5. Meerjarenperspectief

In voorgaande jaren stond hier weergegeven hoe de doeluitkering en de verdeling daarvan over de instellingen zich de komende jaren zal ontwikkelen. Aangezien er volgens de planning een nieuwe Wet op de jeugdzorg in werking zal treden vanaf 1 januari 2003, met een overheveling van budgetten naar de provincie voor de gezinsvoogdij en de jeugdreclassering, kan hier nu nog geen inzicht in gegeven worden. Zie hiervoor ook hoofdstuk 9, Implementatieprogramma Wet op de jeugdzorg.

BIJLAGEN

1. Begroting middelen jeugdhulpverlening in guldens

Middelen	Structureel	Incidenteel	Totaal
<i>Ministerie van VWS</i>			
Basis doeluitkering 2002	30.963.000		30.963.000
Bij: intensiveringsmiddelen 1999-2002	<u>2.309.000</u>		<u>2.309.000</u>
	33.272.000		33.272.000
Bij: verhoging pleegzorgvergoeding	105.000		105.000
Bij: indexering pleegzorg 2002	p.m.		p.m.
Bij: loon/prijsbijstelling 2001 en 2002	<u>p.m.</u>		<u>p.m.</u>
	33.377.000		33.377.000
Af: bijdrage SRJV en CIJ/ISIS	33.000		33.000
Totaal Ministerie van VWS	33.344.000	0	33.344.000
<i>Ministerie van Justitie</i>			
Basis doeluitkering	2.551.234		2.551.234
Bij: intensiveringsmiddelen 1999-2002	194.221		194.221
Bij: verhoging pleegzorgvergoeding	135.888		135.888
Bij: indexering pleegzorg 2002	p.m.		p.m.
Bij: loon/prijsbijstelling 2001 en 2002	p.m.		p.m.
Totaal Ministerie van Justitie	2.881.343	0	2.881.343
Totaal doeluitkering	36.225.343	0	36.225.343
<i>Eigen provinciale middelen</i>			
Krediet Jeugdhulpverlening		55.000	55.000
Overschotten voorgaande jaren		p.m.	p.m.
Totaal eigen middelen		55.000	55.000
Totaal middelen jeugdhulpverlening	36.225.343	55.000	36.280.343

2. Geplande besteding doeleitkering/eigen middelen in guldens

Variant	Capaciteit	Besteding	Totaal
<i>Preventief</i>			
Kindertelefoon		56.700	
Opvoedtelefoon		48.000	
Opvoedingsondersteuning		294.200	
Jongeren- en ouderinformatiepunten		128.900	
Totaal preventief			527.800
<i>Ambulant</i>			
Bureaus Jeugdzorg/De Toegang		5.433.900	
AMK		826.100	
Hulp aan huis	65	2.068.200	
Totaal ambulant			8.328.200
<i>Dagbehandeling</i>			
Schoolgaande jeugd (Boddaert)	36	1.474.200	
Dagbestedingsprojecten	88	3.476.704	
MKD	64	3.645.248	
Totaal dagbehandeling			8.596.152
<i>Pleegzorg</i>			
Vrijwillige pleegzorg	96	1.566.708	
Justitiële pleegzorg	111	1.943.471	
Therapeutische gezinsverpleging	20	733.680	
Pleegzorg overig		190.600	
Totaal pleegzorg			4.434.459
<i>Residentieel</i>			
Crisisopvang	20	1.830.100	
Kamertraining	30	1.619.400	
Fasehuizen	18	1.483.740	
Buitengewone behandeling	82	6.290.630	
Totaal residentieel	150		11.223.870
Totaal varianten			33.110.481

Variant	Capaciteit	Besteding	Totaal
<i>Bestuurlijke kosten</i>			
Samenwerkingsverband		107.000	
Jeugdzorgnet		12.000	
Register		10.300	
Belangenbehartiging		7.400	
Klachtondersteuning		126.400	
Cliëntenvertrouwenspersoon		88.000	
PKJD		15.000	
Totaal bestuurlijke kosten			366.100
<i>Project/experiment</i>			
Diagnostisch Centrum Seksueel Misbruik		43.500	
Project Families first-LVG		60.000	
Realisatie cliëntenbeleid		30.450	
Totaal project/experiment			133.950
<i>Huisvesting</i>			
WOJD		18.800	
Maatschappelijk Werk Roden		6.300	
NVP		3.500	
BKJ		11.800	
SJD		1.905.100	
Totaal huisvesting			1.945.500
Totaal generaal			35.556.031

---

3. Geplande middelen per instelling in guldens

Variant	Capaciteit	Subsidie	Huisvesting	Totaal
Gemeente Noordenveld				
<i>Ambulant</i>				
De Toegang Noordenveld		80.300	6.300	86.600
Totaal		80.300	6.300	86.600
Jeugdzorg Groningen				
<i>Preventief</i>				
Kindertelefoon		56.700		56.700
Totaal		56.700		56.700
NVP				
<i>Pleegzorg</i>				
Pleegzorg overig		25.600	3.500	29.100
Totaal		25.600	3.500	29.100
SMN				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
Belangenbehartiging		7.400		7.400
Totaal		7.400		7.400
RPCP				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
BKJ		55.600	7.300	62.900
Uitbreiding formatie		70.800		70.800
Cliëntenvertrouwenspersoon		88.000	4.500	92.500
Totaal		214.400	11.800	226.200
Universitair Centrum voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie				
<i>Project/experiment</i>				
Diagnostisch Centrum Seksueel Misbruik Kinderen		43.500		43.500
Totaal		43.500		43.500
PKJD				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
Secretariaatswerkzaamheden		15.000		15.000
Totaal		15.000		15.000
SJD				
<i>Preventief</i>				
Opvoedtelefoon		48.000		48.000
Opvoedingsondersteuning		294.200	-	294.200
Jongereninformatie				
- Jeugdinformatiepunten		113.900	-	113.900
Totaal preventief		456.100	-	456.100

Variant	Capaciteit	Subsidie	Huisvesting	Totaal
<i>Ambulant</i>				
Bureaus Jeugdzorg/De Toegang		2.814.900	-	2.814.900
Continuering project Aa en Hunze		100.000		100.000
Intensiveringsmiddelen:				
- Bureaus Jeugdzorg/De Toegang		<u>819.300</u>		<u>819.300</u>
		3.734.200	-	3.734.200
AMK Drenthe				
- Exploitatiesubsidie		484.200	38.800	523.000
- Praktijkleiding		42.300		42.300
- Voorlichting/deskundigheidsbevordering		40.400		40.400
- Overheveling intakefunctie		55.700		55.700
- Intensiveringsmiddelen 2002				
- Uitbreiding formatie		127.400		127.400
- Project Aanpak Kindermishandeling Drenthe		76.100		76.100
		<u>826.100</u>	38.800	<u>864.900</u>
Ambulant overig:				
Hulp aan huis				
- Intensieve orthopedagogische gezinsbehandeling	47	1.508.100		1.508.100
- Project Families first	8	353.700		353.700
- Intensieve ambulante begeleiding	10	206.400		206.400
	<u>65</u>	<u>2.068.200</u>		<u>2.068.200</u>
Totaal ambulant		6.628.500	38.800	6.667.300
<i>Dagbehandeling</i>				
Dagbestedingsprojecten:				
- Hoogeveen	24	948.192	116.000	1.064.192
- Emmen	24	948.192	110.000	1.058.192
- Assen	24	948.192	154.000	1.102.192
- Papenveert	16	632.128		632.128
	<u>88</u>	<u>3.476.704</u>	380.000	<u>3.856.704</u>
MKD:				
- MKD Hoogeveen	40	2.278.280	384.400	2.662.680
- MOKD Emmen	24	1.366.968	60.000	1.426.968
	<u>64</u>	<u>3.645.248</u>	444.400	<u>4.089.648</u>
Schoolgaande jeugd (Boddaert)				
- Dagcentrum Assen	9	368.550	22.000	390.550
- Dagcentrum Hoogeveen	9	368.550	22.000	390.550
- Dagcentrum Emmen	18	737.100	22.000	759.100
	<u>36</u>	<u>1.474.200</u>	66.000	<u>1.540.200</u>
Totaal dagbehandeling		8.596.152	890.400	9.486.552
<i>Pleegzorg</i>				
Vrijwillige pleegzorg:	96			
- Verzorging		1.082.976		1.082.976
- Begeleiding		420.480		420.480
- Werving/selectie		63.252		63.252
		<u>1.566.708</u>		<u>1.566.708</u>

Variant	Capaciteit	Subsidie	Huisvesting	Totaal
<i>Justitiële pleegzorg:</i>	111			
- Verzorging		1.252.191		1.252.191
- Begeleiding		486.180		486.180
- Werving/selectie		205.100		205.100
		1.943.471		1.943.471
Therapeutische gezinsverpleging	20	733.680		733.680
<i>Project Activeren van families en sociale netwerken</i>				
- Eigen kracht/Samen beslissen		77.500		77.500
- Netwerpleegzorg		87.500		87.500
		165.000		165.000
Totaal pleegzorg	227	4.408.859		4.408.859
<i>Residentieel</i>				
<i>Crisisopvang:</i>				
- Crisisopvang Emmen	10	915.050	36.000	951.050
- Crisisopvang Maria Christina	10	915.050		915.050
	20	1.830.100	36.000	1.866.100
<i>Kamertraining:</i>				
- TCK Emmen	8	431.840	21.000	452.840
- TCK Hoogeveen	6	323.880	42.000	365.880
- TCK Meppel	6	323.880	-	323.880
- TCK Huize Martijn Assen	10	539.800		539.800
	30	1.619.400	63.000	1.682.400
<i>Fasehuizen:</i>				
- Fasehuis Assen	6	494.580	18.500	513.080
- Fasehuis Hoogeveen	6	494.580	18.500	513.080
- Fasehuis Emmen	6	494.580	21.000	515.580
	18	1.483.740	58.000	1.541.740
<i>Buitengewone behandeling (leefgroep):</i>				
- Assen	10	767.150	63.300	830.450
- Vries	10	767.150	116.000	883.150
- Meppel	10	767.150	58.600	825.750
- Leefgroephuizen avontuurlijk leren	22	1.687.730	46.000	1.733.730
- Leefgroephuizen Papenvoort	30	2.301.450	535.000	2.836.450
	82	6.290.630	818.900	7.109.530
Totaal residentieel	150	11.223.870	975.900	12.199.770
<i>Project/experiment</i>				
- Realisatie cliëntenbeleid		30.450	-	30.450
- Project Families first-LVG		60.000		60.000
Totaal		31.403.931	1.905.100	33.309.031
WOJD				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
Samenwerkingsverband		107.000	18.800	125.800
Jeugdzorgnet		12.000		12.000
Register		10.300		10.300
<i>Ambulant</i>				
Bureaus Jeugdzorg				
ZTO		566.400		566.400
Casemanagement		813.000		813.000
Diagnostiek		240.000		240.000
		1.619.400		1.619.400
Totaal		1.748.700	18.800	1.767.500

Variant	Capaciteit	Subsidie	Huisvesting	Totaal
Diverse instellingen				
<i>Preventief</i>				
Jongeren- en ouderinformatiepunten		15.000		15.000
Totaal		15.000		15.000
Totaal generaal		33.610.531	1.945.500	35.556.031

4. Financieel jaarverslag 2000

4.1. Besteding middelen jeugdhulpverlening per variant in euro's

Variant	Gepplande capaciteit	Begroting	Werkelijke capaciteit	Besteding uit doel-uitkering	Besteding uit eigen middelen
<i>Preventief</i>					
Kindertelefoon		24.141		25.729	
Opvoedtelefoon		145.709		7.034	
Opvoedingsondersteuning				148.250	
JIP's		55.270		63.030	
Totaal preventief		225.120		244.043	
<i>Ambulant</i>					
Bureaus Jeugdzorg/De Toegang		631.617		1.990.825	
AMK		241.320		377.817	
Ambulant overig		642.099		938.508	
Totaal ambulant		1.515.036		3.307.150	
<i>Dagbehandeling</i>					
Schoolgaande jeugd (Boddaert)	36	625.854	36	668.963	
Dagbestedingsprojecten	91	1.477.236	91	1.577.679	
MKD	64	1.536.409	64	1.654.141	
Totaal dagbehandeling		3.639.499		3.900.783	
<i>Pleegzorg</i>					
Vrijwillige pleegzorg	91	546.488	91	568.704	
Justitiële pleegzorg	111/4	737.030	111	751.754	
Therapeutische gezinsverpleging	20	309.478	20	309.478	
Pleegzorg overig		10.800		11.617	
Totaal pleegzorg		1.603.796		1.641.553	
<i>Residentieel</i>					
BKB woonproject	4	39.297	4	42.338	
Crisisopvang	10	390.251	20	833.449	
Kamertraining	24	368.470	24	591.464	
Fasehuizen	79	2.668.818	14	525.762	
Buitengewone behandeling	58	2.034.524	96	3.356.260	
Totaal residentieel	175	5.501.360	158	5.349.273	
Totaal varianten		12.484.811		14.442.802	0
<i>Bestuurlijke kosten</i>					
Samenwerkingsverband		33.444		35.894	
Register		4.538		4.674	
Belangenbehartiging		3.176		3.358	
ZTO		90.756			
Voorzitter regiovisie				454	
Klachtondersteuning		23.460		25.230	
PKJD		6.807		6.807	
Totaal bestuurlijke kosten		162.181		76.417	

Variant	Geplande capaciteit	Begroting	Werkelijke capaciteit	Besteding uit doeluitkering	Besteding uit eigen middelen
<i>Project/experiment</i>					
Diagnostisch Centrum Seksueel Misbruik		18.514		19.739	
Project Meer en (nog) beter		238.507			
Project vraaggestuurd werken		96.201			
Project Families first-LVG				40.840	
Knelpunteninventarisatie de Toegangen				39.706	
Leefstijlenonderzoek 18-21-jarigen				4.538	
Project Onderwijs-Jeugdzorg				22.689	
Illustraties Actieprogramma 2001					454
Cursus ROV					3.630
Bijdrage band fusiefeest					4.639
VU Amsterdam, project E-C					1.220
Leefstijlenonderzoek GGD					14.521
Totaal project/experiment		353.222		127.512	24.464
<i>Huisvesting</i>					
WOJD		3.812		3.812	
Maatschappelijk Werk Roden		2.859		2.859	
NVP		1.588		1.588	
AKJ		3.313		3.313	
SJD		155.510		740.615	
BJ Drenthe		585.104			
Totaal huisvesting		752.186		752.187	
Totaal		13.752.400		15.398.918	0
Saldo doeluitkering 2000				72.754	
Administratieve correcties fonds voorgaand boekjaar				14.975	
<i>Provinciale reserveringen</i>				87.729	
Totaal generaal		13.752.400		15.486.647	24.464

4.2. Besteding doeluitkering per instelling in euro's

Variante	Geplande capaciteit	Begroting	Werkelijke capaciteit	Subsidie
Gemeente Noordenveld				
<i>Ambulant</i>				
De Toegang Noordenveld		36.892		39.297
Totaal		36.892		39.297
Jeugdzorg Groningen				
<i>Preventief</i>				
Kindertelefoon		24.141		25.729
Totaal		24.141		25.729
NVP				
<i>Pleegzorg</i>				
Pleegzorg overig		12.388		13.205
Totaal		12.388		13.205
SMN				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
Belangenbehartiging		3.176		3.358
Totaal		3.176		3.358
RPCP				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
BKJ		19.785		21.101
Uitbreiding formatie		6.988		7.442
Totaal		26.773		28.543
Universitair Centrum voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie				
<i>Project/experiment</i>				
Diagnostisch Centrum Seksueel Misbruik Kinderen		18.514		19.739
Totaal		18.514		19.739
PKJD				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
Secretariaatswerkzaamheden		6.807		6.807
Totaal		6.807		6.807
SJD				
<i>Preventief</i>				
Opvoedtelefoon		6.807		7.034
Opvoedingsondersteuning		138.902		148.250
Jongereninformatie				
- jeugdinformatiepunten		48.464		51.686
Intensiveringsmiddelen 2000:				
- JIP distributiecentrum (incidenteel)				11.345
Totaal preventief		194.173		218.315

Variant	Geplande capaciteit	Begroting	Werkelijke capaciteit	Subsidie
<i>Ambulant</i>				
Bureaus Jeugdzorg/De Toegang		532.239		1.277.346
Intensiveringsmiddelen 2000:				
- Bureaus Jeugdzorg/De Toegang		65.344		204.201
- De Toegang Coevorden (incidenteel)				13.613
- Project BSO+ Klazienaveen (incidenteel)				11.345
- Cliëntenregistratiesysteem PPS				20.465
- Specifieke scholing de Toegangen				27.227
		597.583		1.554.197
AMK Drenthe				
- exploitatiesubsidie		209.510		237.327
- praktijkleiding		18.605		19.195
- voorlichting/deskundigheidsbevordering		17.198		18.333
- overheveling intakefunctie				25.276
- intensiveringsmiddelen 2000				
uitbreiding formatie		13.613		34.034
project Aanpak Kindermishandeling Drenthe				15.882
project pr AMK				45.378
		258.926		395.425
Ambulant overig:				
Hulp aan Huis				
- Intensieve orthopedagogische gezinsbehandeling	93	642.099	47	684.346
- Project Families first			8	160.502
- Intensieve ambulante begeleiding			10	93.660
	93	642.099	65	938.508
Totaal ambulant				
		1.498.608		2.888.130
<i>Dagbehandeling</i>				
Dagbestedingsprojecten:				
- Support Hoogeveen/	24		24	416.091
- De Splitsing Emmen	14	594.316	14	292.636
- Intensieve Daghulp Papenvoort	50	880.016	50	866.856
- Crisisdaghulp Papenvoort	3	52.820	3	52.011
	91	1.527.152	91	1.627.594
MKD:				
- MKD Hoogeveen	40	1.234.464	40	1.208.272
- MOKD Emmen	24	503.605	24	647.530
	64	1.738.069	64	1.855.802
Schoolgaande jeugd (Boddaert)				
- Dagcentrum Assen	9		9	167.241
- Dagcentrum Hoogeveen	9		9	167.241
- Dagcentrum Emmen	18	655.803	18	364.431
	36	655.803	36	698.913
Totaal dagbehandeling				
		3.921.024		4.182.309

Variant	Geplande capaciteit	Begroting	Werkelijke capaciteit	Subsidie
<i>Pleegzorg</i>				
Vrijwillige pleegzorg:	91		91	
- verzorging		352.088		359.134
- begeleiding		169.714		180.868
- werving/selectie		24.686		28.703
		546.488		568.705
<i>Justitiële pleegzorg:</i>	111		111	
- verzorging		429.458		438.064
- begeleiding		214.502		220.619
- werving/selectie		93.070		93.070
		737.030		751.753
Therapeutische gezinsverpleging	20	309.478	20	309.478
Totaal pleegzorg	222	1.592.996	222	1.629.936
<i>Residentieel</i>				
BKB-woonproject:				
- begeleid wonen Assen (Papenvoort)	4	46.422	4	49.371
Crisisopvang:				
- crisisopvang Emmen	10	406.587	10	433.061
- crisisopvang Maria Christina			10	416.725
	10	406.587	20	849.786
Kamertraining:				
- KTC Emmen	6	147.887	6	157.395
- KTC Hoogeveen	6	157.416	6	166.925
- KTC Papenvoort	4	91.664	4	98.577
- KTC Huize Martijn Assen	8		8	197.155
	24	396.967	24	620.052
Fasehuizen:				
- fasehuis Hoogeveen	6	219.357	6	233.721
- fasehuis Emmen	8	290.782	8	309.965
	14	510.139	14	543.686
Buitengewone behandeling (leefgroep):				
- Huize Martijn Assen	11	562.279	10	378.335
- Maria Christina Vries	36	1.095.925	10	402.249
- Kinderzorg Meppel	18	626.353	18	655.890
- leefgroephuis De Elshof Emmen	12	460.133	12	440.406
- leefgroephuizen Papenvoort	46	1.838.037	46	1.850.980
	123	4.582.727	96	3.727.860
Totaal residentieel	175	5.942.842	158	5.790.755
<i>Project/experiment</i>				
Project Meer en (nog) Beter				
- Intensief ambulantly		238.507		
- Project vraaggestuurd werken		96.201		
Project Families first-LVG				40.840
		334.708		40.840
Totaal		13.484.351		14.750.285

Variant	Geplande capaciteit	Begroting	Werkelijke capaciteit	Subsidie
WOJD				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
Samenwerkingsverband		37.255		39.706
Register		4.538		4.674
<i>Ambulant</i>				
Bureaus Jeugdzorg				
Intersectoraal projectleider Bureaus Jeugdzorg				90.756
ZTO		90.756		154.921
Casemanagement				113.672
Diagnostiek				40.840
		90.756		400.189
Totaal		132.549		444.569
STAMM				
<i>Project/experiment</i>				
Knelpunteninventarisatie de Toegangen				39.706
Project Onderwijs-Jeugdzorg				22.689
Totaal				62.395
De heer P. Smit				
<i>Bestuurlijke kosten</i>				
Voorzitter Regiovisie				454
Totaal				454
Instelling: Openbare bibliotheken				
<i>Preventief</i>				
JIP's		6.807		
Totaal		6.807		
GGD Zuidwest-Drenthe				
<i>Project/experiment</i>				
Leefstijlonderzoek 18-21-jarigen				4.538
Totaal				4.538
Totaal generaal		13.752.398		15.398.919

AFKORTINGENWIJZER

AMA	alleenstaande minderjarige asielzoekers
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMW	algemeen maatschappelijk werk
BKB	begeleide kamerbewoning
BKJ	Bureau Informatie en Klachtenondersteuning Jeugdzorg
BSO	buitenschoolse opvang
CAD	Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs Drenthe
CBTL	Child Behaviour Checklist
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
CVP	cliëntenvertrouwenspersoon
DFMW	Drentse Federatie voor Maatschappelijk Werk
DOJ	Drents Onderzoeksnetwerk Jeugdzorg
DScJID	Distributie- en Servicecentrum Jongereninformatie Drenthe
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
IPO	Interprovinciaal Overleg
IVOM	Instituut voor Volksgezondheid en Maatschappelijke ontwikkeling
JAZ	jeugdaanzet
JIP	Jongereninformatiepunt
KOPP	kinderen van ouders met psychiatrische problemen
LIG	Landelijke Implementatiegroep AMK-vorming
LVG	licht verstandelijk gehandicapten
MFO	multifunctionele organisatie
MKD	medisch kleuterdagverblijf
MOA	Medische Opvang Asielzoekers
NIZW	Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn
NVP	Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen Groningen/Drenthe
OIP	Ouderinformatiepunt
OM	Openbaar Ministerie
PCP	Preventiecoördinatiepunt
PKJD	Provinciale Klachtencommissie Jeugdzorg Drenthe
RPCP	Regionaal Patiënten-/Consumentenplatform
ROV	Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid
SCJF	Platform Samenwerkende Cliëntenorganisaties in Jeugdzorg en Familierecht
SJD	Stichting Jeugdzorg Drenthe
SMN	Stichting Minderjarigen Noord-Nederland
SPD	Sociaal Pedagogische Dienst
SRJV	Stichting Registratie Jeugdvoorzieningen
STAMM	Staat voor Mens en Maatschappij
TCK	Trainingscentrum kamerbewoning
TP	therapeutische pleegzorg
VDG	Vereniging van Drentse Gemeenten
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VOG	Vereniging van Ondernemingen in de Gepremieerde en Gesubsidieerde Sector
VTO	Vroegtijdige onderkenning van Ontwikkelingsstoornissen
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Ministerie van
WOJD	Werkmaatschappij Ontwikkeling Jeugdzorg Drenthe
ZMOK	zeer moeilijk opvoedbare kinderen
ZTO	Zorgtoewijzingsorgaan